

*KOOSKÕLASTATUD
kooli nõukogu poolt 17.04.2023
protokoll nr 1-3/23/6*

*KINNITATUD
direktori 17.04.2023
käskkirjaga nr 1-2/23/12*

**KURESSAARE AMETIKOOLI 4. TASEME KUTSEKESKHARIDUSÕPPE ÕPPEKAVA
MOOTORSÕIDUKITEHNIK MOODULITE RAKENDUSKAVA
180 EKAP**

Sisukord

I. PÕHIÕPINGUTE MOODULID

1. Autoerialade alusõpingud	3
2. Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont	10
3. Mootorsõiduki korraline hooldus	16
4. Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont.....	20
5. Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont	25
6. Mootorsõiduki juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ja remont.....	30
7. Mootorsõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldus ja remont.....	35
8. Mootorsõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide hooldus ja remont.....	40
9. Mootorsõiduki kliimaseadmete hooldus, remont ja külmaine käitlemine	46
10. Praktika	51
11. Õpitee ja töö muutuv keskkonnas.....	57

II. VALIKÕPINGUTE MOODULID

12. Masinjoonestamine	61
13. Riigikaitse.....	63
14. Ettevõtlusõpe	65
15. Alusteadmised väikemasinatest.....	67
16. Keevitus- ja tuletööde teostamine.....	68
17. Mootorielektronika.....	73
18. Rasketehnika.....	76
19. Erialane huviring I	77
20. Erialane huviring II.....	78
21. Elektri- ja hübriidautod	79
22. Autode maalritööde alused	80
23. Innovatsiooniprojekt.....	84
25. Õpilafirma.....	85

**KURESSAARE AMETIKOOLI
MOOTORSÕIDUKITEHNIKU ÕPPEKAVA MOODULITE RAKENDUSKAVA
(4. taseme kutsekeskharidusõpe)**

Sihtrühm	Põhihariduse omandanud õpilased või vähemalt 22-aastased põhihariduseta isikud, kellel on põhihariduse tasemele vastavad kompetentsid
Õppevorm	Statsionaarne koolipõhine õpe

I. PÕHIÕPINGUTE MOODULID – 115 EKAP

1. Autoerialade alusõpingud

1	Autoerialade alusõpingud			10 EKAP / 260 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Maire Kivi, Tiia Jõgi, Maiju Zuping, Marika Pütsep			I kursus	T – 180 + P – 20 + I – 60
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab autoerialadel õpingute jätkamiseks vajalikud baasteadmised.				
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
<p>ÕV 1. mõistab sõidukite, nende töö- ja lisaseadmete ehituse ja arengutrendide seoseid ühiskonna, materjalide ja tehnoloogia arenguga</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 10 iseseisev töö: 3 kokku: 13</p>	<p>HK 1.1. iseloomustab sõiduki kere ja sisustuse ehitust ja selles toimunud muutusi seoses ühiskonna, materjalide ja tehnoloogia arenguga, kasutades eesti- ja võõrkeelseid teabeallikaid</p> <p>HK 1.2. selgitab sõiduki põhiliste süsteemide (jõuülekanne, veermik, juhtimissüsteem jne) ülesannet ja pneumaatika, hüdraulika, elektrotehnika ja mehaanika seaduspärasustest tulenevaid tööpõhimõtteid</p> <p>HK 1.3. annab ülevaate sõidukite töö- ja lisaseadmetest, nende ülesannetest ja kasutusala, väljendudes selgelt ja kontekstikohaselt</p> <p>HK 1.4. iseloomustab teabeallikate põhjal Eestis</p>	<p>Tööleht: tutvub õpetaja poolt etteantud materjalidega ja vastab küsimustele materjalide lõpus.</p> <ul style="list-style-type: none"> Liigitab sõiduautosid erinevate parameetrite alusel. Nimetab erinevaid sõlmi ja seadmeid auto juures ning kirjeldab nende üldtööpõhimõtet. <p>IT: Lahendab teste õppeprogrammis Prodiags.</p>	eristav	<p>Sõidukite ajalugu ja areng I kursus (T – 10 + I – 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> Tehnikajalugu Tehnoloogia muutumine ajas Mootorsõiduki ehitus ja tööpõhimõtted Lisaseadmete ehitus ja tööpõhimõte

	kehtivaid teeliikluses osalevate autode, haagiste ja masinate kategooriaid ning nõudeid registreerimisele ja tehnoulevaatusle			
<p>ÕV 2. omab ülevaadet mootorsõidukite hoolduseks ja tehnilise seisukorra taastamiseks vajalikest kompetentsidest ning tööülesannete täitmisel kasutatavatest tehnilisest normdokumentidest</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 20 iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>HK 2.1. selgitab kutsestandardite registrit kasutades mootorsõidukite hooldamise ja remondiga seotud kutsete ning nendega seotud tööülesannete erinevusi</p> <p>HK 2.2. võrdleb valdkonna erinevate kutsetasemega oskustöötajate ülesandeid ja vastutust mootorsõidukite hooldusel ja remondil</p> <p>HK 2.3. selgitab erinevate tehniliste normdokumentide (õigusaktid, tootja juhised, koostejoonised, tehnoloogilised skeemid, erialased andmebaasid ja registrid) kasutusvõimalusi erialases töös</p> <p>HK 2.4. eristab tingmärkide ja tähistuste alusel mootorsõiduki remondil ja hooldusel kasutatavaid mehaanika-, elektri-, pneumo-, hüdraulikasüsteemide skeeme (jooniseid)</p> <p>HK 2.5. oskab kasutada tehnilisi jooniseid (näit masinaelemendi vaated) tööks vajaliku info leidmiseks, arvestades mõõtkava ning kasutatud kujutusvõtteid ja tähistusi</p> <p>HK 2.6. oskab leida edasiseks tööks vajalikku infot eesti- ja võõrkeelsetest erialastest</p>	<p>Õppekäik: külastab mootorsõidukite ettevõtteid ja koostab õppekäigu järgselt juhendi alusel ülevaate ühe mootorsõidukite hoolduse ja remondiga tegeleva ettevõtte töökorraldusest, seadmetest, töö iseloomust ja töökeskkonnast.</p> <p>IT: Õpilane täidab õpetaja poolt antud töölehe.</p>	mitteeristav	<p>Ülevaade erialastest tegevusjuhistest I kursus (T – 20 + I – 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kutsestandard • Õppekava ülesehitus • Õppe- ja praktikakorraldus • Mootorsõidukite hoolduse ja remondiga tegelevad ettevõtted – õppekäik

<p>ÕV 3. eristab autode hooldusel ja remondil kasutatavaid töövahendeid ning tunneb nende mehhaanika-, pneumaatika-, hüdraulika- ja elektrotehnika-seaduspärasustel põhinevaid tööpõhimõtteid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 110 iseseisev töö: 33 kokku: 143</p>	<p>teabeallikatest (sh andmebaasid) hinnates allikate usaldusväärsust</p> <p>HK 3.1. tunneb ära ja nimetab autoremonditöökojas kasutatavaid töövahendeid (sh masinad ja seadmed) nii eesti kui võõrkeeles</p> <p>HK 3.2. eristab sõidukite hooldusel ja remondil kasutatavaid käsitöövahendeid ja selgitab nende valiku põhimõtteid, kasutades erialast terminoloogiat</p> <p>HK 3.3. iseloomustab erinevaid mõõtevahendeid, diagnostikaseadmeid, nende valikupõhimõtteid ja kasutusala sõidukite hooldusel ja remondil, väljendudes selgelt ja kontekstikohaselt</p> <p>HK 3.4. iseloomustab remonditöökojas kasutatavate masinate ja seadmete tööpõhimõtet ja kasutusvõimalusi sõidukite hooldusel ja remondil, kasutades erialaseid teabeallikaid ja -terminoloogiat</p> <p>HK 3.5. selgitab erinevate töövahendite ohutu kasutamise nõudeid arvestades töötervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid</p>	<p>Praktilised ülesanded elektrotehnika, pneumaatika, joonestamise ja hüdraulika kohta.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mõõdab elektrilisi suurusid ja kasutab elektrotehnika seadusi ülesannete lahendamisel. • Visandada skeeme, eskiise ja saab aru põhilistest tingmärkidest. Jooniste vormistus on korrektne. • Erinevad füüsilised suurused. Teab põhiliste ühikute (m, mm, kg, bar, km/h, P, U, I) tähistusi. Tunneb põhilisi pneumaatika- ja hüdraulika komponentide tingmärke ja skeeme. 	<p>eristav</p>	<p>Elektrotehnika (T - 10 + P - 10 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Magnetväli • Elektri tekkimine • Seadused • Multimeeter • Ostsillokoop • Tingmärgid • Relee <p>Pneumaatika- ja hüdraulika I kursus (T - 10 + I - 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õhu füüsilised omadused • Vedelike füüsilised omadused • Pneumaatika (suruõhu ettevalmistamine, pneumokomponendid, elektropneumaatika komponendid, pneumosüsteemide skeemid, ehitus ja hooldus, pneumaatika kasutamine sõidukites) • Hüdraulika (pumbad, töövedelikud, hüdraulikakomponendid, hüdrosüsteemide skeemid, ehitus ja hooldus, hüdraulika kasutamine sõidukites). <p>Joonestamine I kursus (T - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Joonise vormistamine • Vaated • Lõiked • Eskiis • Ruumiline objekti kujutamine <p>Garaažiseadmed ja tööriistad I kursus (T - 10 + I - 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Käsitööriistad • Elektrilised ja pneumaatilised tööriistad • Tõsteseadmed • Statsionaarsed töökaja seadmed
---	---	--	----------------	--

			mitteeristav mitteeristav	<ul style="list-style-type: none"> Eritööriistad Tööriistade hooldus Tehniline mõõtmine I kursus (T - 10 + I - 3) <ul style="list-style-type: none"> Mõõtevahendid (nihik, kruvik, indikaatorkell jne) Arvutiõpetus I kursus (P - 10 + I - 3) Eesti keel, lõiming I kursus (T - 10 + I - 3) <ul style="list-style-type: none"> Erialane terminoloogia Info leidmine erialastest teabeallikatest, andmebaasidest Funktsionaalne lugemine Inglise keel, lõiming I kursus (T - 10 + I - 3) <ul style="list-style-type: none"> Erialane terminoloogia Info leidmine erialastest teabeallikatest, andmebaasidest Võõrkeelse informatsiooni mõistmine Matemaatika, lõiming I kursus (T - 10 + I - 3) <ul style="list-style-type: none"> Mõõtühikute teisendamine, mõõdistamine, mõõtmise märkimine, geomeetriliste kujundid, nende pindala, ruumala arvutamine, protsentarvutus, völlide ja jõuülekande kiiruse jõu ja ülekande arvu leidmine, rehvide kõrguse leidmine laiuse kaudu
ÕV 4. tunneb sõidukite ehituses, hooldusel ja remondil kasutatavaid materjale ja nende omadustest lähtuvaid valikupõhimõtteid Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 9	HK 4.1. annab ülevaate sõidukite ehituses kasutatavatest materjalidest (metallid, plastid, komposiitmaterjalid, klaasmaterjalid jms), kasutades erialaseid teabeallikaid ja -terminoloogiat HK 4.2. iseloomustab füüsikaliskemiliste omaduste alusel tehniliste vedelikke ning	Iseseisev töö: Töö nr 1: metallide kaitse korrosiooni eest. Töö nr 2: määrdeainetele esitatavad nõuded. Töö nr 3: konspekti esitlemine õpetajale	eristav	Materjaliõpetus I kursus (T - 20 + I - 6) <ul style="list-style-type: none"> mustad ja värvilised metallid polümeerimaterjalid kütused määrdeained jne KEEMIA LÕIMING I kursus (T - 10 + I - 3) <ul style="list-style-type: none"> Kütused ja määrdeained Õlide koostis

<p>kokku: 39</p>	<p>määrdeainete kasutusvõimalusi sõidukite hooldusel ja remondil (tehnilise seisundi taastamisel) HK 4.3. selgitab sõidukite ehitamisel, hooldusel ja remondil kasutatavate materjalide omadustest tulenevaid nõudeid nende töötlemistehnoloogia valikule</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Metall-, plast-, komposiitmaterjalide koostis
<p>ÕV 5. on kursis töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõuetega, oskab tegutseda tööõnnetuse korral ja anda esmaabi</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 9 kokku: 39</p>	<p>HK 5.1. selgitab teabeallikate põhjal üldisi töötervishoiu- ja tööohutusnõudeid HK 5.2. iseloomustab erialase tööga seotud terviseriske, nende tekkepõhjusi ja selgitab meetmeid terviseriskide minimeerimiseks HK 5.3. selgitab isikukaitsevahendite kasutamise vajalikkust mootorsõidukite hooldusel ja remondil, lähtudes töötervishoiu ja tööohutusnõuetest HK 5.4. selgitab elektriõhtlike olukordade tekkimise võimalusi autoremonditöökojas (sh töötamisel elektri- ja hübriidautodega) ja kirjeldab teabeallikatele tuginedes tegevust elektriõnnetuse korral HK 5.5. selgitab teabeallikate põhjal elektrivoolu füsioloogilist toimet inimese organismile ja elektrilöögivastase kaitse põhireegleid HK 5.6. toob näiteid mootorsõidukite hooldamisel ja remondil kasutatavate kemikaalide tervistkahjustavast mõjust ja võimalikest seostest kutsehaigestumisega</p>	<p>IT: kirjutada välja iga garaažiseadme kohta 6 ohutusosalast "rusikareeglit". Praktiline töö: näitab ette esmaabivõtteid kannatanu abistamisel.</p>	<p>mitteeristav</p>	<p>Töötervishoid ja esmaabi I kursus (T – 16 + I – 5)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Esmaabi olemus, kannatanu seisundi hindamine • Elustamine (tegevused elektriõnnetuse korral) • Välised verejooksud • Haavad • Traumad ja luumurrud • Paanikaga toimetulek • Mürgistused, söövitused, põletused <p>Töö- ja keskkonnaohutus I kursus (T – 14 + I – 4)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Töökultuur: kaitsekatted, kliendiseaded, energia- ja keskkonnasäästlik mõtteviis • Erialase tööga seonduvad terviseriskid • 5S meetod tööruumi organiseerimisel • Ohutusnõuded tööriistade ja seadmete kasutamisel • Tuleohutus

	<p>HK 5.7. oskab kasutada tulekustutit ja selgitab tuleohutuse tagamise olulisust sõidukite hooldusel ja remondil</p> <p>HK 5.8. selgitab õnnetusolukorra hindamise, õnnetusolukorras tegutsemise (sh paanikaga toimetulek) ja hädaabi kutsumise üldpõhimõtteid, lähtudes esmaabi olemusest</p> <p>HK 5.9. sooritab erialase kutsetöö spetsiifikat arvestades sobilikke rühi-, koordinatsiooni- ja võimlemisharjutusi vältimaks pingeolukorrast ja sundasenditest tulenevaid kutsehaigusi</p> <p>HK 5.10. demonstreerib nõuetekohaselt esmaabivõtteid kannatanu abistamisel (luumurdude fikseerimine, verejooksu peatamine, šokis kannatanu abistamine, elustamisvõtted), lähtudes esmaabi andmise üldistest põhimõtetest</p>			
Õppemeetodid	Loeng, rühmatöö, arutelu, õppekäik ettevõttesse, praktilised ülesanded, demonstreerimine, iseseisev töö.			
Iseseisev töö I kursusel	<p>ÕV 1. Iseseisvaks omandamiseks materjalid: http://www.hariduskeskus.ee/opiobjektid/autode ajalugu ja ehitus/ Töö nr 1: vastab küsimustele materjalide lõpus.</p> <p>ÕV 2. Töö nr 1: mootorsõidukite hoolduse ja remondiga seotud ettevõtte külastamine ja lühikokkuvõtte tegemine. Töö nr 2: õpilane täidab õpetaja poolt antud töölehe.</p> <p>ÕV 3. Töö nr 1: testide lahendamine õppeprogrammis Prodiags. Töö nr 2: tunnis saadud töölehtede täitmine ja esitamine õpetajale. Töö nr 3: A4 formaadis paberile iseseisva töö vormistamine.</p> <p>ÕV 4. Töö nr 1: metallide kaitse korrosiooni eest. Töö nr 2: määrdeainetele esitatavad nõuded. Töö nr 3: konspekti esitlemine õpetajale.</p> <p>ÕV 5. Kirjutada välja iga garaažiseadme kohta 6 ohutusosalast "rusikareeglit"</p>			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb kõiki õpiväljundeid hõlmavate ülesannete lahendamise ja tähtjaks sooritatud iseseisvate tööde tulemusena.			
	ÕV 1. "3", lävend Oskab liigitada sõiduautosid erinevate parameetrite alusel. Nimetab erinevaid	"4", lävendit ületav Oskab liigitada sõiduautosid. Oskab nimetada erinevaid sõlmi ja seadmeid auto	"5", lävendit ületav Oskab liigitada sõiduautosid. Oskab nimetada erinevaid sõlmi ja seadmeid auto	

	<p>sõlmi ja seadmeid auto juures ning kirjeldab nende üldtööpõhimõtet.</p> <p>ÕV 2, lüvend: õpilane tunneb õppekorralduseeskirja, leiab koolist talle vajalikud ruumid ja inimesed; kasutab info leidmiseks kooli kodulehte, õppeinfosüsteemi ja infokioskit, mõistab õppekava ja kutsestandardi sisu ja seotust, esitab õigel ajal iseseisvad tööd, oskab nimetada enamusi suuremaid ja mõnesid väiksemaid regioonis tegutsevaid autoremondi ettevõtteid.</p> <p>ÕV 3. "3", lüvend Elektrotehnika alused: hinde saamiseks on vajalik, et õpilane oskab kasutada põhilisi el. tehnika seadusi, elektrilisi suurusid; oskab ühikute teisendamist; praktiliselt kasutada multimeetrit U, I, R mõõtmiseks; tunneb põhiliste ahela komponentide tingmärke ja nende otstarvet; suudab kokku panna lihtsama elektriskeemi. Pneumaatika ja hüdraulika: hinde saamiseks on vajalik, et õpilane tunneb ning eristab erinevaid füüsikalisi suurusid; teab põhiliste ühikute (m, mm, kg, bar, km/h, P, U, I) tähistusi; tunneb põhilisi pneumaatika- ja hüdraulika komponentide tingmärke ja skeeme, on omandanud antud õpiväljundiga seotud õppematerjali ning lahendanud testid e-õppe keskkonnas prodiags.eu Joonestamine Õpilane tunneb erinevaid jooniseid ja on võimeline nendest aru saama; oskab visandada skeeme ja eskiise ning saab aru põhilistest tingmärkidest; jooniste vormistus ei ole piisavalt korrektne; iseseisvad tööd on tehtud. Garaažiseadmed ja tööriistad Õpilane tunneb ära ja oskab valida vajaliku tööriista või seadme. Tehniline mõõtmine Õpilane oskab kasutada põhilisi mõõtevahendeid</p>	<p>juures ja kirjeldab nende tööpõhimõtet. Mõistab ja kirjeldab erinevaid parameetreid.</p> <p>"4", lüvendit ületav Elektrotehnika alused: hinde saamiseks on vajalik, et õpilane oskab kasutada põhilisi el. tehnika seadusi, elektrilisi suurusid, ühikute teisendamist; praktiliselt kasutada multimeetrit U, I, R mõõtmiseks; suudab koostada ahelaid etteantud el. skeemi järgi; teostab seal vajalikke mõõtmisi; vajab vähest juhendamist keerulisemate mõõtmiste juures. Pneumaatika ja hüdraulika: hinde saamiseks on vajalik, et õpilane tunneb ning eristab erinevaid füüsikalisi suurusid; teab põhiliste ühikute (m, mm, kg, bar, km/h, P, U, I, MPa, KPa, mV, mA) tähistusi; tunneb põhilisi pneumaatika- ja hüdraulika komponentide tingmärke ja skeeme; on omandanud antud õpiväljundiga seotud õppematerjali ning on lahendanud testid e-õppe keskkonnas prodiags.eu Joonestamine Õpilane tunneb erinevaid jooniseid ja on võimeline nendest aru saama; oskab visandada skeeme ja eskiise ning saab aru põhilistest tingmärkidest; jooniste vormistus on korrektne, esineb üksikuid vigu; iseseisvad tööd on tehtud. Garaažiseadmed ja tööriistad Õpilane tunneb ära ja oskab valida vajaliku tööriista või seadme. Tehniline mõõtmine Õpilane oskab kasutada põhilisi mõõtevahendeid</p>	<p>juures ja kirjeldab nende tööpõhimõtet. Mõistab autodega seotuid parameetreid.</p> <p>"5", lüvendit ületav Elektrotehnika alused: hinde saamiseks on vajalik, et õpilane oskab kasutada põhilisi el. tehnika seadusi, elektrilisi suurusid; ühikute teisendamist; praktiliselt kasutada multimeetrit U, I, R mõõtmiseks; tunneb põhiliste ahela komponentide tingmärke ja nende otstarvet; koostab iseseisvalt etteantud el. skeemile ahela ning sooritab nõutud mõõtmised; on võimeline kasutama signaalide uurimiseks ostsilloskoopi. Pneumaatika ja hüdraulika: hinde saamiseks on vajalik, et õpilane tunneb ning eristab erinevaid füüsikalisi suurusid; teab põhiliste ühikute (m, mm, kg, bar, km/h, P, U, I, MPa, KPa, mV, mA) tähistusi; tunneb põhilisi pneumaatika- ja hüdraulika komponentide tingmärke ja skeeme; on omandanud antud õpiväljundiga seotud õppematerjali ning on lahendanud testid e-õppe keskkonnas prodiags.eu Joonestamine Õpilane tunneb erinevaid jooniseid ja on võimeline nendest aru saama; oskab visandada skeeme ja eskiise ning saab aru põhilistest tingmärkidest; jooniste vormistus on korrektne, esineb üksikuid vigu; iseseisvad tööd on tehtud. Garaažiseadmed ja tööriistad Õpilane tunneb ära ja oskab valida vajaliku tööriista või seadme Tehniline mõõtmine</p>
--	--	---	---

			Õpilane oskab kasutada põhilisi mõõtevahendeid
	ÕV 4. "3", lävend Õpilane tunneb ning eristab erinevaid materjale (raud, teras, malm, plastik) ja tehnilisi vedelikke (mootoriõli, pidurivedelik, ATF, jahutusvedelik, transmissiooniõlid); teab, kuidas kasutada ja ladustada neid keskkonnale ohutult; on sooritanud iseseisvad ja praktilised tööd.	"4", lävendit ületav Õpilane tunneb ning eristab erinevaid materjale (raud, teras, malm, roostevaba, plastik, PMMA) ja tehnilisi vedelikke (mootoriõli, pidurivedelik, ATF, jahutusvedelik, transmissiooniõlid); teab, kuidas kasutada ja ladustada neid keskkonnale ohutult; on sooritanud iseseisvad ja praktilised tööd tähtjaks.	"5", lävendit ületav Õpilane tunneb ning eristab erinevaid materjale (raud, teras, malm, komposiitmaterjalid, PMMA plastik) ja tehnilisi vedelikke (mootoriõli, pidurivedelik, ATF, jahutusvedelik, transmissiooniõlid); teab, kuidas kasutada ja ladustada neid keskkonnale ohutult; on sooritanud tähtjaks iseseisvad ja praktilised tööd, mis vastavad kõikidele standarditele.
	ÕV 5, lävend: õpilane mõistab tööohutuse vajalikkust ja põhimõtteid; kirjeldab garaažis varitsevaid ohte ja nende vähendamise abinõusid; mõistab oma õigusi ja kohustusi seoses tööohutuse tagamisega; teab keskkonnaohutusest ja säästva arengu põhimõtetest; kirjeldab tegutsemist ohuolukorras ja tulekustutust; oskab anda esmaabi.		
Õppematerjalid	Õpetajate poolt koostatud õppematerjalid Sutton, R. (2000). <i>Auto</i> . Tln: Koolibri Ots, H. (1993). <i>Autosõnastik</i> . Tln: Mats Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool TTÜ (1998). <i>Tehnilise joonestamise põhimõisted</i> . Tln Lisamaterjalid internetist (nt kutsestandard) HMV Prodiags e-õppekeskond Tamm, H. (2004). <i>Mootori algõpe</i> . Tln: Ilo <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Hitsa Moodle õppekeskond		

2. Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont

2	Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont			6 EKAP / 156 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Maire Kivi, Anne-Li Tilk, Maiju Zuping			I kursus	T - 40 + P - 80 + I - 36
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab vajalikud teadmised ja oskused mootorsõiduki kere ja sisustuse tehnilise seisukorra hindamiseks, nende hooldamiseks ja remondiks, järgides mootorsõiduki valmistajatehase (edaspidi tootja) juhiseid ning töö- ja keskkonnaohutusnõudeid				
Nõuded mooduli alustamiseks	Osaliselt läbitud moodul "Autoerialade alusõpingud"			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad

<p>ÕV 1. omab ülevaadet sõiduki kere ja sisustuse hooldamisel ja remondil kasutatavatest materjalidest, töövahenditest ja nende valikupõhimõtetest</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 20 iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>HK 1.1. selgitab sõiduki sise- ja välispindade erinevaid hooldamise ja remondi võimalusi, kasutades erialast terminoloogiat</p> <p>HK 1.2. selgitab sõiduki sisustuses ja pealisehituses kasutatavate materjalide hooldusele esitatavaid nõudeid, kasutades erialased teabeallikaid</p> <p>HK 1.3. iseloomustab ülesande alusel erinevaid sõidukite sisustuse ja pealisehituse hoolduses kasutatavaid töövahendeid, nende valiku- ja tööpõhimõtteid</p> <p>HK 1.4. hindab kere, sisustuse ja pealisehituse võimalikke rikked ja puudusi, kasutades nägemis-, kuulmis- ja kompimismeelt ja/või sobivaid töövahendeid</p> <p>HK 1.5. leiab sõiduki valmistajatehase (tootja) juhistest edasiseks tööks vajaliku info, arvestades sõiduki sise- ja välispindade tehnilist seisundit</p> <p>HK 1.6. kasutab digitehnoloogiat töö planeerimisel, töö tegemisel ja töötulemuste talletamisel</p>	<p>Teadmiste kontroll: sõiduki sisustuses ja pealisehituses kasutatavate materjalide hooldusele esitatavaid nõuded.</p> <p>Esitlus: sõiduki sise- ja välispindade hooldus</p> <p>Iseseisev töö: Testide lahendamine õppeprogrammis Prodiags</p>	<p>mitteeristav</p>	<p>Sõiduki sise- ning välispindade hooldusvahendid ja töömaterjalid I kursus (T – 10 + I – 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Värvkatte omadused, pesemine, kuivatamine • Pindade leotamine, survepesu kasutamine • Erinevate niiskustõrje vahendite peale kandmine • Pindade kuivatamine, erinevad meetodid • Auto salongi: tekstiil-, plastik-, puit-, nahk-, kummi-, klaaspindade puhastamine • Värvkatte vahatamine • Sõiduki elektrisüsteemide korrastamine • Autokere põhjapesu • Mootoriruumi kinnikatmine, mootoriruumi pesemine • Sõiduki ettevalmistamine sügis-talviseks ekspluatatsiooniperioodiks <p>Arvutiõpetus (10 + 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kirjalike tööde vormistamise nõuded • Esitluse koostamine (info otsimine, selle usaldusväärsus, viitamine jne)
<p>ÕV 2. puhastab ja peseb sõiduki sise- ja välispinnad kasutades sobivaid materjale ja tehnoloogiat</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 30 iseseisev töö: 9 kokku: 39</p>	<p>HK 2.1. valmistab ette töökoha, valib materjalid ja töövahendid vastavalt sõiduki sise- ja välispindade tehnilisest seisundist tulenevale tööülesandele</p> <p>HK 2.2. valib sobiva tehnoloogia sõiduki sise- ja/või välispinna hooldamiseks arvestades tööülesannet, tootja juhiseid ja kasutatavaid materjale</p>	<p>Praktiline töö: õpilane valmistab ette autopesu töökoha. Kasutab erinevaid pesuseadmeid/vahendeid ohutult ja ergonomiliselt. Määrab iseseisvalt hooldustoimingu ja valib töövõtted. Töö viib läbi korrektselt ja ilma mingit muud pinda kahjustamata. Puhastab ülesande alusel sõiduki. Hoiab töötamisel korda, töö lõppedes korrastab</p>	<p>mitteeristav</p> <p>ÕV 2 ja ÕV 4 hinnatakse koos</p>	<p>Sõiduki pesemine, puhastamine ja hooldamine I kursus (P – 30 + I – 9)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõiduki ning selle lisaseadmete pesemine ja puhastamine ning hooldamine

	<p>HK 2.3. selgitab välja tööülesande täitmiseks vajaliku info, kasutades sõiduki valmistajatehase juhiseid, tehnilisi jooniseid ja skeeme ning erialaseid andmebaase</p> <p>HK 2.4. selgitab ohutus- ja tehnoloogiliste kaartide alusel sõidukite puhastamisel kasutatavate kemikaalide mõju inimese tervisele ja keskkonnale</p> <p>HK 2.5. arvutab töölahuse valmistamiseks vajalikud pesuaine kogused, lähtudes tööülesandest ja puhastusvahendite tootja juhistest</p> <p>HK 2.6. valmistab tööülesandest lähtudes pesuaine(te)st sobiva töölahuse, arvestades sõiduki seisukorda ja puhastusvahendite tootja etteantud juhiseid</p> <p>HK 2.7. puhastab sõiduki salongi vastavalt tööülesandele ja puhastusvahendite tootja etteantud juhistele, kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.8. puhastab sõiduki keredetaile säästlikult ning lisakahjustusi tegemata, kasutades selleks sobivat tehnoloogiat (töövahendid, materjalid, töövõtted) ja arvestades värvkatte seisukorda ja puhastusvahendite tootja etteantud juhiseid</p> <p>HK 2.9. peseb sõiduki ning selle lisaseadmed sobiva pesulahusega vastavalt valitud tehnoloogiale</p>	<p>töökoha ning paigutab töövahendid ettenähtud kohale.</p>		
<p>ÕV 3. osandab ja koostab remondijuhistest lähtudes sõiduki kere, sisustuse ja pealisehituse detailid</p>	<p>HK 3.1. teeb sõiduki kere mittestruktuursete osade osandamiseks ja koostamiseks vajalikke lukksepatõid, kasutades</p>	<p>Praktiline töö: õpilane valib sobivad tööriistad ja töövõtted iseseisvalt autokere ja sisustuse osandamise/koostamise</p>	<p>mitteristav</p>	<p>Sõidukite osandamine ja koostamine I kursus (P – 20 + I – 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> Sõiduauto kere ja salongisisustuse osandamise ja koostamise põhimõtted

<p>remondi- ja hooldustööde tegemiseks</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 20 iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>asjakohaseid töövahendeid ja võtteid</p> <p>HK 3.2. osandab sõiduki kereremondiga seotud sõlmed ja detailid (sh elektrilised komponendid) vastavalt tööülesandele, tootja juhiste ja valitud tehnoloogiale, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 3.3. osandab sõiduki sisustuselemente (sh ukse, lae, istmete jms polsterduse montaaž) vastavalt tootja juhiste, kasutades sobivaid töövahendeid ja võtteid</p> <p>HK 3.4. hoiustab osandatud detailid need eelnevalt markeerides, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p>	<p>läbiviimiseks. Kasutab kõiki kaitsekatteid ja ei riku ühtegi pinda. Hoiab töö ajal töökoha puhta ja ohutuna ning koristab töö lõpus töökoha. Markeerib ja ladustab detaile korrektselt. Nimetab ülesande alusel erinevaid sõidukite ehituses kasutatavaid liiteid ja selgitab nende käsitlemise tehnoloogiaid. Osandab ja koostab sõidukikere, sisustuse ning pealisehituse detailid vastavalt liitmisviisile, järgides remondijuhist ning selgitab oma töö käiku.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Sõiduauto kere detailide ehitus, tööpõhimõte, sobitamine/ reguleerimine • Salongisisustus, selle ülesanne, ehitus, tööpõhimõte, sobitamine/ reguleerimine • Kinnitusvahendid, nende ehitus, tööpõhimõte, avamine, kinnitamine ja reguleerimine • Autokere detailide puhastamine ja hoiustamine
<p>ÕV 4. hooldab sõiduki sise- ja välispindu, kasutades sobilikku tehnoloogiat ja materjale ning arvestades kemikaalide mõju mootorsõidukite ehituses kasutatavatele materjalidele ja keskkonnale</p>	<p>HK 4.1 vahatab sõiduki välispinna vastavalt materjali tootja juhiste, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 4.2 hooldab sõiduki tekstiilist, nahast ja plastist sisepindu, vastavalt sõiduki ja puhastusvahendite tootja etteantud juhiste</p>	<p>Praktiline töö: õpilane määrab sõiduki kere hooldusvajaduse. Leiab sobivad töövahendid. Teeb sõidukile välisleotuse, peseb ja kuivatab, vahatab, poleerib. Puhastab erinevaid sisepindu (tekstiil, nahk, plastik). Hoiab korras töökoha ja käitub keskkonnaohutult.</p>	mitteeristav	<p>Sõiduki sise- ja välispinna hooldamine Vt teemasid ÕV 2 juures</p>
<p>ÕV 5. taastab kere, sisustuse ja pealisehituse vigastatud kinnituselemente, kasutades asjakohast tehnoloogiat, töövahendeid ja -võtteid</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 30</p>	<p>HK 5.1. hindab kere, sisustuse ja pealisehituse kinnituselementide (nt keermesliited, tüüblid, lukustusrõngad, ühendused) seisukorda ja remondib neid vajaduse ilmnemisel</p> <p>HK 5.2. parandab keredetailide liited vastavalt tööülesandele, järgides lukksepatööde tehnoloogiat</p>	<p>Praktiline töö: teeb vastavalt ülesandele lukksepatöid. Defekteerib ja parandab liited vastavalt tehnoloogiale. Tähistab, komplekteerib ja hoiustab detailid vastavalt ülesandele</p>	mitteeristav ÕV 5 ja ÕV 6 hinnatakse koos	<p>Lukksepatööd I kursus (P – 30 + I – 9)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lukksepa tööriistad • Lukksepatööd: märkimine, lõikamine, viilimine, puurimine, keermestamine, painutamine, õgvendamine, rihtimine, liidete kinnitustööd

<p>iseseisev töö:9 kokku: 39</p>	<p>HK 5.3. koostab sõiduki sisustuse ning pealisehituse detailid arvestades nende liitmisviisi, järgides tootja juhiseid ja kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p>			
<p>ÕV 6. töötab vastutustundlikult, järgides töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid sõiduki kere ja sisustuse hooldusel ja remondil</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 9 kokku: 39</p>	<p>HK 6.1. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p> <p>HK 6.2. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 6.3. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p> <p>HK 6.4. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid</p> <p>HK 6.5. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki valmistajatehase juhistele, kõrvaldades vajadusel ilmnenuid kõrvalekaldeid</p> <p>HK 6.6. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi</p> <p>HK 6.7. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides</p>	<p>EK lõiming: koostab remondijuhised sõidukile, masinale või selle lisaseadmele, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides</p> <p>Keemia lõiming: õpilane tunneb erinevaid kemikaale puudutavaid tingimäärke; teab kuidas kasutada ja käidelda enimlevinuid autokeemia tooteid; suudab pakendeid liigitada ohtlike jäätmete hulka; on teadlik erinevate kemikaalide tule- ja söövitusohtudest ja oskab neid ohutult kasutada.</p>	<p>mitteeristav</p>	<p>Eesti keel, lõiming I kursus (10 + 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hooldus- ja pesuvahendite pakendiinfo/kasutusjuhendite lugemine/tõlkimine • Info otsimine, selle usaldusväarsus. • Funktsionaalne lugemisoskus: remondijuhised sõidukile, masinale või selle lisaseadmele <p>Keemia, lõiming I kursus (10 + 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõidukite pindade hooldusel kasutatavad kemikaalid • Kemikaalide ohutuskaardid, neis sisalduv info ja nende lugemine • Kemikaalide käitlemine ja utiliseerimine • Kemikaalide mõju erinevatele materjalidele • Kemikaalide mõju inimese tervisele ja keskkonnale

	HK 6.8. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat			
Õppemeetodid	Loeng, rühmatöö, arutelu, iseseisev töö, praktiline töö, praktilised harjutused, erinevate ülesannete koostamine ja lahendamine, probleemsituatsiooni lahendamine.			
Iseseisev töö I kursusel	ÕV 1. Koostab ette antud juhendi põhjal esitluse teemal Sõiduki sisepindade ja välispindade hooldus			
Praktilised tööd	<p>ÕV 2 ja ÕV 4. Praktilised tööd viiakse läbi kooli töökojas. Praktilisi töid sooritatakse kompleksülesannetena.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Sõiduauto kere hooldusvajaduse määramine. 2) Sobivate töövahendite leidmine ja valmistamine. 3) Sõiduauto välisleotus, pesemine, kuivatamine. 4) Vahatamine. 5) Poleerimine. 6) Erinevate sisepindade (tekstiil, nahk, plastik) puhastamine. 7) Töökoha korrastus, keskkonnaohutu käitumine. <p>ÕV 3. Praktilised tööd viiakse läbi kooli töökojas. Õpilased sooritavad komplekstöö, mille käigus monteerivad ja demonteerivad ühe sõiduki.</p> <p>ÕV 5. Praktiline töö: teeb vastavalt ülesandele lukksepatöid. Defekteerib ja parandab liited vastavalt tehnoloogiale. Tähistab, komplekteerib ja hoiustab detailid vastavalt ülesandele.</p> <p>P 1. Töökoha ettevalmistamine. Tutvumine valmistatava detaili tööjoonise või eskiisiga. Vajaliku materjali valik, töötlemisvaru arvutamine.</p> <p>P 2. Materjali puhastamine. Ögvendamine. Tooriku ettevalmistamine.</p> <p>P 3. Tasapinnaline märkimine. Märkejoonte pealekandmine detailile.</p> <p>P 4. Detaili pinna töötlemine viiliga. Erineva raidega viilide kasutamine.</p> <p>P 5. Avade puurimine, puuride valik. Keermestamine.</p> <p>P 6. Painutamine. Painutamisel kasutatavad tööriistad ja rakised.</p> <p>P 7. Metallide lõikamine käsisaega. Õhukese lehtmetsa lõikamine.</p> <p>P 8. Metallide lõikamine ketassael.</p>			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	<p>ÕV 1, lävend: teab sõiduki sisustuses ja pealisehituses kasutatavate materjalide hooldusele esitatavaid nõudeid, koostab esitluse sõiduki sise- ja välispindade hooldus kohta.</p> <p>ÕV 2 ja ÕV 4, lävend: õpilane valmistab ette autopesu töökoha; kasutab erinevaid pesuseadmeid/vahendeid ohutult ja ergonoomiliselt; määrab iseseisvalt hooldustoimingu ja valib töövõtteid; viib töö läbi korrektselt ja ilma mingit muud pinda kahjustamata.</p> <p>ÕV 3, lävend: õpilane valib sobivad tööriistad ja töövõtteid iseseisvalt autokere ja sisustuse osandamise/koostamise läbiviimiseks; kasutab kõiki kaitsekatteid ja ei riku ühtegi pinda; hoiab töö ajal töökoha puhta ja ohutuna ning koristab töö lõpus töökoha; markeerib ja ladustab detaile korrektselt.</p> <p>ÕV 5: taastab kere, sisustuse ja pealisehituse vigastatud kinnituselemente, kasutades asjakohast tehnoloogiat, töövahendeid ja -võtteid</p> <p>ÕV 6, lävend: töötab vastutustundlikult, järgides töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid sõiduki kere ja sisustuse hooldusel ja remondil. Sooritab kõik lõimingute seotud hindamisülesanded: keemia – õpilane tunneb erinevaid kemikaale puudutavaid tingimärke; teab</p>			

	kuidas kasutada ja käidelda enimlevinuid autokeemia tooteid; suudab pakendeid liigitada ohtlike jäätmete hulka; on teadlik erinevate kemikaalide tule- ja söövitushooldustest ja oskab neid ohutult kasutada. Eesti keel – koostab remondijuhised sõidukile, masinale või selle lisaseadmele, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides.
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Metsik, R. (1989). <i>Autode korrosioon ja selle tõrje</i> . Tln: Valgus Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool Autokeemia tootja poolsed juhendid ja õppematerjalid Mihhailovski, J., Serebrjakov, K., Tur, J. (1991). <i>Auto ehitus</i> . Tln: Valgus HMV Prodiags e-õppekeskond Hitsa Moodle õppekeskkond

3. Mootorsõiduki korraline hooldus

3	Mootorsõiduki korraline hooldus			10 EKAP / 260 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Tiia Jõgi, Maiju Zuping			I kursus II kursus III kursus	4 EKAP / T - 60 + P - 20 + I - 24 4 EKAP / T - 40 + P - 40 + I - 24 2 EKAP / T - 20 + P - 20 + I - 12
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab vajalikud oskused mootorsõiduki korralise hoolduse läbiviimiseks arvestades tootja juhiseid, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid				
Nõuded mooduli alustamiseks	Osaliselt läbitud moodulid "Autoerialade alusõpingud", osaliselt "Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont", osaliselt "Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont", osaliselt "Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont", osaliselt "Mootorsõiduki juhtimiseseadmete ja veermiku hooldus ja remont"			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. selgitab tootja juhiste alusel välja sõiduki tehnilise seisukorra, kasutades asjakohaseid töövõtteid, diagnostikaseadmeid ja erialaseid andmebaase Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 iseseisev töö: 12 kokku: 52	HK 1.1. valib digitehnoloogiat ja erialaseid andmebaase kasutades tootja juhised (hooldusjuhendi) mootorsõiduki, selle töö- ja lisaseadme hooldamiseks, lähtudes sõiduki margist, liigist, väljalaskeastast, läbisõidust ja viimase korralise hoolduse andmetest HK 1.2. hindab visuaalse vaatluse teel sõiduki, sellele paigaldatud lisavarustuse ja -seadmete tehnilise seisundi vastavust kehtivatele	Iseseisev töö: Sõiduki hooldusjuhendite leidmine andmebaasidest. Iseseisev töö: õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine. Teadmiste kontroll	eristav	Sõidukite hooldus, teooria - I kursus (T - 40 + I - 12) <ul style="list-style-type: none"> Sõiduki tehnoseisundile esitatavad nõuded vastavalt kehtivale seadusandlusele Jäätmekäitlus Tehnilised vedelikud, nende omadused ja kontrollimine Tulede reguleerimine sõiduki Tehnilise seisukorra kontroll Veakoodide lugemine ja edasised tegevused Rehvide seisukorra hindamine

	nõuetele ja tootja juhistes toodud andmestikule HK 1.3. selgitab erialast terminoloogiat kasutades töö käiku juhul, kui sõiduki, selle lisavarustuse ja -seadmete tehniline seisund erineb etteantud nõuetest			
<p>ÕV 2. viib läbi sõiduki korralise hoolduse vastavalt tööülesandele ja sõiduki tootja juhistele, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 80 iseseisev töö: 24 kokku: 104</p>	<p>HK 2.1. korraldab nõuetekohaselt töökoha ja valib töövahendid lähtudes tööülesandest ja sõiduki tehnilisest seisundist</p> <p>HK 2.2. kasutab diagnostikaseadmeid, digitehnoloogiat ja erialaseid andmebaase sõiduki erinevate süsteemide tehnilise seisukorra võimalike rikete ja puuduste väljaselgitamiseks</p> <p>HK 2.3. hindab sõiduki rehvide seisukorda nii visuaalselt kui kasutades asjakohaseid töövahendeid</p> <p>HK 2.4. reguleerib sõiduki tulede valgusvihku ja käsipiduri seadistust vastavalt etteantud parameetritele, kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.5. mõõdab erinevate sõlmede ja tehniliste vedelike (piduri-, klaasipesu-, jahutusvedelik) parameetreid, kasutades asjakohaseid mõõtmisvahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.6. võrdleb diagnostika käigus tehtud mõõtmistel saadud tulemusi tootja juhendites etteantud tehniliste nõuetega edasiste tegevuste kavandamiseks</p>	<p>Praktiline töö: õpilane hindab ülesande alusel siseõlemismootori seisukorda, selgitab edasist töö käiku. Loeb ja salvestab diagnostikaseadmega siseõlemismootori rikkekoode ning selgitab nende tähendust remondijuhise alusel. Mõõdab siseõlemismootori tööparameetreid ning võrdleb saadud tulemusi tootja andmetega, selgitab võrdlustulemusi. Osandab, tähistab ja defekteerib siseõlemismootori vastavalt tööülesandele ja remondijuhisele, selgitab töö käiku. Mõõdab siseõlemismootori detailide geomeetrilisi parameetreid, võrdleb neid tootja andmetega ja selgitab saadud tulemust. Remondib siseõlemismootori vastavalt tööülesandele ja remondijuhisele, selgitab töö käiku. Koostab ja seadistab siseõlemismootori vastavalt remondijuhisele, teeb remondijärgse kontrolli.</p> <p>IT: õpetaja poolt antud töölehtede täitmine.</p>	<p>eristav ÕV 2, ÕV 3 ja ÕV 4 hinnatakse koos</p>	<p>Sõiduki korraline hooldus, praktiline (P – 80+ I – 24) I kursus – 20 + 6, sh keh. kasv lõiming II kursus – 40 + 12 III kursus – 20 + 6</p> <ul style="list-style-type: none"> Siseõlemismootori tööpõhimõtted (2 ja 4 takti) Põhimõisted (üss, ass, surveaste...) Põhilised mootori osad ja süsteemid Ottomootori ja diiselmootori eriärasused Väntmehhanism, osad ja tööpõhimõte (kolvid, kepsud, väntvõll, kolvirõngad, raamlaagrid) Gaasijaotusmehhanism, nukkvõllid, klapid, tõukurid – nende tööpõhimõte ja põhivead Rihm ja kettajamid Õlitussüsteem (õlipump, õlifiltrid...) Jahutussüsteem (õhkjahutus, radiaator, termostaat, ventilaator...) Toitesüsteem (kütusepaak, filtrid, karburaatorid ja sissepritseseadmed ja nende osad...) Süütesüsteem (elektronsüüde, kontaktivaba süüde, halli anduriga süüde, süüteküünlad) Energiaallikad (aku, generaator, käivitussüsteem) Otto- ja diiselmootori toitesüsteem Andurid ja täiturid

	<p>HK 2.7. oskab ühendada veakoodi lugejat (kui mõteseadet) ja fikseerib selle näidu etteantud nõuete kohaselt</p> <p>HK 2.8. vahetab sõiduki tehnilisi vedelikke (õli, jahutusvedelik, pidurivedelik, jms), lähtudes tootja juhistest ja kasutades asjakohaseid materjale, töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.9. vahetab sõiduki kuluvasad (piduriklotsid, pidurikettad, kiil- või lamellrihm jms), kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Mootori üldkomponendid, mootori agregaadid • Klapikambrikaas, plokikaas • Klapid, vedrud, plokikaane tihend, nukkvõll • Kolvid, kepsud. Väntvõll. Osandamine, detailide nimetused, mõõtmised • Komplekstöö, plokikaane tihendi vahetus, kolvikäigu mõõtmine • Tööaja arvestus, tehase ajad • Autodata • Tööjuhiste kasutamine • Rikkekode lugemine, salvestamine ja tõlkimine • Mootori parameetrite uurimine, järelduste tegemine • Heitegaaside mõõtmine, järelduste tegemine • Seadiste defekteerimine • Visuaalsete ja akustiliste ebakõlade leidmine
<p>ÕV 3. töötab vastutustundlikult, järgides sõiduki korralise hoolduse tegemisel töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid</p>	<p>HK 3.1. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p> <p>HK 3.2. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonoomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 3.3. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p>	<p>Praktiline töö: hindab ülesande alusel jõuülekanne seisukorda, selgitab edasist töö käiku. Loeb ja salvestab diagnostikaseadmega jõuülekanne rikkekoode ning selgitab nende tähendust remondijuhise alusel. Mõõdab jõuülekanne tööparameetreid ning võrdleb saadud tulemusi tootja andmetega, selgitab võrdlustulemusi. Osandab, tähistab ja defekteerib jõuülekanne vastavalt tööülesandele ja remondijuhisele, selgitab töö käiku. Mõõdab jõuülekanne detailide geomeetrilisi parameetreid, võrdleb neid tootja andmetega ja selgitab saadud tulemust. Remondib</p>	<p>eristav ÕV 2, ÕV 3 ja ÕV 4 hinnatakse koos</p>	<p>Sõiduki korraline hooldus, praktiline</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jõuülekanne liigid. Rihm, hammas, kett • Hüdrostaatilis-mehhaaniline jõuülekanne, variaatorülekanne, toroidülekanne, revers • Kahe- ja mitmekettalised sidurid • Siduriajami tüübid. Mehaaniline ajam • Käsikäigukastid ja nende ülesehitus • Erinevad hammasülekanded • Ülekandearv. Sünkronisaatorid • Käiguvahetusmehhanism • Võllid ja laagrid • Spidomeetriaajam. Tiguülekanne • Jaotuskastid ja kordistid • Vedavad sillad • Peaülekanne

	HK 3.4. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid	jõuülekande vastavalt tööülesandele ja remondijuhisele, selgitab töö käiku. Koostab ja seadistab jõuülekande vastavalt remondijuhisele, selgitab töö käiku. Reguleerib ja kalibreerib jõuülekannet vastavalt remondijuhisele, teeb remondijärgse kontrolli.		<ul style="list-style-type: none"> Diferentsiaalid, nende lukustamine. Käigukastid. Automaatkäigukastid, manuaalkäigukastid, variaatorid, robotkäigukastid Kardaanid ja püsikiirusliigendid Jõuülekande hooldusvajaduse määramine Remondi ja hooldusjuhiste leidmine Erinevate jõuülekande osade ja seadmete hooldustoimingute läbi viimine
ÕV 4. analüüsib oma tegevust tööülesannete täitmisel Jaotus tundides: teoreetiline töö: 80 iseseisev töö: 24 kokku: 104	HK 4.1. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki valmistajatehase juhistele, kõrvaldades vajadusel ilmnunud kõrvalekalded HK 4.2. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi HK 4.3. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides HK 4.4. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat	EK lõiming: IK lõiming: valib digitehnoloogiat ja erialaseid andmebaase kasutades tootja juhised (hooldusjuhendi) mootorsõiduki, selle töö- ja lisaseadme hooldamiseks, lähtudes sõiduki margist, liigist, väljalaskeaastast, läbisõidust ja viimase korralise hoolduse andmetest	mitteeristav	Eesti keel, lõiming (T - 40 + I - 12) I kursus - 10 + 3 II kursus - 20 + 6 III kursus - 10 + 3 <ul style="list-style-type: none"> Tööde vastuvõtt ja dokumenteerimine Erialane sõnavara Viisakas suhtlus Inglise keel, lõiming (T - 40 + I - 12) I kursus 10 + 3 II kursus 20 + 6 III kursus 10 + 3 <ul style="list-style-type: none"> Erialane sõnavara Inglisekeelste mootori andmete tõlkimine
Õppemeetodid	Loeng, rühmatöö, arutelu, iseseisev töö, praktiline töö			
Iseseisev töö I kursusel	ÕV 1. Testide lahendamine õppeprogrammis Prodiags. ÕV 2. Õpetaja poolt antud töölehtede täitmine ÕV 2 ja ÕV 3. Töö nr 1 – Joonistada ilma satelliitideta diferentsiaal. Töö nr 2 – Koostada vedava sillaga ja lõppülekannetega sõiduki jõuülekande kinemaatiline skeem. Töö nr 3 – Inglisekeelsete mootori andmete tõlkimine.			
Praktiline töö	Jõuülekande osade osandamine ja koostamine. Sisepõlemismootori osandamine ja koostamine. Tulemuste dokumenteerimine			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodul hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb kõikide õpiväljunditega seotud hindamisülesannete sooritamisest. eristavate väljundite kaalutud keskmisest. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1. "3", lävend Selgitab tootja juhiste alusel välja	"4", lävendit ületav Selgitab tootja juhiste alusel välja	"5", lävendit ületav Selgitab tootja juhiste alusel välja	

	sõiduki tehnilise seisukorra, kasutades asjakohaseid töövõtteid, diagnostikaseadmeid ja erialaseid andmebaase. Vajab mõningast abi tehnilise seisukorra hindamisel.	sõiduki tehnilise seisukorra, kasutades asjakohaseid töövõtteid, diagnostikaseadmeid ja erialaseid andmebaase Saab iseseisvalt tehnilise seisukorra hindamisega hakkama	sõiduki tehnilise seisukorra, kasutades asjakohaseid töövõtteid, diagnostikaseadmeid ja erialaseid andmebaase. Saab iseseisvalt tehnilise seisukorra hindamisega hakkama ja oskab oma valikuid põhjendada ning analüüsida.
	ÕV 2., ÕV 3. ja ÕV 4. "3", lävend Viib läbi sõiduki korralise hoolduse vastavalt tööülesandele ja sõiduki tootja juhiste, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid. Vajab mõningast abi korralisel hooldusel. Töötab vastutustundlikult, järgides sõiduki korralise hoolduse tegemisel töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid. Analüüsib oma tegevust tööülesannete täitmisel.	"4", lävendit ületav Viib läbi sõiduki korralise hoolduse vastavalt tööülesandele ja sõiduki tootja juhiste, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid. Saab iseseisvalt hakkama korralisel hooldusel. Töötab vastutustundlikult, järgides sõiduki korralise hoolduse tegemisel töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid. Analüüsib oma tegevust tööülesannete täitmisel.	"5", lävendit ületav Viib läbi sõiduki korralise hoolduse vastavalt tööülesandele ja sõiduki tootja juhiste, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid. Saab iseseisvalt hakkama korralisel hooldusel ja oskab oma tegevust põhjendada ja analüüsida. Töötab vastutustundlikult, järgides sõiduki korralise hoolduse tegemisel töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid. Analüüsib oma tegevust tööülesannete täitmisel.
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid HMV Prodiags e-õppekeskond Hitsa Moodle õppekeskkond		

4. Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont

4	Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont			6 EKAP / 156 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Tiia Jõgi, Maiju Zuping			I kursus II kursus	2 EKAP / T - 40 + I - 12 4 EKAP / T - 20 + P - 60 + I - 24
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja oskused sõiduki sisepõlemismootori (jõuallika) rikete ja puuduste tuvastamiseks, hoolduseks ja remondiks, järgides tootja juhiseid, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul "Autoerialade alusõpingud".			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. omab ülevaadet mootorsõidukitel	HK 1.1. võrdleb erinevatel sõidukitel ja masinatel kasutatavaid mootoreid töötaktide,	Kirjalik töö: mootorite liigitus, ehitus ja tööpõhimõte ning kasutatavad energiaallikad.	eristav	Mootorite liigitus, ehitus ja tööpõhimõtted I kursus (A - 40 + I - 12)

<p>kasutatavate mootorite liigitusest, ehitusest ja tööpõhimõtetest ning kasutatavatest energiaallikatest</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 iseseisev töö: 12 kokku: 52</p>	<p>energiatootmiseks kasutatava kütuse- ja jahutuse, silindrite arvu ja paigutuse alusel</p> <p>HK 1.2. iseloomustab mootorite tööpõhimõtet, arvestades kasutatavat kütust, sh alternatiivkütused (gaas, elekter, vesinik jm) (erinevad energiaallikad)</p> <p>HK 1.3. kirjeldab hübriid- ja elektriagamite ehitust ja tööpõhimõtet, kasutades eesti- ja inglisekeelseid erialaseid teabeallikaid</p> <p>HK 1.4. selgitab sise põlemismootorite süsteemide ja mehhanismide ehitust, nende töö- ja hoolduse põhimõtteid, kasutades erialast terminoloogiat</p>	<p>Iseseisev töö: õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Sise põlemismootori ehitus, tööpõhimõte ja hooldusnõuded • Hübriid- ja elektriagami ehitus, tööpõhimõtted ja hooldusnõuded • Sise põlemismootori detailide geomeetriselised parameetrid • Sise põlemismootori müra ja vibratsioon • Erialane terminoloogia
<p>ÕV 2. hindab mõõtmise teel mootori tehnilise seisundi vastavust tootja juhendites toodud nõuetele, võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 60 iseseisev töö: 18 kokku: 78</p> <p>ÕV 2, ÕV 3 ja ÕV 4 tunnid kokku</p>	<p>HK 2.1. mõõdab sise põlemismootori detailide geomeetriselisi parameetreid, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.2. kontrollib heitgaasi koostist ja heitgaasi ohutustamise seadiste tööd, kasutades asjakohaseid diagnostikaseadmeid</p> <p>HK 2.3. võrdleb mõõtmistel saadud tulemusi tootja juhistes etteantutega sise põlemismootori võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks</p> <p>HK 2.4. hindab töötava sise põlemismootori müra ja vibratsiooni taset, kasutades selleks ettenähtud mõõteseadmeid</p>	<p>Praktiline töö: hindab mootori tehnilist seisundit, teostab hoolduse ja remondi vastavalt tööülesandele ja tootja juhistele</p>	<p>eristav</p>	<p>Mootorielektronika ja omadiagnostisüsteem II kursus (P - 60 + I - 18)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Süütesüsteemid • Ostsillogrammide lugemine • Küttesegu ja heitgaasid • Otto- ja diiselmootorite toitesüsteemid • Andurid ja täiturseadised • Diagnostisüsteem, standard, rõhud ja elektrisignaalid • Süsteemi valve, heitgaaside koostist mõjutavate komponentide enesediagnoos • Heitgaaside koostist mõjutavate toimingute järelevalve • Sõidutsükkel (mootori soojenemisest jahtumiseni)

<p>ÕV 3. hooldab tootja juhiste kohaselt mootori elektroonilisi juhtimissüsteeme, täiturseadiseid ja mehaanilisi agregate, kasutades asjakohaseid materjale, töövahendeid ja -võtteid</p>	<p>HK 3.1. mõõdab sise põlemismootori rõhkusid ja elektrisignaale ning võrdleb saadud näitajaid tehniliste andmetega, kasutades selleks ettenähtud töövahendeid</p> <p>HK 3.2. hooldab mootorsõiduki sise põlemismootorit vastavalt sõiduki tootja juhistele, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Tripp (sõiduaeg liikumahakkamisest peatumiseni) • Tüübi test (mudeli ja standardi vastavus) • Rikkemälu ja rikkekoodide lugemine • Signaallambi aktiveerimine • Rikked ja infoedastamise protokollid • Diagnoosimise etapid <p>Mootori hooldus ja remont</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mootori hooldus vastavalt tootja juhistele • Sise põlemismootori osandamine, keti ja/või hammasrihma vahetus • Mootori õli vahetus • Hoolduse läbiviimiseks vajaliku dokumentatsiooni täitmine (aeg, materjali kulu, tehtud tööd) • Defektsete detailide vahetus • Klappide soveldamine ja silindri hoonimine • Mootori komponentide markeerimine ja ladustamine • Sise põlemismootori koostamine ja seadistamine vastavalt tootja juhistele (süütenurga, klappide reguleerimine, hammasrihma seadistamine) • Mootori hoolduse ja/või remondijärgne kontroll
<p>ÕV 4. remondib sõiduki mootorit vastavalt tööülesandele ja tootja juhisele, kasutades asjakohaseid materjale ja tehnoloogiat</p>	<p>HK 4.1. osandab sise põlemismootori vastavalt tööülesandele, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 4.2. vahetab mootori keti või hammasrihma vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 4.3. teeb mootori läbipesu ja vahetab õli vastavalt tootja juhistes toodud nõuetele</p> <p>HK 4.4. planeerib lähtuvalt tööjuhisele tööde tegemiseks kuluva aja, arvestab materjalikulu, täidab tehtud tööde kohta vastava dokumentatsiooni</p> <p>HK 4.5. valib ja kasutab tööülesannete täitmisel kaitsekatteid, tööriistu, seadmeid ja infotehnoloogilisi vahendeid otstarbekalt ja ohutult</p> <p>HK 4.6. vahetab mootori defektseid detaile, vastavalt sõiduki tootja juhistele, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 4.7. soveldab mootori klappe ja hoonib silindri seinu vastavalt lukksepatööde tehnoloogiale</p>			

	<p>HK 4.8. ladustab sisepõlemismootori komponente, neid eelnevalt nõuetekohaselt markeerides</p> <p>HK 4.9. koostab sisepõlemismootorit vastavalt juhendile, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja ergonoomilisi töövõtteid</p> <p>HK 4.10. seadistab sisepõlemismootorit vastavalt tootja juhistele (süütenurga reguleerimine, klappide reguleerimine, hammasrihma seadistamine)</p> <p>HK 4.11. viib läbi sõiduki mootori hoolduse ja/või remondijärgse kontrolli vastavalt sõiduki tootja juhistele</p> <p>HK 4.12. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p>			
<p>ÕV 5. töötab vastutustundlikult, järgides sõiduki mootori hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 20 iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>HK 5.1. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonoomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 5.2. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p> <p>HK 5.3. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid</p> <p>HK 5.4. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki</p>	<p>Hinnatakse läbivalt mooduli käigus</p> <p>Järgib sõiduki mootori hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid.</p>	<p>mitteeristav</p>	<p>Eesti keel, lõiming II kursus (T – 10 + I – 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dokumentatsiooni koostamine tehtud tööde kohta <p>Inglise keel, lõiming II kursus (T – 10 + I – 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mootori detailid • Mootoris toimuvad tööprotsessid • Erialase inglise keelse teksti mõistmine

	<p>valmistajatehase juhistele, kõrvaldades vajadusel ilmnunud kõrvalekaldeid</p> <p>HK 5.6. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi</p> <p>HK 5.7. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides</p> <p>HK 5.8. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat</p>			
Õppemeetodid	Loeng, praktilised harjutused, iseseisev töö, rühmatöö			
Iseseisev töö	<p>ÕV 1. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p> <p>ÕV 2. – ÕV 4. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p>			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodul hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb eristavate väljundite kaalutud keskmisest. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	<p>ÕV 1, lävend: “3” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.</p>	<p>“4” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.</p>	<p>“5” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.</p>	
	<p>ÕV 2, lävend: “3” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.</p>	<p>“4” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.</p>	<p>“5” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.</p>	
	<p>ÕV 3, lävend: “3” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.</p>	<p>“4” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.</p>	<p>“5” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.</p>	

	ÕV 4, lävend: “3” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	“4” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	“5” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 5, lävend: töötab vastutustundlikult, järgides sõiduki mootori hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid		
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid HMV Prodiags e-õppekeskond Hitsa Moodle õppekeskkond Kliimaseadmete õppematerjalid autokutseõppe leheküljelt http://autokutse.org/		

5. Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont

5	Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont			6 EKAP / 156 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Marika Pütsep			I kursus	6 EKAP / T - 70 + P - 50 + I - 36
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja oskused sõiduki jõuülekandesüsteemi ja selle osade hooldamiseks, võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks ja nende tehnilise seisundi taastamiseks (remondiks), järgides tootja juhiseid, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul “Autoerialade alusõpingud”.			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. omab ülevaadet mootorsõidukite erinevate jõuülekandesüsteemide ehitusest, tööpõhimõttest, nende hooldusele ja remondile kehtestatud nõuetest Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 9 kokku: 39	HK 1.1. selgitab mootorsõiduki erinevate jõuülekandesüsteemide ehitust ja tööpõhimõtet, väljendudes selgelt ja kontekstikohaselt HK 1.2. annab ülevaate mootorsõiduki erinevate jõuülekande süsteemide hoolduses kasutatavatest töövõtetest lähtudes tootja juhistest HK 1.3. võrdleb erinevat tüüpi automaatkäigukaste nende tööpõhimõtte alusel	Kirjalik töö: selgitab mootorsõidukite erinevate jõuülekandesüsteemide ehitust, tööpõhimõtteid, nende hooldusele ja remondile kehtestatud nõudeid Iseseisev töö: õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.	eristav	Jõuülekanne, teooria I kursus (T - 30 + I - 9) <ul style="list-style-type: none"> • Jõuülekanne skeemid • Rattavalemid • Sidur • Käsikäigukastid • Automaatkäigukastid • Jaotuskastid ja kordistid • Veosillad • Diferentsiaalid • Kardaaniid ja rattavõllid • Jõuülekanne remont, remondijuhised

<p>ÕV 2. hindab edasise töö kavandamiseks jõuülekanDESüsteemi tehnilist seisukorda, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 50 iseseisev töö: 15 kokku: 65</p> <p>ÕV 2, ÕV 3 ja ÕV 4 tunnid kokku</p>	<p>HK 2.1. leiab edasise töö kavandamiseks vajalikud sõiduki valmistajatehase juhised, kasutades digitehnoloogiat ja erialaseid andmebaase, lähtudes sõiduki margist ja väljalaskeaastast</p> <p>HK 2.2. hindab mootorsõiduki jõuülekanDESüsteemide tehnilist seisundit vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 2.3. mõõdab mootorsõiduki jõuülekanDESüsteemide tööparameetreid ja süsteemi osade geomeetrilisi parameetreid (müra, vibratsiooni, rõhkusi ja elektrisignaale) rikete ja kõrvalekallete tuvastamiseks, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.4. loeb mootorsõiduki jõuülekanDE süsteemide rikkekoode, kasutades sobivaid diagnostikaseadmeid</p> <p>HK 2.5. võrdleb mootorsõiduki jõuülekanDESüsteemide mõõtmistulemusi tootja juhendites toodud andmetega tuvastamaks võimalikke rikkeid ja puudujääke nende töös</p>	<p>Praktiline töö: hindab, remondib ja seadistab mootorsõiduki jõuülekanDESüsteemi vastavalt tootja ettenähtud nõuetele</p>	<p>eristav</p>	<p>Jõuülekanne, praktiline I kursus (P – 50 + I – 15)</p> <ul style="list-style-type: none"> • JõuülekanDE skeemid • Rattavalemid • Sidur • Käsikäigukastid • Automaatkäigukastid • Jaotuskastid ja kordistid • Veosillad • Diferentsiaalid • Kardaaniid ja rattavõllid • JõuülekanDE remont, remondijuhised
<p>ÕV 3. remondib sõiduki jõuülekanDESüsteemi, arvestades tööülesannet ja tootja juhiseid ning tehnoloogiat</p>	<p>HK 3.1. kavandab mootorsõiduki hooldustööd või tehnilise seisukorra taastamise toimingud lähtudes tootja juhistest ning tuvastatud riketest või puudustest</p> <p>HK 3.2. osandab jõuülekanDE agregate vastavalt tootja juhistele, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p>			

	<p>HK 3.3. vahetab jõuülekande tehnilisi vedelikke, vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 3.4. asendab jõuülekanDESüsteemi defektsed detaile, kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 3.5. vahetab sõiduki sidurisüsteemi (ketas, surveaagid, sidurikorv, töösilinder, hooratas jms), vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 3.6. vahetab veovõlli või selle detaile (püsikiirusliigend, tugilaager ja kaitsekumm), vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 3.7. vahetab kardani ja kardaaniristi, vahelaagri koos muhviga (kardaanileevendi), vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 3.8. vahetab manuaalkäigukasti võlli, laagrid, seibid vastavalt tootja tehnilisele spetsifikatsioonile ja juhistele</p>			
<p>ÕV 4. seadistab jõuülekanDESüsteemi vastavalt tootja ettenähtud nõuetele, kasutades asjakohaseid meetodeid ja töövahendeid (sh digitaalseid)</p>	<p>HK 4.1. koostab jõuülekanDE agregate vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 4.2. seadistab jõuülekanDESüsteemi vastavalt tootja poolt ettenähtud nõuetele, kasutades asjakohaseid meetodeid ja töövahendeid (sh digitaalseid)</p> <p>HK 4.3. taastab mootorsõiduki jõuülekanDESüsteemi tootjapoolse seadistuse (kalibreerib tehaseseaded), kasutades diagnostikaseadmeid</p> <p>HK 4.4. viib läbi sõiduki jõuülekanDESüsteemide hoolduse</p>		eristav	

	ja/või remondijärgse kontrolli vastavalt sõiduki tootja juhistele			
<p>ÕV 5. töötab vastutustundlikult, järgides sõidukite jõuülekandesüsteemi hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 iseseisev töö: 12 kokku: 52</p>	<p>HK 5.1. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p> <p>HK 5.2. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonoomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 5.3. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p> <p>HK 5.4. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid</p> <p>HK 5.5. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki valmistajatehase juhistele, kõrvaldades vajadusel ilmnenud kõrvalekalded</p> <p>HK 5.6. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi</p> <p>HK 5.7. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides</p> <p>HK 5.8. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat</p>	<p>Hinnatakse läbivalt mooduli käigus. Järgib sõidukite jõuülekandesüsteemi hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid, töötab vastutustundlikult.</p>	eristav	<p>Matemaatika, lõiming I kursus (T - 20 + I - 6)</p> <p>Füüsika, lõiming I kursus (T - 20 + I - 6) Marika</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sirgjooneline liikumine • Kiirendus ja pidurdusteekonna leidmine • Jõuülekanne • Jõu mõõtühikud ja nende teisendamine • Tõstejõud • Jõuõlg
Õppemeetodid	Loeng, praktilised harjutused, iseseisev töö, rühmatöö			

Iseseisev töö	ÕV 1. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.		
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodul hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb eristavate väljundite kaalutud keskmisest. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.		
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 2, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 3, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 4, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 5, lävend: töötab vastutustundlikult, järgides sõidukite jõuülekandesüsteemi hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid		
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool Mihhailovski, J., Serebrjakov, K., Tur, J. (1991). <i>Auto ehitus</i> . Tln: Valgus Tamm, H. (2007). <i>Jõuülekandeseadmete algõpe</i> . Tln: Ilo HMV Prodiags e-õppekeskond Hitsa Moodle õppekeskkond		

6. Mootorsõiduki juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ja remont

6	Mootorsõiduki juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ja remont			10 EKAP / 260 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Tiia Jõgi, Maiju Zuping, Marika Pütsep, Anne-Li Tilk			I kursus II kursus	6 EKAP / T - 80 + P - 40 + I - 36 4 EKAP / T - 40 + P - 40 + I - 24
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja oskused juhtimisseadmete ja veermiku hooldamiseks, võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks ja nende kõrvaldamiseks, vastavalt tootja juhisele järgides töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid "Autoerialade alusõpingud", osaliselt "Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont".			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
<p>ÕV 1. omab ülevaadet erinevate mootorsõidukite juhtimisseadmete ning veermike ehitusest, tööpõhimõttest ning nende tehnilise seisundile, hooldusele ja remondile esitatavatest nõuetest</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 80 iseseisev töö: 24 kokku: 104</p>	<p>HK 1.1. annab ülevaate nõuetest sõidukitel kasutatavate rehvide mõjust keskkonnale ja nende sõiduohutusele, arvestades nende tehnilisi näitajaid (mõõtmed, veeretakistus, veeremüra, samuti rehvide piki- ja põiksuunaline sidestus ning kulumiskindlus)</p> <p>HK 1.2. selgitab tehnilisi nõudeid erineva kategooria sõidukite juhtimisseadmete ja veermiku seadistusele, kasutades erialast terminoloogiat ning erialaseid eesti ja võõrkeelseid teabeallikaid</p> <p>HK 1.3. võrdleb erineva kategooria sõidukite roolisüsteemi, veermiku ja pidurisüsteemi ehitust ning tööpõhimõtet kasutades erialast terminoloogiat ning erialaseid eesti ja võõrkeelseid teabeallikaid</p>	<p>Kirjalik töö: selgitab mootorsõidukite erinevate juhtimisseadmete ja veermike ehitust, tööpõhimõtteid, nende hooldusele ja remondile kehtestatud nõudeid.</p> <p>Iseseisev töö: õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p>	eristav	<p>Juhtimisseadmed ja veermik, teooria I kursus (T - 60 + I - 18)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veermik • Vedrustus • Veljed ja rehvid • Rataste suunang • Roolisüsteem • Rataste suunang • Roolisüsteem <p>Hüdropidurid ja piduri ning veojõu korrektorid, teooria II kursus (T - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hüdropidurite ehitus • Blokeerumatud pidurid • Kaapeväldik • Pidurdusjõu jaotur • Juhitavuskorrektor • Mootoripidurduse leevendi • Hädapidurduse korrektor • Andurid ja täiturseadised
<p>ÕV 2. hindab juhtimisseadmete ja veermiku erinevate osade tehnilise seisundi vastavust tootja juhendites toodud nõuetele, kasutades sobivaid töövahendeid ja -</p>	<p>HK 2.1. hindab rehvidel oleva markeeringu alusel rehvi ja velje sobivust</p> <p>HK 2.2. hindab rehvide ja velgede tehnilist seisukorda võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid (sh</p>	<p>Praktiline töö:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Pidurite hooldus 2. Veermiku hooldus 3. Juhtimisseadmete hooldus 4. Veermiku defekteerimine 5. Vedelike vahetus 6. Jõuülekande osa vahetus 7. Veermiku osa vahetus 	eristav	<p>Juhtimisseadmed ja veermik, praktiline (P - 60 + I - 18)</p> <p>I kursus - 40 + 12</p> <p>II kursus - 20 + 6</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veermik • Vedrustus • Veljed ja rehvid

<p>võtteid (sh digitaalsed seadmed ja mõõtevahendid)</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 80 iseseisev töö: 24 kokku: 104</p> <p>ÕV 2, ÕV 3 ja ÕV4 tunnimaht kokku</p>	<p>diagnostikaseadmed ja stendid) ning võtteid</p> <p>HK 2.3. hindab roolisüsteemi, pidurisüsteemi ja veermiku osade tehnilist seisukorda võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks, kasutades ettenähtud tehnoloogiat</p> <p>HK 2.4. mõõdab piduriketaste, -trumlite ning -klotside geomeetrilisi parameetreid, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.5. hindab pidurivedeliku kvaliteeti edasiste tegevuste kavandamiseks, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.6. võrdleb diagnostika käigus kogutud mõõtmistulemusi sõiduki valmistajatehase andmetega tuvastamiseks võimalikud rikked ja puudused</p>	<p>8. Rattasuunangu pink</p> <p>9. Rehvivahetus</p>		<ul style="list-style-type: none"> • Rataste suunang • Roolisüsteem • Rataste suunang • Roolisüsteem <p>Hüdropidurid ja piduri ning veojõu korrektorid, praktiline II kursus (P - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hüdropidurite ehitus • Blokeerumatud pidurid • Kaapeväldik • Pidurdusjõu jaotur • Juhitavuskorrektor • Mootoripidurduse leevendi • Hädapidurduse korrektor • Andurid ja täiturseadised <p>Juhtimisseadmete ja veermiku hooldus- ning remonditööd</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tööprotsessi kavandamine • Ergonoomilised töövõtted • Tööjuhised
<p>ÕV 3. viib läbi juhtimisseadmete ja veermiku hooldus- ja remonditööd nende tehnilise seisundi nõuete vastavuse tagamiseks vastavalt tööülesandele ja tootja juhistele, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p>	<p>HK 3.1. kavandab tööprotsessi ja valib sobiva tehnoloogia sõiduki juhtimisseadmete ja veermiku tehnilise seisundi nõuetele vastavuse taastamiseks, lähtudes tööülesandest ja sõiduki tootja juhistest</p> <p>HK 3.2. osandab ja defekteerib juhtimisseadmete ja veermike komponente, kasutades asjakohast tehnoloogiat ja ergonoomilisi töövõtteid</p> <p>HK 3.3. hooldab pidurisüsteemi kuluvaid osi (detailid) vastavalt sõiduki tootja juhistele, kasutades sobivat tehnoloogiat ja ergonoomilisi töövõtteid</p>		<p>eristav</p>	

	<p>HK 3.4. koostab juhtimisseadmeid ja veermiku vastavalt tööjuhisele, kasutades sobivat tehnoloogiat</p> <p>HK 3.5. koostab sõiduki rattad, valides vastavalt tööjuhendile rehvi ja velje, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 3.6. vahetab nõuetekohaselt rehve arvestades rehvi tüüpi, asukohta ja kulumisastet, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 3.7. vahetab juhtimissüsteemide tehnilisi vedelike vastavalt tööjuhendile, järgides keskkonnaohutusnõudeid</p> <p>HK 3.8. remondib piduri- ja roolisüsteemi vastavalt tootja juhisele, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ning võtteid</p> <p>HK 3.9. paikab rehve, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ning võtteid</p> <p>HK 3.10. remondib veermiku vastavalt tootja juhisele, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ning võtteid</p>			
<p>ÕV 4. seadistab juhtimisseadmed ja veermiku tootjapoolsetest juhistest lähtudes, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ja -võtteid</p>	<p>HK 4.1. seadistab sõiduauto rattaseadenurki (rooligeomeetria) vastavalt tootja juhisele, kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ning võtteid</p> <p>HK 4.2. reguleerib rooliseadmeid, pidurisüsteeme ja veermiku, kasutades ettenähtud tehnoloogiat</p> <p>HK 4.3. tasakaalustab rattaid kasutades asjakohaseid stende, töövahendeid ning võtteid</p>		eristav	

<p>ÕV 5. töötab vastutustundlikult, järgides juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ja remondil töötervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid.</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 iseseisev töö: 12 kokku: 52</p>	<p>HK 5.1. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p> <p>HK 5.2. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonoomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 5.3. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p> <p>HK 5.4. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid</p> <p>HK 5.5. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki valmistajatehase juhiste, kõrvaldades vajadusel ilmnenud kõrvalekalded</p> <p>HK 5.6. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi</p> <p>HK 5.7. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides</p> <p>HK 5.8. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat</p>	<p>Hinnatakse läbivalt mooduli käigus. Järgib sõidukite juhtimissüsteemi ja veermiku hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid, töötab vastutustundlikult.</p>	<p>eristav</p>	<p>Arvutiõpetus I kursus (T - 10 + I - 3)</p> <p>Eesti keel, lõiming II kursus (T - 10 + I - 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veermikule ja juhtimissüsteemidele esitatavad tehnonõuded • Seadusandlike tehnonõuete funktsionaalne lugemine ja mõistmine • Erineva kategooria sõiduki veermikule ja juhtimissüsteemile esitatavate nõuete võrdlus ja analüüs • Normikohane suhtlemine <p>Inglise keel, lõiming II kursus (T - 10 + I - 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veermiku osad (vedrustus, pidurid) • Juhtimissüsteemi osad <p>Matemaatika, lõiming I kursus (T - 10 + I - 3)</p>
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Loeng, praktilised ülesanded, rühmatööd, erinevate ülesannete koostamine ja lahendamine, iseseisev töö, probleemsituatsiooni lahendamine</p>			
<p>Iseseisev töö I kursusel</p>	<p>ÕV 1. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p>			

Praktilised tööd	ÕV2, ÕV 3, ÕV 4 Praktilised tööd viiakse läbi kooli töökojas. Praktilisi töid võib teha kompleksülesandena. <ol style="list-style-type: none"> 1. Pidurite hooldus 2. Veermiku hooldus 3. Juhtimisseadmete hooldus 4. Veermiku defekteerimine 5. Vedelike vahetus 6. Jõuülekanne osa vahetus 7. Veermiku osa vahetus 8. Rattasuunangu pink 9. Rehvivahetus 		
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb eristavate väljundite kaalutud keskmisest. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.		
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 2, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 3, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 4, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 5, lävend: töötab vastutustundlikult, järgides juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ja remondil töötervishoiu-, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid.		

Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool Mihhailovski, J., Serebrjakov, K., Tur, J. (1991). <i>Auto ehitus</i> . Tln: Valgus Tiitsu, V., Vatanen, M. (2004). <i>Autoelektronika</i> . Tln: Ilo HMV Prodiags e-õppe keskkond Hitsa Moodle õppe keskkond
-----------------------	--

7. Mootorsõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldus ja remont

7	Mootorsõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldus ja remont			6 EKAP / 156 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi				II kursus III kursus
2 EKAP / T - 40 + I - 12 4 EKAP / T - 20 + P - 60 + I - 24				
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab vajalikud teadmised ja oskused sõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste tehnilise seisukorra hindamiseks, nende hooldamiseks ja remondiks, arvestades sõiduki tootja juhistes toodud nõudeid				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid "Autoerialade alusõpingud", osaliselt "Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont", "Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont", "Mootorsõiduki jõuülekanDESüsteemide hooldus ja remont".			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. omab ülevaadet mootorsõidukite juhiabisüsteemide ja turvaseadiste ehitusest ja tööpõhimõttest Jaotus tundides: teoreetiline töö: 60 iseseisev töö: 18 kokku: 78	HK 1.1. annab ülevate turvaseadiste ja juhiabisüsteemide arengust läbi aja, kasutades eesti ja ingliskeelseid erialaseid teabeallikaid HK 1.2. iseloomustab sõiduki aktiiv- ja passiivohutusseadmeid, lähtudes nende ehitusest ja tööpõhimõttest HK 1.3. selgitab eesti- ja võõrkeelsete teabeallikate alusel erinevate turvaseadiste ja juhiabisüsteemide kasutusvõimalusi liiklusohutuse tagamisel (<i>kasutajaliidese abisüsteemid, parkimisabi süsteem, hands-free, night-vision, tagurduskaamera, pimenurga jälgimise süsteem,</i>	Kirjalik töö: selgitab mootorsõidukite erinevate juhtimisseadmete ja veermike ehitust, tööpõhimõtteid, nende hooldusele ja remondile kehtestatud nõudeid. IT: õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.	eristav	Juhiabisüsteemid, teooria II kursus (T - 40 + I - 12) <ul style="list-style-type: none"> Sõiduki liikumist mõjutavad süsteemid <ul style="list-style-type: none"> püsikiiruse hoidja (sh isekohanduv püsikiirushoidik ACC) hädapidurdussüsteem (AEB) paigalseisu abi (Auto hold) mäkketõusu ja mäestlaskumise abisüsteem sõiduraja hoidmise süsteem reavahetamise abisüsteem (LCA) parkimise abisüsteem eemalt manööverdamise süsteem autonoomse juhtimise süsteemid (AD) Kasutajaliidese abisüsteemid <ul style="list-style-type: none"> pimedas nägemisulatust suurendav süsteem (night-vision) tuuleklaasi kuvar (HUD)

	<p><i>rehvirõhu jälgimine, liiklusmärgistuvastus-, hädaabikõne, infoedastusvahendid, püsikiiruse hoidja, paigalseisuabi, sõiduraja hoidmise süsteem, manööverdamise süsteemid jms)</i></p> <p>HK 1.4. iseloomustab erinevate juhiabisüsteemide ehitust ja tööpõhimõtteid, kasutades erialast terminoloogiat</p> <p>HK 1.5. liigitab sõiduki turvaseadiseid, lähtudes nende ehitusest ja tööpõhimõttest, kasutades erialast terminoloogiat</p>			<ul style="list-style-type: none"> • navigatsioonisüsteem • tagurduskaamera • pimenurga jälgimise süsteem (BSM) • juhi erksuse tuvastamine • kokkupõrke hoiatus (FCW) • reast väljumise hoiatus (LDW) • ristsuunalise liikluse hoiatus (CTA) • läheneva liikluse hoiatus • vihmaandur • rehvirõhu jälgimissüsteem (TPMS) • automaatsed kaugtuled • liiklusmärgituvastus • hädaabikõne <p>Turvaseadised, teooria III kursus (T - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Passiiv- ja aktiivturvaseadised, nende erinevused • Käivitustõkestid (immobilaatorid) • Pürotehnilised seadised
<p>ÕV 2. hindab juhiabisüsteemide ja turvaseadiste tehnilist seisukorda kasutades asjakohaseid diagnostikaseadmeid ja tootja juhiseid</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 80 iseseisev töö: 24 kokku: 104</p> <p>ÕV 2, ÕV 3, ÕV 4 ja ÕV 5 tunnihaht kokku</p>	<p>HK 2.1. leiab edasise töö jaoks digitehnoloogiat ja erialaseid andmebaase kasutades sõiduki valmistajatehase juhised, arvestades sõiduki marki ja väljalaskeaastat</p> <p>HK 2.2. hindab juhiabisüsteemide ja turvaseadiste tehnilise seisundi vastavust tootja juhistes toodud nõuetele, kasutades asjakohaseid töövahendeid (sh diagnostikaseadmeid) ja -võtteid</p> <p>HK 2.3. võrdleb diagnostikaseadmete raportite tulemusi tootja juhistes etteantud parameetritega võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks</p> <p>HK 2.4. valib sõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste</p>	<p>Praktiline töö: hindab, remondib ja seadistab mootorsõiduki juhiabisüsteemi ja turvaseadiseid vastavalt tootja ettenähtud nõuetele. Järgib sõidukite juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldusel ja remondil töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid, töötab vastutustundlikult.</p>	<p>eristav</p>	<p>Juhiabisüsteemid, praktiline III kursus (P - 40 + I - 12)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sõiduki liikumist mõjutavad süsteemid <ul style="list-style-type: none"> • püsikiiruse hoidja (sh isekohanduv püsikiirushoidik ACC) • hädapidurdussüsteem (AEB) • paigalseisu abi (Auto hold) • mäkketõusu ja mäestlaskumise abisüsteem • sõiduraja hoidmise süsteem • reavahetamise abisüsteem (LCA) • parkimise abisüsteem • eemalt manööverdamise süsteem • autonoomse juhtimise süsteemid (AD) • Kasutajaliidese abisüsteemid <ul style="list-style-type: none"> • pimedas nägemisulatust suurendav süsteem (night-vision) • tuuleklaasi kuvar (HUD)

	<p>tehnilise seisukorra taastamiseks sobivad töövahendid (sh andmebaasid) ja tehnoloogia, arvestades tootja juhiseid ja sõiduki tehnilist seisukorda</p>			<ul style="list-style-type: none"> • navigatsioonisüsteem • tagurduskaamera • pimenurga jälgimise süsteem (BSM) • juhi erksuse tuvastamine • kokkupõrke hoiatus (FCW) • reast väljumise hoiatus (LDW) • ristsuunalise liikluse hoiatus (CTA) • läheneva liikluse hoiatus • vihmaandur • rehvirõhu jälgimissüsteem (TPMS) • automaatsed kaugtuled • liiklusmärgituvastus • hädaabikõne
<p>ÕV 3. vahetab sõiduki juhiabisüsteemide komponente ja pürotehnilisi passiivohutusseadiseid vastavalt tootja juhisele, arvestades nende ehituse ja tööpõhimõtetega</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 20 iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>HK 3.1. salvestab enne juhiabisüsteemide hooldust kliendi seaded, arvestades edasisi toiminguid ja tootja juhiseid</p> <p>HK 3.2. vahetab juhiabisüsteemide komponente (kaamerad, radarid, andurid, täiturid) vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 3.3. vahetab mootorsõiduki pürotehnilisi passiivohutusseadiseid vastavalt tootja juhistele ja ohutusnõuetele, arvestades nende ehituse ja tööpõhimõtetega</p>	<p>Praktiline töö: vahetab sõiduki juhiabisüsteemide komponente ja pürotehnilisi passiivohutusseadiseid vastavalt tootja juhisele.</p>	eristav	<p>Turvaseadised, praktiline III kursus (P – 20 + I – 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Passiiv- ja aktiivturvaseadised, nende erinevused • Käivitustõkestid (immobilaatorid) • Pürotehnilised seadised
<p>ÕV 4. uuendab tarkvara ja seadistab juhiabisüsteemi, vastavalt tootja juhistes etteantud parameetritele</p>	<p>HK 4.1. uuendab juhiabisüsteemi tarkvara selle funktsionaalsuse taastamiseks, vastavalt tootja juhistele, kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 4.2. seadistab juhiabisüsteemi, sh taastab kliendi seaded, vastavalt tootja juhendis etteantud parameetritele</p> <p>HK 4.3. hindab visuaalselt aktiivsete ja passiivsete turvaseadiste ning nende komponentide tehnilise seisukorra</p>		eristav	Vt teemasid ÕV 2 ja ÕV 3 juures.

	<p>vastavust tootja juhistes antud nõuetele võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks</p> <p>HK 4.4. kontrollib tootja andmetest pürotehniliste turvaseadiste aegumistähtaega ja kavandab sellest lähtudes edasised tegevused</p> <p>HK 4.5. kasutab tööprotsessi kavandamisel ja tööülesande täitmisel asjakohaseid diagnostikaseadmeid ja sõiduki tootja juhiseid</p>			
<p>ÕV 5. töötab vastutustundlikult, järgides töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldusel ja remondil</p>	<p>HK 5.1. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p> <p>HK 5.2. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonoomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 5.3. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p> <p>HK 5.4. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid</p> <p>HK 5.5. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki valmistajatehase juhistele, kõrvaldades vajadusel ilmnunud kõrvalekalded</p> <p>HK 5.6. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis,</p>	<p>Hinnatakse läbivalt mooduli käigus</p> <p>Järgib töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldusel ja remondil.</p>	mitteeristav	<p>Töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõuded</p> <ul style="list-style-type: none"> • Töövahendite kasutamine • Isikukaitsevahendid • Jäätmete käitlemine

	valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi HK 5.7. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides HK 5.8. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat			
Õppemeetodid	Loeng, praktilised ülesanded, rühmatööd, erinevate ülesannete koostamine ja lahendamine, iseseisev töö, probleemsituatsiooni lahendamine			
Iseseisev töö I kursusel	ÕV 1. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.			
Praktilised tööd	ÕV2. Juhiabisüsteemide demonteerimine ja monteerimine sõidukil. Turvavarustuse seadiste monteerimine ja demonteerimine sõidukil.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb eristavate väljundite kaalutud keskmisest. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.	
	ÕV 2, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.	
	ÕV 3, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.	
	ÕV 4, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.	

	ÕV 5, lävend: töötab vastutustundlikult, järgides töötervishoiu, töö- ja keskkonnaohutusnõudeid juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldusel ja remondil
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool Mihhailovski, J., Serebrjakov, K., Tur, J. (1991). <i>Auto ehitus</i> . Tln: Valgus Tamm, H. (2004). <i>Mootori algõpe</i> . –Tln: Ilo Tiitsu, V., Vatanen, M. (2004). <i>Autoelektronika</i> . Tln: Ilo HMV Prodiags e-õppe keskkond Hitsa Moodle õppe keskkond

8. Mootorsõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide hooldus ja remont

8	Mootorsõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide hooldus ja remont		10 EKAP / 260 tundi	
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Tiia Jõgi			I kursus	2 EKAP / T – 20 + P – 20 + I – 12
			II kursus	4 EKAP / T – 40 + P – 40 + I – 24
			III kursus	4 EKAP / T – 60 + P – 20 + I – 24
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab teadmised ja oskused mootorsõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide tehnilise seisukorra nõuetele vastavuse hindamiseks, hoolduseks ja remontiks järgides tootja juhiseid ja ohutusnõudeid				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid “Autoerialade alusõpingud”, osaliselt “Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont”, “Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont”, “Mootorsõiduki jõuülekanDESüsteemide hooldus ja remont”.			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. omab ülevaadet mootorsõiduki elektriseadiste ning mugavussüsteemide ehitusest, tööpõhimõtetest, ühendusviisidest (sh kasutatavatest andmeedastusvõrkudest) ja ohutusnõuetest nendega töötamisel Jaotus tundides: teoreetiline töö: 80 iseseisev töö: 24	HK 1.1. iseloomustab sõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide ehitust ja sellest tulenevaid tööpõhimõtteid, kasutades eesti ja võõrkeelseid erialaseid teabeallikaid ja erialast terminoloogiat HK 1.2. iseloomustab markeeringul toodud tähistuste ja tingmärkide alusel mootorsõidukitel kasutatavaid akusid HK 1.3. selgitab ohutusnõudeid sõiduki akude kasutamisel ja käitlemisel, arvestades	Teoreetiliste teadmiste kontroll: omab ülevaadet elektriseadiste ning mugavussüsteemide ehitusest, tööpõhimõtetest, ühendusviisidest ja ohutusnõuetest. Iseseisev töö: õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.	eristav	Elektrotehnika, teooria I kursus (T – 20 + I – 6) <ul style="list-style-type: none"> • Teemakohased ühikud • Elektrotehnika üldmõisted • Elektronikakomponendid • Elektriskeemid • Tingmärgid • Multimeetri kasutamine • Elektriskeemi koostamine • Elektrilised mõõtmised Autoarvutivõrgud ja OBD, teooria III kursus (T – 20 + I – 6) <ul style="list-style-type: none"> • Autodes kasutatavate arvutivõrkude üldehitus

<p>kokku: 104</p>	<p>keskkonnaohutus- ja jäätmekäitlusnõudeid HK 1.4. võrdleb sõidukite andmeedastusvõrkude moodulite vaheliste ühenduste liike vastavalt andmeedastuskiirusele HK 1.5. selgitab sõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide elektriskeemidel olevate tingmärkide ja tähistuste tähendust, kasutades erialast terminoloogiat</p>			<ul style="list-style-type: none"> • CAN, LIN, MOST jt • Info edastamise põhimõtteid • Arvutivõrkude diagnoosimise põhimõtteid <p>Laadimise, käivitamise ja teised mugavussüsteemid, teooria II kursus (T - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadimisesüsteem • Käivitamisesüsteem • Valgustusseadmed • Andurid/täiturid <p>Mootorielektroonika, teooria II kursus (T - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Süütesüsteemid • Ostsillogrammide lugemine • Küttesegu ja heitgaasid • Otto- ja diiselmootorite toitesüsteemid • Andurid ja täiturseadised
<p>ÕV 2. hindab sõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide osade tehnilise seisundi vastavust tootja juhendites toodud nõuetele, kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid (sh mõõtmisvahendid/ mõõtevahendid)</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 80 iseseisev töö: 24 kokku: 104 ÕV 2, ÕV 3, ÕV 4 ja ÕV 5 tunnimaht kokku</p>	<p>HK 2.1. kasutab tehnilisi normdokumente ja digitaalset andmebaasi edasiseks tööks vajaliku info leidmiseks (elektriseadiste ja mugavussüsteemide skeemid, sõiduki ja/või seadmete valmistajatehase juhised) HK 2.2. hindab mugavussüsteemi nõuete kohast funktsioneerimist, lähtudes etteantud tööülesandest (näiteks kliendi kaebus) HK 2.3. tuvastab sõiduki elektriseadises või mugavussüsteemis olevad võimalikud rikked ja puudused, kasutades tootja juhiseid ja/või diagnostikaseadmeid</p>	<p>Praktiline gruppitöö:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) elektriseadiste ja mugavussüsteemi osade hooldus ja remont vastavalt tööülesandele ja tootja juhendites toodud nõuetele, 2) paigaldab sõidukitele, masinatele liseseadmeid paigaldusjuhendi kohaselt, 3) hooldab, defekteerib ja vahetab elektriseadiseid, ohutus- ja mugavussüsteeme ning nende komponente vastavalt tööülesandele ja remondijuhisele 	<p>eristav</p>	<p>Elektrotehnika, praktiline I kursus (P - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Teemakohased ühikud • Elektrotehnika üldmõisted • Elektroonikakomponendid • Elektriskeemid • Tingmärgid • Multimeetri kasutamine • Elektriskeemi koostamine • Elektrilised mõõtmised <p>Autoarvutivõrgud ja OBD, praktiline III kursus (P - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Autodes kasutatavate arvutivõrkude üldehitus • CAN, LIN, MOST jt • Info edastamise põhimõtteid

	<p>HK 2.4. hindab visuaalselt ja spetsiaalseid mõõtevahendeid (multimeetrit, akutester, jms) kasutades sõiduki aku ja elektriseadiste tehnilise seisundi vastavust tootja nõuetele, jälgides töö- ja tervishoiueeskirju</p> <p>HK 2.5. arvutab elektrisüsteemis olevaid/plaanitavaid elektrilisi suuruseid mugavusseadmete või elektriseadiste ühendamiseks, kasutades elektrotehnika seaduspärasusi</p> <p>HK 2.6. määrab elektriskeemilt sõidukite andmeedastusvõrkude moodulite vahelised ühendused ja asukohad</p> <p>HK 2.7. salvestab elektrisignaale vastavalt tööülesandele või veamääratlusprotseduurile</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Arvutivõrkude diagnoosimise põhimõtteid <p>Laadimise, käivitamise ja teised mugavussüsteemid, praktiline II kursus (P - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Laadimisesüsteem • Käivitamisesüsteem • Valgustusseadmed • Andurid/täiturid <p>Mootorielektroonika, praktiline II kursus (P - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Süütesüsteemid • Ostsillogrammide lugemine • Küttesegu ja heitgaasid • Otto- ja diiselmootorite toitesüsteemid • Andurid ja täiturseadised
<p>ÕV 3. hooldab volituste piires sõiduki kõrgepingesüsteemi seadiseid ja nende komponente vastavalt tööülesandele ja tootja juhistele, kasutades sobivaid materjale ja tehnoloogiat</p>	<p>HK 3.1. iseloomustab sõiduki süütesüsteemis ja valgustussüsteemis kasutatavaid kõrgepingeseadiseid, mille diagnostika, hooldus ja remonditoimingud kuuluvad mootorsõidukitehniku pädevuses</p> <p>HK 3.2. teostab tehniku pädevuse piires sõiduki süütesüsteemis kõrgepingeseadiste hooldust, remonti ja vajadusel veamääratlust, vastavalt tootja juhistele</p> <p>HK 3.3. vahetab kõrgepingeseadise sõiduki valgustussüsteemis, kasutades sobivaid töövahendeid ja -võtteid</p>		eristav	

<p>ÕV 4. hooldab ja remondib sõiduki elektriseadiseid ja mugavussüsteeme ning nende komponente vastavalt tööülesandele ja tootjajuhisele</p>	<p>HK 4.1. oskab valida konkreetse sõiduki aku laadimiseks optimaalse akulaadija, arvestades akulaadija tüüpi, võimsust, ühilduvust erinevat tüüpi akudega ja võimalusi laadimisparameetreid reguleerida</p> <p>HK 4.2. hooldab sõiduki elektriseadiseid vastavalt tootja juhistele, lähtudes nende eelnevalt määratud tehnilisest seisundist</p> <p>HK 4.3. vahetab tuvastatud rikkest ja/või puudusest tulenedes sõiduki elektriseadiseid (akud, starter ja generaator) ja nende osi vastavalt tootja juhistele ja tööülesandele</p> <p>HK 4.4. mõõdab sõiduki elektriseadiste lekkevoolu ja pingelangu, kasutades sobivaid mõõtmisvahendeid ja võtteid elektrisüsteemi (laadimissüsteemi ja aku) veamääratlemiseks lähtudes tootja juhistest</p> <p>HK 4.5. viib läbi seaotsingu elektrilistele mugavussüsteemidele, lähtudes tootja juhistest ja kasutades selleks erinevaid seadmeid</p> <p>HK 4.6. vahetab erinevate elektriseadiste ja/või mugavussüsteemide komponente vastavalt tootja juhistele ja/või tööülesandele</p> <p>HK 4.7. kasutab erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid, andmebaase ja tehnilist dokumentatsiooni töötades sõiduki elektri- ja mugavussüsteemidega</p> <p>HK 4.8. arvestab tööülesannete täitmisel elektrotehnika</p>		eristav	
--	--	--	---------	--

	<p>seaduspärasuste ja elektriõhusnõuetega</p> <p>HK 4.9. uuendab elektri- ja/või mugavusseadme moodulite tarkvara, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja tootja juhiseid</p>			
<p>ÕV 5. kasutab tööülesande täitmisel vajalikke infotehnoloogilisi vahendeid, andmebaase, tehnilist dokumentatsiooni</p>	<p>HK 5.1. kasutab erinevaid infotehnoloogilisi vahendeid, andmebaase ja tehnilist dokumentatsiooni töötades sõiduki elektri- ja mugavussüsteemidega</p> <p>HK 5.2. arvestab tööülesannete täitmisel elektrotehnika seaduspärasuste ja elektriõhusnõuetega</p> <p>HK 5.3. uuendab elektri- ja/või mugavusseadme moodulite tarkvara, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja tootja juhiseid</p>		eristav	
<p>ÕV 6. töötab järgides töökultuuri, energia- ja keskkonnasäästliku, ohutu ning efektiivse töö põhimõtteid, tulles toime tava- ja muutuvates olukordades</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 iseseisev töö: 12 kokku: 52</p>	<p>HK 6.1. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p> <p>HK 6.2. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonoomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 6.3. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p> <p>HK 6.4. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid</p>	<p>Hinnatakse läbivalt mooduli käigus</p> <p>Järgib töökultuuri, energia- ja keskkonnasäästliku, ohutu ning efektiivse töö põhimõtteid.</p>	mitteeristav	Inglise keel, lõiming III kursus (T - 40 + I - 12)

	<p>HK 6.5. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki valmistajatehase juhiste, kõrvaldades vajadusel ilmnenud kõrvalekalded</p> <p>HK 6.6. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi</p> <p>HK 6.7. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides</p> <p>HK 6.8. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat</p>			
Õppemeetodid	Loeng, praktilised ülesanded, rühmatööd, erinevate ülesannete koostamine ja lahendamine, iseseisev töö, probleemsituatsiooni lahendamine			
Iseseisev töö	ÕV 1. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.			
Praktilised tööd	<p>ÕV 2, ÕV 3, ÕV 4, ÕV 5</p> <p>Praktilised tööd viiakse läbi kooli töökojas. Praktilisi töid võib teha kompleksülesandena.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Sõiduki käivitussüsteemi mõõtmised 2. Sõiduki laadimissüsteemi mõõtmised 3. Sõiduki valgustussüsteem 4. Sõiduki süütesüsteem 			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb eristavate väljundite kaalutud keskmisest. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	<p>ÕV 1, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.</p>	<p>"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.</p>	<p>"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.</p>	
	<p>ÕV 2, lävend: "3" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.</p>	<p>"4" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.</p>	<p>"5" saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.</p>	

	ÕV 3, lävend: “3” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	“4” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	“5” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 4, lävend: “3” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	“4” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	“5” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 5, lävend: “3” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi vajades juhendamist.	“4” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastavad erialased teadmised. Kasutab neid iseseisvalt ülesannete lahendamisel tööjuhise järgi. Hoiab oma tööala ja tööseadmed korrektsena.	“5” saamise tingimus: Õpilane on omandanud vastava eriala teadmised. Kasutab neid iseseisvalt tööülesannete täitmisel. Leiab iseseisvalt probleemidele lahendusi kasutades erinevaid töö ja IKT vahendeid. Hoiab oma tööala korrektsena.
	ÕV 6, lävend: töötab järgides töökultuuri, energia- ja keskkonnasäästliku, ohutu ning efektiivse töö põhimõtteid, tulles toime tava- ja muutuvates olukordades		
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool Mihhailovski, J., Serebrjakov, K., Tur, J. (1991). <i>Auto ehitus</i> . Tln: Valgus Tamm, H. (2004). <i>Mootori algõpe</i> . –Tln: Ilo Tiitsu, V., Vatanen, M. (2004). <i>Autoelektroonika</i> . Tln: Ilo Urve, M. (2000). <i>Ottomootori süütesüsteemid</i> . Tln: Avita Tamm, H. (1994). <i>Bensiinimootorite sissepritse</i> . Tln: Teadus Tamm, H. (2007). <i>Jõuülekandeseadmete algõpe</i> . Tln: Ilo HMV Prodiags e-õppe keskkond Hitsa Moodle õppe keskkond		

9. Mootorsõiduki kliimaseadmete hooldus, remont ja külmaine käitlemine

9	Mootorsõiduki kliimaseadmete hooldus, remont ja külmaine käitlemine	6 EKAP / 156 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Maire Kivi, Tiia Jõgi, Marika Pütsep	I kursus III kursus	3 EKAP / 78 t (60 + 18) 3 EKAP / 78 t (60 + 18)

Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omandab oskused mootorsõidukite kliimaseadmete (sõiduki soojendus-, ventilatsiooni- ja jahutusseadmete) ülddiagnostikaks ja hooldamiseks ning külmaainete nõuetekohaseks käitlemiseks, rakendades ohutuid töövõtteid ja keskkonnanõueteks vajalikke meetmeid.

Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid "Autoerialade alusõpingud", "Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont", "Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont", "Mootorsõiduki jõuülekandeüsteemide hooldus ja remont", osaliselt "Mootorsõiduki juhtimis- ja veermiku hooldus ja remont", "Mootorsõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldus ja remont", "Mootorsõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide hooldus ja remont".			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
<p>ÕV 1. omab ülevaadet mootorsõidukite kliimaseadmete ehitusest, tööpõhimõttest, nende tehnilisele seisundile, hooldusele ja remondile erinevate õigusaktidega kehtestatud nõuetest</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 praktiline töö: 40 iseseisev töö: 24 kokku: 104</p> <p>ÕV 1, ÕV 2, ÕV 3, ÕV 4 ja ÕV 5 tunnimaht kokku</p>	<p>HK 1.1. selgitab õigusaktide (sh EL direktiivide) alusel mootorsõidukite kliimaseadmetes külmutusagensina kasutatavate fluoritud kasvuhoonegaaside käitlemisele sätestatud nõudeid, arvestades nende keskkonnamõju</p> <p>HK 1.2. selgitab keskkonnaõigusaktide (sh EL direktiivide) alusel mootorsõidukite kliimaseadmetes külmutusagensina kasutatavate fluoritud kasvuhoonegaaside heite mõju keskkonnale (kliimamuutusega seotud globaalse soojenemise potentsiaali suuruse järjekorras)</p> <p>HK 1.3. iseloomustab mootorsõiduki kliimaseadmete ehitust ja füüsikaseadustest tulenevaid tööpõhimõtteid, kasutades erialast terminoloogiat</p>	<p>ÕV 1, 3, 4, 5, 6</p> <p>Teoreetiline teadmiste kontroll kombineeritud praktiliste harjutustega: kliimaseadme kontroll, hooldus ning komponentide vahetus.</p> <p>ÕV 2.</p> <p>Esitlus grupitööna teemal "Külmaaineid sisaldavate mahutite käitlemisalased nõuded ja õigusaktid". Esitluses tuleb välja tuua külmaaineid sisaldavate mahutite keskkonna- ja käitlemisalased õigusaktid. Kasutada tuleb korrektseid termineid, järgides kõne ja kirjakeele norme.</p> <p>IT: õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p>	mitteeristav	<p>Kliimaseadmed (T 40 + P 40 + I 24)</p> <p>I kursus: T - 20 + P - 20 + I - 12</p> <p>III kursus: T - 20 + P - 20 + I - 12</p> <ul style="list-style-type: none"> • Konditsioneeriseadmete ehitus ja tööpõhimõte • Soojendus- ja lisa soojendusseadmed, nende ehitus ja tööpõhimõte • Automaatse kliimaseadme ehitus ja tööpõhimõte • Kliimaseadme juhtploki tööpõhimõte • Kliimaseadme andurite ja täiturite tööpõhimõte ja ehitus • Sõiduki konditsioneeriseadmes enamkasutatavate külmaainete omadused • Konditsioneerõlid, nende eripärad, võrdlus, kasutamine • Töö- ja tuleohutus, töökeskkonna ning jäätmekäitluse nõuded • Sõiduki konditsioneeriseadmes enamkasutatavate külmaainete ja õlide käitlemine, pakendite märgistus, keskkonnamõju ja utiliseerimine • Termodünaamika alused • Külmutusained • Keskkonna mõju • Gaaside kokkukogumine

				<ul style="list-style-type: none"> • Gaaside käitlemiseks loodud keskkonna- ja käitlemisalased õigusaktid ning nende rakendamine • Kliima- ja ventilatsiooniseadmete asukoha tundmine sõiduki juures • Kaitsekatete ja vahendite kasutamine • Kliima- ja ventilatsiooniseadmete komponentide vahetus kasutades ergonoomilisi ja korrektseid töövõtteid • Kliimaseadmete täitmine ja hooldus
<p>ÕV 2. hindab mootorsõidukite kliimaseadmete tehnilise seisundi vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele, kasutades asjakohaseid töövahendeid</p>	<p>HK 2.1. selgitab kliimaseadmete hooldusele ja remondile esitatavaid nõudeid, toetudes kliimaseadme käitlemist reguleerivatele õigusaktidele, sõiduki ja seadmete valmistajatehase juhistele</p> <p>HK 2.2. hindab sõiduki kliimaseadmete tehnilise seisukorra vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele, kasutades asjakohaseid töövahendeid, tootja juhiseid ja digitaalseid andmebaase</p> <p>HK 2.3. tuvastab mootorsõiduki kliimaseadme võimalikud rikked ja puudused, kasutades tootja juhiseid, asjakohaseid töövahendeid ja diagnostikaseadmeid</p> <p>HK 2.4. aktiveerib asjakohaste töövahenditega sõiduki kliimasüsteemi andureid ja täitureid, lähtudes tootja juhistest ja tööülesandest</p>		mitteeristav	
<p>ÕV 3. vahetab sõiduki kliimaseadmete komponente ja käitleb külmaaine mahuteid, järgides keskkonnaohutusele sh</p>	<p>HK 3.1. osandab vastavalt tööülesandele ja tootja juhistele sõiduki soojendus-, ventilatsiooni- ja jahutusseadmed, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid ning järgides töö- ja keskkonnaohutuse nõudeid</p>		mitteeristav	

<p>külmaine käitlemisele õigusaktides sätestatud nõudeid</p>	<p>HK 3.2. taastab kliimaseadmete komponentide tehnilise seisundi vastavalt tootja juhistele, kasutades asjakohaseid töövahendeid HK 3.3. vahetab kliimaseadmete detaile lähtudes seadme ja sõiduki tootja juhistest, kasutades asjakohaseid töövahendeid järgides ohutusnõudeid HK 3.4. koostab vastavalt tööülesandele soojendus-, ventilatsiooni- ja jahutusseadmed, kasutades asjakohaseid töövahendeid HK 3.5. käitleb mootorsõidukite kliimaseadmetes külmutusagensina kasutatavate fluoritud kasvuhoonegaase õigusaktidega sätestatud korras HK 3.6. järgib kliimaseadmete käitlemisel, keskkonnaohutusele ja külmaine käitlemisele, õigusaktides sätestatud nõudeid ja kliimaseadmete käitamise põhialuseid</p>			
<p>ÕV 4. hooldab sõiduki kliimaseadmeid, järgides õigusaktides sätestatud nõudeid keskkonnaohutusele ja gaaside käitlemisele külmaine koguse piiranguga seadmes kuni 3 kg</p>	<p>HK 4.1. hooldab kliimaseadmeid, vastavalt tootja juhistele, kasutades asjakohaseid tööseadmeid HK 4.2. tühjendab kliimaseadme külmainest, arvestades keskkonnaohutuse ja külmaine käitlemise nõudeid HK 4.3. täidab kliimaseadmeid, kasutades asjakohaseid seadmeid ja järgides õigusaktidega sätestatud nõudeid</p>		<p>mitteeristav</p>	

<p>ÕV 5. töötab vastutustundlikult, järgides fluoritud kasvuhoonegaaside ja alternatiivsete külmaainete käitlemisel õigusaktides toodud nõudeid</p>	<p>HK 5.1. kogub asjakohaseid töövahendeid kasutades ja keskkonnahoiu nõudeid arvestades fluoritud kasvuhoonegaase ning annab need nõuetekohaselt üle jäätmekäitlejale</p> <p>HK 5.2. kasutab materjale ja töövahendeid eesmärgipäraselt, otstarbekohaselt ja säästlikult, järgides kasutusjuhendeid ja ohutusnõudeid nendega töötamisel</p> <p>HK 5.3. käitleb jäätmeid, arvestades keskkonnaohutuse- ja jäätmekäitluse nõudeid</p> <p>HK 5.4. hindab tööde kvaliteedi vastavust tööülesandele ja sõiduki valmistajatehase juhiste, kõrvaldades vajadusel ilmnunud kõrvalekalded</p>		mitteeristav	
<p>ÕV 6. arvestab kliimaseadmete hooldusel ja remondil ning külmainete käitlemisel töötervishoiu, töö ja keskkonnaohutusnõudeid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 iseseisev töö: 12 kokku: 52</p>	<p>HK 6.1. kasutab töötamisel nõuetekohaselt ettenähtud isikukaitsevahendeid ning ergonomilisi, ohutuid, energiat ja keskkonda säästvaid töövõtteid</p> <p>HK 6.2. järgib töökoha ettevalmistamisel, töö kestel ja töökoha korrastamisel töötervishoiu-, töö ja tuleohutusnõudeid ning arvestab inimeste ja keskkonnaga enda ümber</p> <p>HK 6.3. suhtleb sotsiaalselt heakskiidetud ja lubatud vormis, valides asjakohase käitumis- ja väljendusviisi</p> <p>HK 6.4. dokumenteerib oma töö etteantud nõuete kohaselt, kirjeldades töö käiku arusaadavalt ja eesti kirjakeele normi järgides</p>	<p>Hinnatakse läbivalt mooduli käigus. Järgib kliimaseadmete hooldusel ja remondil ning külmainete käitlemisel töötervishoiu, töö ja keskkonnaohutusnõudeid.</p>	mitteeristav	<p>Bioloogia/keemia, lõiming I kursus (T - 20 + I - 6)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Õlide koostis <p>Füüsika, lõiming III kursus (T - 10 + I - 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Termodünaamika <p>Inglise keel, lõiming III kursus (T - 10 + I - 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kliimaseadmed

	HK 6.5. annab töö käigus oma tegevuse kohta selgitusi, kasutades erialast terminoloogiat			
Õppemeetodid	Loeng, praktilised harjutused, iseseisev töö, rühmatöö			
Iseseisev töö	ÕV 1. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: omab ülevaadet mootorsõidukite kliimaseadmete ehitusest, tööpõhimõttest, nende tehnilisele seisundile, hooldusele ja remondile erinevate õigusaktidega kehtestatud nõuetest			
	ÕV 2, lävend: Hindab mootorsõidukite kliimaseadmete tehnilise seisundi vastavust õigusaktides sätestatud nõuetele, kasutades asjakohaseid töövahendeid			
	ÕV 3, lävend: vahetab sõiduki kliimaseadmete komponente ja käitleb külmaaine mahuteid, järgides keskkonnaohutusele sh külmaaine käitlemisele õigusaktides sätestatud nõudeid			
	ÕV 4, lävend: hooldab sõiduki kliimaseadmeid, järgides õigusaktides sätestatud nõudeid keskkonnaohutusele ja gaaside käitlemisele külmaaine koguse piiranguga seadmes kuni 3 kg			
	ÕV 5, lävend: töötab vastutustundlikult, järgides fluoritud kasvuhoonegaaside ja alternatiivsete külmaainete käitlemisel õigusaktides toodud nõudeid			
	ÕV 6, lävend: arvestab kliimaseadmete hooldusel ja remondil ning külmaainete käitlemisel töötervishoiu, töö ja keskkonnaohutusnõudeid			
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid HMV Prodiags e-õppe keskkond Hitsa Moodle õppe keskkond Kliimaseadmete õppematerjalid autokutseõppe leheküljelt http://autokutse.org/			

10. Praktika

10	Praktika	40 EKAP / 1040 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi, Maire Kivi	I kursus II kursus III kursus	5 EKAP / PR 116 + SK 8 + L 6 15 EKAP / PR 372 + SK 8 + L 10 20 EKAP / PR 502 + SK 8 + L 10
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane kinnistab õppekeskkonnas omandatud teadmisi, oskusi ja hoiakuid reaalses töökeskkonnas vastavalt spetsialiseerumisele arvestades praktikaettevõtte töökorraldust ja töö tulemusele esitatavaid kvaliteedinõudeid		
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud on moodulid: I õa – „Autoerialade alusõpingud“ ja osaliselt „Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki jõuülekanne süsteemide hooldus ja remont“ II õa – „Autoerialade alusõpingud“ ja osaliselt „Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki jõuülekanne süsteemide hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldus ja remont“	

	III õa – „Autoerialade alusõpingud“, „Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki mootori hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont“ ja osaliselt „Mootorsõiduki juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki juhiabisüsteemide ja turvaseadiste hooldus ja remont“, „Mootorsõiduki kliimaseadmete hooldus, remont ja külmaine käitlemine“			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. planeerib oma tegevuse meeskonna liikmena tööülesande täitmiseks, järgides ettevõttes väljakujunenud töörutmi	<p>HK 1.1. osaleb töökohal esmasel tööhutusalasel juhendamisel ja kinnitab seda ettevõttes sätestatud korra kohaselt</p> <p>HK 1.2. valmistab ette töökoha vastavalt tööülesandele, hoiab töötamisel korda, töö lõppedes korrastab töökoha ja töövahendid</p> <p>HK 1.3. valib ja valmistab ette vajalikud materjalid ja töövahendid enne töö alustamist, lähtudes tööülesandest</p> <p>HK 1.4. kasutab tööks vajaliku teabe leidmiseks digivahendeid ja erinevaid, sh elektroonilisi eesti ja võõrkeelseid teabeallikaid ja erialaseid andmebaase</p>	Suhtleb praktikaettevõttega, peab läbirääkimisi ja sõlmib kolmepoolse lepingu, tunneb ettevõtte töökorraldusreegleid, vastava töökoha ametijuhendit ja töökeskkonda ning – korraldust, mõistab töötervishoiu ja töö- ja keskkonnaohutuse tähtsust.	mitteeristav	<p>Sissejuhatav praktika seminar</p> <p>I õa – 4 tundi</p> <p>II õa – 2 tundi</p> <p>III õa – 2 tundi</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktika ettevõtte leidmine • Praktika eesmärkide püstitamine • Praktikapäeviku täitmine, -aruande vormistamine
ÕV 2. viib läbi nõuetekohaselt mootorsõidukite/masinate korralist hooldust, lähtudes tööülesandest ning kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid	<p>HK 2.1. talletab enne töö alustamist kliendiseaded ning taastab need töö lõpetamisel kliendi rahulolu tagamiseks</p> <p>HK 2.2. hindab sõiduki erinevate osade tehnilise seisundi vastavust tootja juhendites toodud nõuetele, kasutades asjakohaseid töövõtteid, diagnostikaseadmeid ja erialaseid andmebaase</p> <p>HK 2.3. viib läbi tehnilised mõõtmised vastavalt tootja juhistes toodud nõuetele, sõiduki tehnilise seisundi, võimalike rikete ja puuduste tuvastamiseks</p>	Täidab korrektselt praktikajuhendaja poolt antud tööülesandeid, suhtleb kaastöötajatega sõbralikult ning korrektselt. Täidab korrektselt tööpäeva lõpus praktikapäevikut.	eristav	<p>Praktika ettevõttes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tööhutus • Ettevõtte töösisekorra eeskiri • Sõiduki kere ja sisustuse hooldus ning remont • Mootorite hooldus ja remont • Töö andmebaasidega, diagnostika seadmetega • Jõuülekanded, hooldus, remont • Juhtimisseadmete ja veermiku hooldus ning remont • Mootorsõiduki tehnoseisundi hindamine, hooldus ja remont

	<p>HK 2.4. valib mootorsõidukile, selle töö- ja lisaseadmele hooldusjuhendi, lähtudes sõiduki liigist, väljalaskeaastast ja läbisõidust</p> <p>HK 2.5. puhastab ja hooldab sõiduki sise- ja välispindu, kasutades sobilikku tehnoloogiat ja materjale ning arvestades kemikaalide mõju mootorsõidukite ehituses kasutatavatele materjalidele ja keskkonnale</p> <p>HK 2.6. osandab ja koostab sõiduki/masina valmistajatehase juhistest lähtudes sõiduki kere, sisustuse ja pealisehituse detailid remondi- ja hooldustööde tegemiseks</p> <p>HK 2.7. taastab sõiduki/masina kere, sisustuse ja pealisehituse vigastatud kinnituselemente, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.8. viib läbi sõiduki korralist hooldust vastavalt tööülesandele ja tootja juhistele, kasutades asjakohaseid töövahendeid ja -võtteid</p> <p>HK 2.9. hooldab ja remondib mootorsõiduki erinevaid osi (kere, sisustus, mootor, veermik, juhtimis-, jõuülekanne) järgides sõiduki valmistajatehase juhiseid</p>			<ul style="list-style-type: none"> • Elektriseadiste ja mugavussüsteemide hooldus ning remont • Kliimaseadmete hooldus, remont ja külmaine käitlemine
<p>ÕV 3. viib läbi vajalikud hooldus ja remonditööd sõiduki/masina kehtivatele tehnonõuetele</p>	<p>HK 3.1. seadistab mootorsõiduki juhtimis-, jõuülekanne-, juhiabi-, turva- ja mugavussüsteemid vastavalt tootja poolt ettenähtud nõuetele, kasutades asjakohaseid</p>	<p>Täidab korrektselt praktikajuhendaja poolt antud tööülesandeid, suhtleb kaastöötajatega sõbralikult ning korrektselt.</p>	<p>Eristav</p>	<p>Praktilised tööd ettevõttes</p> <ul style="list-style-type: none"> • Täidab praktikajuhendaja poolt antud praktiliseid töid ja ülesandeid vastavalt nõuetele

<p>vastavuse tagamiseks, kõrvaldades diagnostika käigus ilmnenud rikked ja puudused vastavalt sõiduki valmistajatehase juhiste</p>	<p>meetodeid ja töövahendeid (sh digitaalseid) HK 3.2. vahetab mootorsõiduki erinevate süsteemide komponente vastavalt tootja juhisele ja diagnostika käigus ilmnenud puudustele ja riketele HK 3.3. uuendab mootorsõiduki erinevate süsteemide tarkvara vastavalt tootja juhendis etteantud parameetritele HK 3.4. vahetab mootorsõiduki pürotehnilisi passiivohutusseadiseid vastavalt tootja juhistele ja ohutusnõuetele, arvestades nende ehituse ja tööpõhimõtetega HK 3.5. hooldab volituste piires sõiduki kõrgepingesüsteemi seadiseid ja nende komponente vastavalt tööülesandele ja remondijuhiste, kasutades sobivaid materjale ja tehnoloogiat HK 3.6. paigaldab mootorsõidukitele erinevaid töö- ja lisaseadmeid ning nende kinnitusmehhanisme, jälgides sõiduki ja seadmete tootja nõudeid ja kasutades sobivaid materjale ning tehnoloogiat HK 3.7. viib läbi sõiduki tehnilisest seisukorrast lähtudes töö- ja lisaseadmete hooldust ja remonditöid, vastavalt tootja juhistele, kasutades sobivaid materjale, töövahendeid ja -võtteid</p>	<p>Täidab korrektselt tööpäeva lõpus praktikapäevikut kasutades erialast sõnavara.</p>		
--	---	--	--	--

<p>ÕV 4. arendab meeskonna liikmena suhtlemis- ja koostöövalmidust</p>	<p>HK 4.1. suhtleb kaastöötajatega vastastikust lugupidavalt HK 4.2. vastutab meeskonna liikmena oma töö kvaliteedi ja tulemuslikkuse eest, järgides töökultuuri nõudeid HK 4.3. analüüsib juhendajaga tööetapi lõppedes oma tegevust ja panust meeskonnatöösse, seostab saadud kogemust seniste teadmiste, oskuste ja hoiakutega</p>	<p>Täidab korrektselt praktikajuhendaja poolt antud tööülesandeid, suhtleb kaastöötajatega sõbralikult ning korrektselt.</p>	<p>Mitteeristav</p>	<p>Suhtlemine ja koostöövalmidus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Suhtlemine praktikajuhendaja ja meeskonnaliikmetega • Töötappide analüüs
<p>ÕV 5. kasutab ergonoomilisi, ohutuid ja efektiivseid töövõtteid ning täidab etteantud kvaliteedinõudeid</p>	<p>HK 5.1. töötab tulemuslikult, järgides energia- ja keskkonnasäästliku, ohutu ning efektiivse töö põhimõtteid HK 5.2. käitleb jäätmeid vastavalt kehtestatud korrale, arvestades keskkonnaohutuse ja jäätmekäitluse nõudeid HK 5.3. kasutab nõuetekohaselt isikukaitsevahendeid ja järgib töötamisel töötervishoiu-, töö- ja tuleohutusnõudeid HK 5.4. arendab liigutuste täpsust ja kiirust, rakendades ratsionaalsed ja ergonoomilisi töövõtteid HK 5.5. on tööülesannete täitmisel hoolikas, püsiv ja vastutab oma tööloigu piires tööülesannete õigeaegse ja kvaliteedinõuetekohase täitmise eest</p>	<p>Täidab korrektselt praktikajuhendaja poolt antud tööülesandeid, suhtleb kaastöötajatega sõbralikult ning korrektselt.</p>	<p>Mitteeristav</p>	<p>Praktikakaitsmine I õa – 4 tundi II õa – 6 tundi III õa – 6 tundi</p>
<p>ÕV 6. dokumenteerib tehtud tööd etteantud nõuete kohaselt kasutades digitehnoloogiat, erinevaid rakendusprogramme ja erialast sõnavara</p>	<p>HK 6.1. dokumenteerib digitehnoloogiat kasutades erinevad tööetapid, jäädvustades sõiduki algse seisundi, mõõtmisandmete tulemused, tehtud tööd</p>	<p>Vormistab praktikaaruande etteantud juhendi kohaselt kasutades erialast sõnavara.</p>	<p>Mitteeristav hinnatakse koos praktikaaruandega</p>	<p>Eesti keel, lõiming I kursus – 6</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktikapäeviku õigekirja kontroll • Praktikaaruande vormistamine <p>II kursus – 10</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktikapäeviku õigekirja kontroll

	HK 6.2. koostab kokkuvõtte praktiliselt tehtud töödest ja vormistab selle korrektse eesti keeles, kasutades digitehnoloogiavahendeid			<ul style="list-style-type: none"> • Praktikaaruande vormistamine III kursus - 10 <ul style="list-style-type: none"> • Praktikapäeviku õigekirja kontroll • Praktikaaruande vormistamine
Õppemeetodid	Vaatlus, näitlikustamine praktiline töö, iseseisev töö			
Iseseisev töö	Täidab praktikapäevikut iga tööpäeva lõpus. Praktika aruande koostamine (iga läbitud praktika kohta).			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	<p>Moodulit hinnatakse eristavalt. Praktika kokkuvõttev hinne kujuneb kolme praktika jooksul saadud õpiväljundite vahehinnetest. Erinevatel aastatel läbitavate praktikate (praktika I, II ja III) õpiväljundite sidusust ja omandamist hindab tööandja ning praktika aruande kaitsmisel komisjon.</p> <p>Praktika hindamisel võetakse aluseks:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. töökultuur (töövahendite hoidmise ja hooldamise oskus; töökoha organiseerimine, töö korraldamise oskus) ja töösse suhtumine, 2. materjalide tundmine ja valikuoskus, 3. töövahendite ja -seadmete tundmine ja kasutamisoskus, 4. tööde tehnoloogilise järjekorra tundmine ja järgimine, 5. õigete töövõtete valdamine, 6. tööohutusnõuete järgimine, 7. teostatud tööde kvaliteet, 8. töötervishoiu ja -ohutusnõuete järgimine, 9. õpilase isikuomadused: vastutustunnet, algatusvõimet ja distsipliini, valmisolekut meeskonnatöök, initsiatiivkust erialaste probleemide lahendamisel, 10. praktiliselt osalemine. <p>Praktika hinne kujuneb:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 50% ulatuses praktika ettevõttepoolse juhendaja esitatud iseloomustuses toodud hinnangust, 2. 25% ulatuses õpilase individuaalse praktikaülesande põhjal koostatud praktikaaruande hindest, 3. 25% ulatuses praktika aruande kaitsmisel saavutatud tulemustest. 			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: planeerib oma tegevuse meeskonnaliikmena tööülesande täitmiseks, järgides ettevõttes väljakujunenud tööritmi			
	ÕV 2. "3", lävend Õpilane teostab hooldusjuhise järgi sõiduki hoolduse või pisiremondi kasutades ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid; teeb töid korrektselt, kuid läheb mõnikord natuke üle tööaja; vajab mõningast juhendamist keerulisemate tööoperatsioonide juures; saab aru, mis temalt küsitakse ja oskab ka ise mõne tundmatu töö kohta küsimusi esitada.	"4", lävendit ületav Õpilane teostab hooldusjuhise järgi sõiduki hoolduse või pisiremondi kasutades ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid; teeb töid hoides enamus tööde juures kinni tööaegadest; vajab nõuannet ja juhendamist tähtsamate ja töömahukamate tööde juures, suhtleb kolleegidega vabalt.	"5", lävendit ületav Õpilane teostab hooldusjuhise järgi iseseisvalt sõiduki hoolduse või remondi kasutades ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid; teeb töid hoides kinni tööaegadest; ei vaja nõuannet ja juhendamist tähtsamate ning töömahukamate tööde juures; suhtleb kolleegidega vabalt.	

	<p>ÕV 3. "3", lävend Õpilane teostab hooldusjuhise järgi sõiduki hoolduse või pisiremondi kasutades ohutuid ja ergonomilisi töövõtteid; teeb töid korrektselt, kuid läheb mõnikord natuke üle tööaja; vajab mõningast juhendamist keerulisemate tööoperatsioonide juures; saab aru, mis temalt küsitakse ja oskab ka ise mõne tundmatu töö kohta küsimusi esitada.</p>	<p>"4", lävendit ületav Õpilane teostab hooldusjuhise järgi sõiduki hoolduse või pisiremondi kasutades ohutuid ja ergonomilisi töövõtteid; teeb töid hoides enamus tööde juures kinni tööaegadest; vajab nõuannet ja juhendamist tähtsamate ja töömahukamate tööde juures, suhtleb kolleegidega vabalt.</p>	<p>"5", lävendit ületav Õpilane teostab hooldusjuhise järgi iseseisvalt sõiduki hoolduse või remondi kasutades ohutuid ja ergonomilisi töövõtteid; teeb töid hoides kinni tööaegadest; ei vaja nõuannet ja juhendamist tähtsamate ning töömahukamate tööde juures; suhtleb kolleegidega vabalt.</p>
	<p>ÕV 4, lävend: arendab meeskonna liikmena suhtlemis- ja koostöövalmidust</p>		
	<p>ÕV 5, lävend: kasutab ergonomilisi, ohutuid ja efektiivseid töövõtteid ning täidab etteantud kvaliteedinõudeid</p>		
	<p>ÕV 6, lövend: dokumenteerib tehtud tööd etteantud nõuete kohaselt kasutades digitehnoloogiat, erinevaid rakendusprogramme ja erialast sõnavara</p>		
Õppematerjalid	Praktikakorralduse eeskiri Praktikakava Praktikajuhend		

11. Õpitee ja töö muutuv keskkonnas

11	Õpitee ja töö muutuv keskkonnas			5 EKAP / 130 tundi
Õpetajad: Sille Lapp, Maire Kivi, Evi Ustel-Hallimäe			I kursus II kursus III kursus	2 EKAP / 40 + 12 2 EKAP / 40 + 12 1 EKAP / 20 + 6
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane kujundab oma tööalast karjääri ja arendab eneseteadlikkust tänapäevases muutuv keskkonnas, lähtudes elukestva õppe põhimõtetest				
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
<p>ÕV 1. kavandab oma õpitee, arvestades isiklikke, sotsiaalseid ja tööalaseid võimalusi ning piiranguid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 20</p>	<p>HK 1.1. analüüsib juhendamisel oma huvisid, väärtusi, oskusi, teadmisi, kogemusi ja isikuomadusi, sh õpi-, suhtlemis- ja koostööoskusi seoses õpitava erialaga</p> <p>HK 1.2. sõnastab juhendamisel eneseanalüüsi tulemustest lähtuvad</p>	<p>IT: koostab juhendamisel eneseanalüüsi vastavalt hindamiskriteeriumitele.</p> <p>Praktiline ülesanne: mina kui õppija – seab isiklikud eesmärgid lähtudes erialasest tegevusest.</p>	Mitteeristav	<p>Individuaalne õpitee – I kursus (20 + 6)</p> <ol style="list-style-type: none"> Õpilase huvid, väärtused, oskused ja isikuomadused Õppe eesmärgistamine lähtudes eneseanalüüsist Kooli õppeinfosüsteem Õpingutega toimetulek

<p>iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>isiklikud õpieesmärgid ja põhjendab neid HK 1.3. koostab juhendamisel isikliku eesmärgipärase õpitegevuste plaani, arvestades oma huvide, ressursside ja erinevate keskkonnateguritega</p>			<p>5. Õppimist toetavad õpikeskkonnad 6. Õpitee 7. VÕTA-süsteem</p>
<p>ÕV 2. mõistab ühiskonna toimimist, tööandja ja organisatsiooni väljakutseid, probleeme ning võimalusi</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 9 kokku: 39</p>	<p>HK 2.1. selgitab meeskonnatöona turumajanduse toimimist ja selle osapoolte ülesandeid HK 2.2. kirjeldab meeskonnatöona piirkondlikku ettevõtluskeskkonda HK 2.3. selgitab regulatsioonidest lähtuvaid tööandja ja töövõtja rolle, õigusi ja kohustusi HK 2.4. kirjeldab organisatsioonide vorme ja tegutsemise viise, lähtudes nende eesmärkidest HK 2.5. valib enda karjääri eesmärkidega sobiva organisatsiooni ning kirjeldab selles enda võimalikku rolli HK 2.6. seostab erinevaid keskkonnategureid enda valitud organisatsiooniga ning toob välja probleemid ja võimalused</p>	<p>Õppekäik ja esitlus: õppija tutvub kohalike ettevõtetega ja koostab juhendi alusel esitluse.</p> <p>Struktureeritud kirjalik töö: mõisted, majandusringluse mudel, põhiprintsiidid.</p> <p>Struktureeritud kirjalik töö juhendi alusel: töökeskkonna analüüs seoses õpitava erialaga: riskid, õigused, kohustused</p>	<p>mitteeristav</p> <p>mitteeristav</p> <p>mitteeristav</p>	<p>Õppekäik I kursus (10 + 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> Kohalikud ettevõtted <p>Majanduse alused II kursus (10 + 3)</p> <ol style="list-style-type: none"> Turumajanduse olemus Ettevõtluskeskkonda mõjutavad tegurid Tööandja ja töövõtja rollid, õigused ja kohustused <p>Töökeskkonna analüüs (10 + 3) III kursus (10 + 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> Töölepinguseaduse üldmõisted: tööandja, töövõtja, nende rollid, õigused ja kohustused
<p>ÕV 3. kavandab omapoolse panuse väärtuste loomisel enda ja teiste jaoks kultuurilises, sotsiaalses ja/või rahalises tähenduses</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 9 kokku: 39</p>	<p>HK 3.1. analüüsib erinevaid keskkonnategureid ning määratleb meeskonnatöona probleemi ühiskonnas HK 3.2. kavandab meeskonnatöona uuenduslikke lahendusi, kasutades loovustehnikaid HK 3.3. kirjeldab meeskonnatöona erinevate lahenduste kultuurilist, sotsiaalset ja/või rahalist väärtust HK 3.4. valib meeskonnatöona sobiva jätkusuutliku lahenduse probleemile HK 3.5. koostab meeskonnatöona tegevuskava valitud lahenduse elluviimiseks</p>	<p>Meeskonnatöö: õpilane vaatab õpetaja valikul videoklippi või loeb teksti probleemi(de) kohta. Seejärel esitleb õpilane juhendi alusel töö tulemusi teistele töörühmadele. Meeskonnatöö: koostab etteantud juhendi põhjal tegevuskava antud lahenduse elluviimiseks.</p>	<p>Mitteeristav</p>	<p>Väärtusloome ja panustamine II kursus (30 + 9)</p> <ol style="list-style-type: none"> Tootearendus Turundus Konkurents

<p>ÕV 4. mõistab enda vastutust oma tööalase karjääri kujundamisel ning on motiveeritud ennast arendama</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 20 iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>HK 4.1. analüüsib oma kutsealast arengut õpingute vältel, seostades seda lähemate ja kaugemate eesmärkidega ning tehes vajadusel muudatusi eesmärkides ja/või tegevustes</p> <p>HK 4.2. kasutab asjakohaseid infoallikaid endale koostab või töökoha leidmisel ning koostab kandideerimiseks vajalikud materjalid</p> <p>HK 4.3. selgitab tegureid, mis mõjutavad tema karjäärivalikuid ja millega on vaja arvestada otsuste langetamisel, lähtudes eesmärkidest ning lühi- ja pikaajalisest karjääriplaanist</p> <p>HK 4.4. selgitab enda õpitavate oskuste arendamise ja rakendamise võimalusi muutuv keskkonnas</p>	<p>IT: koostab praktikale kandideerimise avalduse, CV, motivatsioonikirja.</p> <p>IT: koostab analüüsi „Mina kui tulevane oskustöeline muutuv keskkonnas“</p> <p>IT: koostab lühi- ja pikaajalise karjääriplaani.</p>	<p>Mitteeristav</p>	<p>Praktika dokumentatsioon</p> <p>I kursus (10 + 3)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Praktika roll karjääriritee kujundamisel • Avaldus, CV, motivatsioonikiri <p>Enesearengut väärtustav hoiak</p> <p>III kursus (10 + 3)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tagasivaade läbitud õpiteele 2. Võimalikud kutse- ja karjäärivalikud 3. Õpitavate oskuste edasiarendamise ja rakendamise võimalusi muutuv keskkonnas
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Praktiline meeskonnatöö, juhtumianalüüs, rollimäng, individuaalne töö, iseseisev töö</p>			
<p>Iseseisev töö I kursusel</p>	<p>ÕV 1. Koostab juhendamisel eneseanalüüsi vastavalt hindamiskriteeriumitele.</p> <p>ÕV 2. Töö nr 1: selgitab lähtuvalt Töölepingu seadusest tööandja ja töövõtja rolle, õigusi ja kohustusi. Töö nr 2: kirjeldab oma võimalikku rolli sobivas organisatsioonis.</p> <p>ÕV 4. Töö nr 1: koostab analüüsi „Mina kui tulevane oskustöeline muutuv keskkonnas“. Töö nr 2: koostab praktikale kandideerimise avalduse, CV, motivatsioonikirja. Töö nr 3: koostab lühi- ja pikaajalise karjääriplaani.</p>			
<p>Mooduli kokkuvõttev hindamine</p>	<p>Moodulit hinnatakse mitteeristavalt (A/MA). Õpiväljundid loetakse arvestatuks (A), kui õpilane on sooritanud iseseisvad tööd, praktilise ülesande ja osalenud meeskonnatöö projektis.</p>			
<p>Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid</p>	<p>ÕV 1, lävend: õpilane on koostanud juhendamisel eneseanalüüsi vastavalt hindamiskriteeriumitele ja sooritanud praktilise ülesande: mina kui õppija.</p> <p>ÕV 2, lävend: õpilane on osa võtnud meeskonnatööst; on välja selgitanud lähtuvalt Töölepingu seadusest tööandja ja töövõtja rollid, õigused ja kohustused; on kirjeldanud oma võimalikku rolli sobivas organisatsioonis.</p> <p>ÕV 3, lävend: õpilane on aktiivselt osalenud meeskonnatöö projektis.</p> <p>ÕV 4, lävend: õpilane on sooritanud kõik kolm iseseisvat tööd õige ajaks.</p>			
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Õpetaja enda kogutud ja koostatud õppematerjalid</p> <p>www.rajaleidja.ee</p> <p>www.tootukassa.ee</p> <p>www.cvkeskus.ee</p> <p>www.sekretar.ee</p> <p>www.ettevotlusportaal.ee</p>			

Raadik, M. (2014). *Väikesed tarbetekstid*. Tallinn: Eesti Keele Sihtasutus
Randmaa, T., Raiend, E. jt (2007). *Ettevõtluse alused: õppematerjal*. Tln: SA INNOVE
Arrak, A., Eamets, R. jt (2002). *Majanduse ABC*. Tallinn: Avatar OÜ
<http://www.minuraha.ee>
<http://www.eriik.ee>
<http://www.emta.ee>
Õpiobjekt: Meeskonnatöö http://www.lvrkk.ee/kristiina/airi/meeskonnatoo/MEESKONNAKURSUS_print.html

II. VALIKÕPINGUD

12. Masinjoonestamine

12	Masinjoonestamine			2 EKAP / 52 tundi
Õpetajad: Andres Meisterson			III kursus	2 EKAP / P – 40 + I – 12
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised ja oskused 3D geomeetria loomiseks eskiiside põhjal tarkvaraprogrammiga SolidWorks, oskab leida olemasolevatest failidest informatsiooni tööülesannete lahendamiseks.				
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. mõistab 3D modelleerimise olulisust valitud erialal ning oskab näha seost digitaalse mudeli ja praktiliselt loodud toote vahel Jaotus tundides: praktiline töö: 8 iseseisev töö: 2 kokku: 10	HK 1.1. kirjeldab tootearenduse sisu ja ülesandeid, toob näiteid seostest teooria ja praktika vahel valitud erialal HK 1.2. kirjeldab toodete modelleerimise põhimõtteid ja meetodeid HK 1.3. seostab toodete simuleerimist arvutil (virtuaalne reaalsus) CNC-tehnoloogia ja 3D printimisega HK 1.4. saab aru valdkonnas kasutatavast terminoloogiast eesti ja 61ormat61 keeles	Video demonstratsioon: rühmatööna etteaste näitliku praktikumi põhjal lihtsama toote 3D mudeli virtuaalne simulatsioon või toote valmistamise demonstratsioon CNC töötlemiskeskusega või toote valmistamise demonstratsioon 3D printeriga. Demonstratsioon: ekraanivaate seadistamine ja selle malljoonisena salvestamine.	Mitteeristav	Sissejuhatus programmi SolidWorks 1. Mis on SolidWorks 2. Töökeskkond 3. Projektihaldur 4. Rippmenüüd 5. Telgede mõiste CAD keskkonnas
ÕV 2. orienteerub 3D projekteerimistarkvara SolidWorks töökeskkonnas Jaotus tundides: praktiline töö: 8 iseseisev töö: 2 kokku: 10	HK 2.1. avab ja sulgeb nõuetekohaselt tarkvaraprogrammi SolidWorks töökeskkonna ja oskab seadistada endale sobivaks selle tööaknaid, salvestab faili malljoonisena (template) HK 2.2. selgitab SolidWorksi töölaua menüüde ja puude olemust/eesmärki ning nende omavahelist seost HK 2.3. selgitab programmi rippmenüüde ja ikoonilattide olemust/eesmärki ning liigub erinevates alamenüüdes	Probleemülesanne 1: juhendmaterjali põhjal 2D geomeetria (eskiiside) loomine programmiga SolidWorks. Probleemülesanne 2: juhendmaterjali põhjal 3D geomeetria (mudelite) loomine programmiga SolidWorks.	Mitteeristav	Programmi SolidWorks põhikäsud mudeli loomisel 1. Extrude Boss/Base – venitus 2. Revolved Boss/Base – pöördkeha 3. Sweep. Loft – üleminek 4. Cut funktsioonid – lõikamine 5. Fillet – ümardamine. Chamfer – faas. Shell – koorik 6. Rib – ribi. Linear pattern – lineaarne kordus 7. Circular Pattern – tsirkulaarne kordus 8. Hole Wizard – standardavade abimees 9. Mirror – peegeldamine. Kujundite muutmine

	HK 2.4. teab , et käsurea jälgimine ja lugemine on programmi kasutamise absoluutne tingimus			10. Instant 3D. Reference Planes – abitasapinnad 11. Eskiisi tasapinna muutmine 12. Suppress – kujundite tõkestamine 13. Kujundipuu ajalugu ja „Parent/Child“
ÕV 3. kasutab programmi SolidWorks töökeskkonnas geomeetria loomisel eskiise ja modelleerib nende põhjal 3D geomeetriaid Jaotus tundides: praktiline töö: 8 iseseisev töö: 2 kokku: 10	HK 3.1. loob programmiga SolidWorks erinevate detailide kujutiste 2D geomeetriaid (eskiise) ja salvestab faili HK 3.2. loob programmiga Solidworks eskiiside põhjal 3D geomeetria (mudeli), oskab seda muuta vastavalt vajadusele ja salvestab faili	Probleemülesanne: teiste programmidega loodud geomeetria importimine programmi SolidWorks: geomeetria puhastamine, ühendamine, muutmine.	Mitteeristav	1. Materjalid 2. Koostamine 3. Osade paigaldamine koostu (bottom up) 4. Detailidevahelised suhted 5. Koostude analüüsimise põhitööriistad
ÕV 4. genereerib loodud geomeetriaest 2D joonised, mõõtmestab need ning valmistab joonise ette printimiseks Jaotus tundides: praktiline töö: 8 iseseisev töö: 3 kokku: 11	HK 4.1. impordib SolidWorks programmi teisi failitüüpe (DWG, PDF, fotod), kontrollib nendel olevat geomeetria/infot, vajadusel töötleb seda ning salvestab faili HK 4.2. vormistab nõuetekohaselt digitaalselt 2D jooniseid, arvestades tehnilistel joonistel kasutatavaid kujutamisevõtteid ja tähistusi (leppemärgid, tingmärgid, lihtsustused, mõõtmete täpsusnõuded; lõigete ja sõlmede loomine, kujutamine, viitamine, kinnitusvahendite lihtsustatud tähistused)	Probleemülesanne: juhendmaterjali põhjal mudeli asetamine joonisele, lõigete ja sõlmede loomine, kujutamine ja viitamine, mõõtmestamine.	Mitteeristav	1. Teiste failide importimine 2. Joonised 3. Põhitööriistad 4. Töölehe format ja seade 5. Mudeli asetamine joonisele
ÕV 5. oskab leida tarkvaraprogrammiga SolidWorks loodud mudelitelt ning joonistelt vajalikku infot mootorsõiduki	HK 5.1. analüüsib juhendajaga mudeli põhjal jooniste vormistust, likvideerib ebakõlade põhjused, tehes vajadusel muudatused mudelis või joonistel	Probleemülesanne: juhendmaterjali põhjal joonise ettevalmistamine väljatrükiks. Joonise printimine. Kompleksülesanne: ettevalmistatud tööfailidest	Mitteeristav	1. Section View – lõiked. Detail View – Suurendus 2. Mõõtmestamine 3. Insert model items – kasuta mudeli elemente 4. DimXpert. Autodimension

tehniliste detailide ettevalmistamiseks Jaotus tundides: praktiline töö: 8 iseseisev töö: 3 kokku: 11		informatsiooni leidmine tööprotsessi planeerimiseks ja teostamiseks.		5. Pinnaviimistlus ja geomeetrilised tolerantsid 6. Center Marks/Lines 7. Tabelid 8. Jooniste printimine
Õppemeetodid	Aktiivne loeng, mappõpe/ e-portfoolio, video demonstratsioon, demonstratsioon, iseseisev töö, probleemülesanne, kompleksülesanne			
Iseseisev töö	Õpimapi täitmine läbiva tegevusena käesoleva mooduli õppeprotsessi jooksul. Video demonstratsiooniks ettevalmistumine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Õpiväljundi saavutamist hinnatakse video demonstratsiooni, demonstratsiooni, probleemülesannete, kompleksülesande ning iseseisva töö sooritamise järgi. Õpiväljund loetakse arvestatuks (A), kui õpilane on saavutanud tulemuse vastavalt hindamiskriteeriumitele.			
Õppematerjalid	Õpetaja enda kogutud ja koostatud õppematerjalid Tarkvaraprogramm SolidWorks ja sellega koostatud õppefailid CadON Consulting OÜ koolitusmaterjalid Veebikeskkondades õppevideod CNC-tehnoloogial põhinevad seadmed 3D printer Kuressaare Ametikooli „Kirjalike tööde vormistamise juhend“ http://web.ametikool.ee/anne-li/juhend/			

13. Riigikaitse

13	Riigikaitse			2 EKAP / 52 tundi
Õpetajad: Taavi Tuisk			III kursus	2 EKAP / T – 20 + P – 20 + 12
Eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis on vajalikud efektiivseks tegutsemiseks riigikaitse valdkonnas				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud sotsiaalne mooduli raames teema “Riigikaitse”.			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. mõistab ajateenistuse kui spetsiifilise ala nõudeid Jaotus tundides: teoreetiline töö: 10 iseseisev töö: 4 kokku: 14	HK 1.1. kirjeldab Eesti riigi kaitsepoliitika põhisuundi ja eesmärgi ning kaitseväge struktuuri ja ülesandeid HK 1.2. selgitab kaitsepoliitika põhisuundi	Kirjalik töö 1: Eesti riigi kaitsepoliitika eesmärgid. Kirjalik töö 2: riigikaitsealane seadusandlus.	mitteeristav	Ajateenistus 1. Kaitsepoliitika 2. Riigikaitsealane seadusandlus

<p>ÕV 2. omab teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis on vajalikud efektiivseks tegutsemiseks kaitsejõududes ja riigikaitse valdkonnas</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 10 iseseisev töö: 4 kokku: 14</p>	<p>HK 2.1. tunneb riigikaitsealast seadusandlust, kaitseväge määrustikke ja nende vajalikkust</p> <p>HK 2.2. kirjeldab ajateenija väljaõppe põhimõtteid ja ajateenijale esitatavaid nõudeid</p> <p>HK 2.3. tunneb kaitseväes kasutatavat kergrelvastust ning ohutustehnikat nende kasutamisel</p> <p>HK 2.4. tunneb kaitseväes kasutatavaid jalaväge- ja tankimiine, lahinguviise, massihävitusrelvade liike ja kaitse võimalusi nende vastu</p> <p>HK 2.5. tunneb rivi võtteid, kaitseväge struktuuri ja ülesandeid (allüksuseid)</p> <p>HK 2.6. selgitab kaitsepoliitika põhisuundi, kaitseväeteenistuse kulgu, kaitsevaelase õigusi ja kohustusi, teenistust reservis</p>	<p>Kirjalik töö 3: "Eesti ja NATO"</p> <p>Kirjalik töö 4: kaitseväge määrustike põhisuunad ja nende vajaduse selgitamine (kaitseväge määrustike alusel).</p>	mitteeristav	<p>Kaitsejõud ja riigikaitse</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Kaitseväge määrustikud 2. Laskeasjandus ja relvaõpe 3. Riviõpe 4. Taktikaõpe 5. Massihävitusrelvad ja kaitse nende eest
<p>ÕV 3. rakendab õppetöö käigus omandatud reaalses keskkonnas toimival laagris</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 20 iseseisev töö: 4 kokku: 24</p>	<p>HK 3.1. tunnetab kodanikuvastutust riigi julgeoleku ning kaitse ees</p> <p>HK 3.2. hindab oma võimeid, võimalusi ja rolli riigikaitse huvides</p> <p>HK 3.3. kasutab kaitseväes kasutatavat kergrelvastust ja harjutab rivivõtteid ning rividrilli</p> <p>HK 3.4. kasutab individuaalseid kaitsevahendeid</p>	<p>Praktiline töö 1: kaitseväes kasutatava kergrelvastuse tundmine (plakatite ja makettide abil)</p> <p>Praktiline töö 2: rivivõtete demonstreerimine (rivimäärustiku alusel)</p> <p>Praktiline töö 3: individuaalsete kaitsevahendite kasutamine (juhise alusel). Laagris osalemine</p>	mitteeristav	<p>Õppelaager</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Väeosa külastamine 2. Õpitu rakendamine reaalses keskkonnas
<p>Õppemeetodid</p>	Aktiivne loeng, grupitööd, eneseanalüüs, töölehtede lahendamine, praktilised tööd iseseisev töö, laager.			
<p>Iseseisev töö</p>				
<p>Mooduli kokkuvõttev hindamine</p>	Moodul hinnatakse mitteeristavalt . Õpiväljundid loetakse arvestatuks (A), kui õpilane on sooritanud kirjalikud tööd 1, 2, 3 ja 4, praktilised tööd 1, 2 ja 3 ning osalenud laagris.			
<p>Õppematerjalid</p>	<p>Õpetaja koostatud juhendmaterjal õpimapi koostamiseks http://web.ametikool.ee/anne-li/juhend/</p> <p>Õppevideod veebikeskkondades</p> <p>Eesti Vabariigi põhiseadus https://www.riigiteataja.ee/akt/115052015002</p> <p>Kaitseliidu seadus https://www.riigiteataja.ee/akt/127052022031</p>			

14. Ettevõtlusõpe

14		Ettevõtlusõpe			6 EKAP / 156 tundi		
Õpetajad: Anne Lember, Marve Koppel				II kursus		6 EKAP / T – 120 + I – 36	
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane on omandanud pädevuse (teadmised, oskused, hoiakud), mis võimaldab tal olla ettevõtlik töötaja ja luua iseendale töökoht.							
Nõuded mooduli alustamiseks		puuduvad					
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad			
<p>ÕV 1. mõistab ärivõimalusi lähtudes iseenda eeldustest ja oskustest ning keskkonna toetavatest ja piiravatest teguritest</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 8 kokku: 38</p>	<p>HK 1.1. kirjeldab enda võimalusi tegutsemiseks ettevõtjana või ettevõtliku töötajana, lähtudes õpitava eriala ettevõtluskeskkonnast</p> <p>HK 1.2. selgitab juhendi alusel ettevõtte toimimist olemasolevas ettevõtluskeskkonnas</p> <p>HK 1.3. arutleb meeskonnas kavandatud äriidee teostatavuse üle</p>	<p>Meeskonnatöö 1: struktureeritud aruanne teemal: „Mina, minu eriala ja ettevõtlus 5 aasta pärast“ (vorm, meedium vaba), meeskonnatöö analüüs ja hinnang.</p> <p>Meeskonnatöö 2: struktureeritud aruande (nt poster) esitlus.</p> <p>Meeskonnatöö 3: koostada äriidee.</p>	mitteeristav	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ettevõtte 2. Ettevõtlus 3. Ettevõtja 4. Ettevõtlikkus 5. Ettevõtluskeskkond 6. Kultuuridevaheliste erinevuste mõju ettevõttele 7. Äriidee 8. Meeskonnatöö 			
<p>ÕV 2. kavandab turundustegevused äriidees kirjeldatud tootele, tarbijale ja turutingimustele</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 iseseisev töö: 8 kokku: 38</p>	<p>HK 2.1. kirjeldab meeskonnatööna sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest</p> <p>HK 2.2. kirjeldab meeskonnatööna valitud turundustegevusi lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest</p>	<p>Rühmatöö: struktureeritud kirjalik töö juhendi alusel ja selle esitlus „Sihtrühmade kirjeldus ja turundustegevuste plaan (üheks aastaks)“.</p>	mitteeristav	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nõudlus, pakkumine ja turu tasakaal 2. Konkurents 3. Turunduseesmärgid 4. Turundusmeetmestik 5. Turuanalüüs 			
<p>ÕV 3. mõistab ettevõtte eelarvestamise, finantseerimise ja majandusarvestuse põhimõtteid lähtudes õigusaktidest ja heast tavast</p>	<p>HK 3.1. koostab juhendi alusel meeskonnatööna ettevõtte investeeringute ja tegevuskulude eelarve ning müügiprognosi</p> <p>HK 3.2. selgitab meeskonnatööna ettevõtte finantseerimisvõimalusi</p> <p>HK 3.3. selgitab juhendi alusel majandusarvestuse põhimõtteid</p>	<p>Kompleksülesanne meeskonnatööna: investeeringute eelarve ja katteallikad, rahavood, müügiprognos, kasumiplaan, bilansiprognos.</p>	mitteeristav	<ol style="list-style-type: none"> 1. Majanduskeskkond 2. Tulude ja kulude ringkäik 3. Ressursid 4. Ettevõtte tulud ja kulud 5. Majandusarvestuse põhialused (eelarved, kasumiaruanne, bilanss) 6. Äriseadus, raamatupidamise seadus, võlaõigusseadus 7. Ärimudeli finantsosa: tulud ja kulud 			

Jaotus tundides: teoreetiline töö: 32 iseseisev töö: 8 kokku: 40	lähtudes õigusaktides sätestatud nõuetest ja heast tavast			
ÕV 4. kavandab ettevõtluse õpitavas valdkonnas lähtudes äriideest ja ettevõtluskeskkonnast Jaotus tundides: teoreetiline töö: 32 iseseisev töö: 8 kokku: 40	HK 4.1. koostab ärimudeli meeskonnatöona lähtudes valitud strateegiast HK 4.2. kirjeldab asutamisprotsessi vastavalt valitud ettevõtlusvormile HK 4.3. hindab meeskonnatöona juhendamisel ettevõtte tasuvust lähtuvalt ärimudelist	Kompleksülesanne meeskonnatöona: ärimudel, protsessikirjeldus ettevõtte asutamisest ja tasuvusanalüüs. Esitlus meeskonnatöona: ärimudel ja ettevõtte tasuvus.	mitteeristav	1. Ärimudelid 2. Ettevõtlusvormid 3. Ettevõtte asutamine 4. Ettevõtte tasuvus
Õppemeetodid	Praktiline meeskonnatöö, õpilasfirma, õppekäik, intervjuu ettevõtjaga, mõistekaart, ajurünnak, analüüsimeetodid, praktilised näidisülesanded, juhtumianalüüsid			
Iseseisev töö	ÕF toodangu valmistamine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Mooduli õpiväljundite saavutatust hinnatakse mitteeristavalt (A) hindamiskriteeriumitega määratud tasemel, kui õpilane on sooritanud kõik hindamisülesanded.			
Õppematerjalid	<p>Randma, T., Raiend, E., Rohelaan, R. jt (2007) <i>Ettevõtluse alused</i>. Tallinn: SA Innove http://www.innove.ee/UserFiles/Kutseharidus/Ettevõtlusõpe/Ettevõtluse%20alused%20õpilasele.pdf</p> <p>Sirkel, R., Uiboleht, K., Teder, J. jt (2008) <i>Ideest eduka ettevõteneni</i>. Tallinn: SA Innove https://www.digar.ee/arhiiv/nlib-digar:43426</p> <p>Töötamise tulevikutrendid https://oska.kutsekoda.ee/wp-content/uploads/2016/04/Tulevikutrendid-1.pdf</p> <p>Jaansoo, A. (2012) <i>Turunduse alused. I: baasteooria, juhtumikirjelduste ja ülesannete kogu</i>. Tallinn: SA Innove https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/16185</p> <p>Vodja, E., Zirnask, V., Suitsu, P. jt (2014) <i>Majandusõpik gümnaasiumile</i>. Junior Achievement Eesti SA</p> <p>Eamets, R. jt (2012) <i>Ettevõtlikkusest ettevõtluseni</i>. SA Teadlik Valik</p> <p>TÜ, TTÜ, EEK Mainor (2014) <i>Ettevõtlikkusest ettevõtlikkuseni töövihik</i> https://e-koolikott.ee</p> <p>Teder, J., Varendi, M. (2008) <i>Mis toimub ettevõttes?</i> Ettevõtte hindamine ja arendamine. HTM, SA Innove</p> <p>Suppi, K. (2013) <i>Ettevõtlusõpik-käsiraamat</i>. Tartu: Atlex</p> <p>Kärsna, O. (2009) <i>Pisiettevõtja käsiraamat</i>. Tallinn: Kirjastus Ilo</p> <p>Zeiger, P. (2013). <i>Vajalikke teadmisi ettevõtlusest</i>. E-õpik. TLÜ https://ettevotlusope.weebly.com/2-ettevotildetlus.html</p> <p>Osterwalder, A., Pigneur, Y. (2014) <i>Ärimudeli generatsioon</i>. Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu</p> <p>Äriseadustik https://www.riigiteataja.ee/akt/123122022033</p> <p>Ettevõtjaportaali https://www.rik.ee/et/ettevotjaportaali</p> <p>Riigiportaali Eesti.ee https://www.eesti.ee</p>			

15. Alusteadmised väikemasinatest

15	Alusteadmised väikemasinatest			4 EKAP / 104 tundi
Õpetajad: Margus Kivi		II kursus		4 EKAP / T – 40 + P – 40 + I – 24
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane tunneb erinevate väikemasinate kasutamise otstarvet, ehitust ja nende hooldamise iseärasusi; omab ülevaadet motoriseeritud abiseadmetest ja nende tööpõhimõttest; teab tööohutuse ja keskkonnakaitse nõudeid.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul "Autoerialade alusõpingud"			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. suudab nimetada erinevaid väikemasinaid, teab nende ehitust, liigitust ning nende esitatud tehnilisi nõudeid, tunneb väikemasinate ja mootorite hoolduse, diagnoosimise ja remondi tehnoloogiaid Jaotus tundides: teoreetiline töö: 40 iseseisev töö: 12 kokku: 52	HK 1.1. saab aru väikemasinatele paigaldatud mootorite ehitusest ja mõningatest iseärasustest HK 1.2. omab ülevaadet motoriseeritud abiseadmetest ja nende tööpõhimõttest HK 1.3. mõistab erinevate väikemasinate hoolduse vajalikkust ja põhimõtteid HK 1.4. on kursis väikemasinate hoolduse ja remondi juures vajalike tööohutuse ja keskkonnaohutuse nõuetega	Teadmiste kontroll: nimetab erinevaid väikemasinaid, liigitab neid, teab nende tööpõhimõtteid. Testide lahendamine e-õppe keskkonnas Moodle.	eristav	Väikemasinad 1. Mootorsaed, muruniidukid, murutraktorid 2. Trimmerid, võsalõikurid 3. Lume- ja mullafreesid, oksapurustajad 4. Mootorpuhurid ja leheimurid 5. Pinnasepuurid 6. Generaatorid, veepumbad 7. Muud aiatöömasinad 8. Paadimootorid (2 ja 4 taktilised) 9. Ehitusseadmed 10. Väiksemad rollerid, ATV, mootorattad 11. Tööohutuse ja keskkonnakaitse nõuded
ÕV 2. hooldab ja remondib erinevaid väikemasinaid Jaotus tundides: praktiline töö: 40 Iseseisev töö: 12 kokku: 52	HK 2.1. hindab erinevate väikemasinate seisukorda ja määrab hooldusvajaduse HK 2.2. avastab erinevaid rikkeid ja pakub välja lahendusi nende eemaldamiseks HK 2.3. on võimeline opereerima enamuse talle tuntud väikemasinatega HK 2.4. viib läbi hooldus- ja remonttöid ennast ja keskkonda säästvalt	Praktiline töö: hooldab ja remondib erinevaid väikemasinaid hoolduslehe abil.	eristav	Väikemasinate hooldus ja remont 1. Hoolduse ja remondi vajaduse määramine 2. Rikete leidmine väikemasinates ja nende kõrvaldamine 3. Väikemasinate seadistamine ja töötamine erinevate väikemasinatega 4. Töötervishoid ja -ohutusnõuete jälgimine 5. Töötamine ennast ja keskkonda säästvalt
Õppemeetodid	Loeng, rühmatöö, arutelu, iseseisev töö, praktiline õpe.			
Iseseisev töö	ÕV 1. Hitsa Moodles testide lahendamine.			

	ÕV 2. Õpetaja poolt antud töölehtede täitmine.		
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Mooduli hinne kujuneb hinnatud õpiväljundite kaalutud keskmisest. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.		
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1. "3", lävend Õpilane tunneb ning eristab erinevaid väikemasinatel kasutatavaid mootoreid; mõistab väikemasinate hoolduse põhimõtteid ja vajalikkust; teab kõiki hoolduse ja remonttöödega seotuid ohutusnõudeid; omandatud on antud õpiväljundiga seotud õppematerjal ning lahendatud on testid e-õppe keskkonnas Moodle. Vastatud on kõik 5 õpiväljundi lävendit puudutavat küsimust.	"4", lävendit ületav Õpilane tunneb ning eristab erinevaid väikemasinatel kasutatavaid mootoreid; mõistab väikemasinate hoolduse põhimõtteid ja vajalikkust; teab kõiki hoolduse ja remonttöödega seotuid ohutusnõudeid; omandatud on antud õpiväljundiga seotud õppematerjal ning lahendatud on testid e-õppe keskkonnas Moodle. Vastatud on kõik 5 õpiväljundi lävendit puudutavat küsimust ning vähemalt 3 lisaküsimust.	"5", lävendit ületav Õpilane tunneb ning eristab erinevaid väikemasinatel kasutatavaid mootoreid; mõistab väikemasinate hoolduse põhimõtteid ja vajalikkust; teab kõiki hoolduse ja remonttöödega seotuid ohutusnõudeid; omandatud on antud õpiväljundiga seotud õppematerjal ning lahendatud on testid e-õppe keskkonnas Moodle. Vastatud on kõik 5 õpiväljundi lävendit puudutavat küsimust ning vähemalt 4 lisaküsimust.
	ÕV 2. "3", lävend Õpilane avastab enamlevinumate väikeseadmete tüüpvead; suudab hoolduse läbi viia hoolduslehe abil; vajab abi hoolduse ja remondi vajaduse määramisel; suudab iseseisvalt käivitada ohutult mootorsae, niiduki ja trimmeri.	"4", lävendit ületav Õpilane avastab enamlevinumate väikeseadmete tüüpvead; suudab hoolduse läbi viia hoolduslehe abil; oskab opereerida erinevate väikemasinatega ja seadistada neid; vajab vähest abi keerulisemate hooldus- ja remonttööde määramisel ja läbi viimisel.	"5", lävendit ületav Õpilane avastab enamlevinumate väikeseadmete tüüpvead; suudab iseseisvalt hooldus ja seadistus toimingud korrektselt läbi viia; oskab ohutult opereerida erinevate väikemasinatega ja seadistada neid; on võimeline ka keerulisemate hooldus- ja remonttööde läbi viimiseks.
Õppematerjalid	Õpetaja loodud materjalid Erinevad tootjate remondijuhendid		

16. Keevitus- ja tuletööde teostamine

16	Keevitus- ja tuletööde teostamine			5 EKAP / 130 tundi
Õpetajad: Toomas Kivi			II kursus	5 EKAP / T – 30 + P – 70 + I – 30
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane teeb keevitus- ja tuletöid ohutult.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul "Autoerialade alusõpingud"			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. kontrollib keevitusseadmete korrasolekut ja teeb	HK 1.1. kontrollib keevitusseadmete korrasolekut ja katab keevitustöid ümbritsevad sädeme ja tuleohtlikud	Praktiline töö: sooritab etteantud teemal tööülesande, järgides	eristav	1. Tuletööde teostamise alused, õigusaktide nõuded tuleohutuse tagamiseks

<p>ettevalmistused ohutuks keevitustööks, järgides tööde teostamisel kõiki kutset läbivate kompetentside tegevusnäitajaid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 8 praktiline töö: 6 iseseisev töö: 6 kokku: 20</p>	<p>pinnad enne töö alustamist vastavalt ettevõtte sisekorraeeskirjale ja ohutusnõuetele HK 1.2. kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi HK 1.3. annab hinnangu oma tegevustele õppeprotsessis HK 1.4. kasutab tööriistu, seadmeid ja infotehnoloogilisi vahendeid tööülesannete täitmisel otstarbekalt ja ohutult</p>	<p>tööohutuse- ja keskkonnakaitse nõudeid.</p> <p>Tuleohutusnõuete test.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 2. Keevitusseadmete liigitus, kasutusjuhendid, korrasoleku tagamine ja kontroll 3. Keevitusel kasutatavad materjalid ja tööriistad 4. Tööprotsessi planeerimine ja töökoha ettevalmistamine
<p>ÕV 2. puhastab keevitatavad pinnad, järgides tööde teostamisel kõiki kutset läbivate kompetentside tegevusnäitajaid</p> <p>Jaotus tundides: praktiline töö: 16 iseseisev töö: 6 kokku: 22</p>	<p>HK 2.1. puhastab keevitatavad pinnad tuleohtlikest või kvaliteetset keevitust segavatest pinnakatetest mehhaaniliselt või keemiliselt, vastavalt tehnoloogilistele nõuetele HK 2.2. kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi HK 2.3. annab hinnangu oma tegevustele õppeprotsessis HK 2.4. kasutab tööriistu, seadmeid ja infotehnoloogilisi vahendeid tööülesannete täitmisel otstarbekalt ja ohutult</p>	<p>Praktiline töö: sooritab etteantud teemal tööülesande, järgides tööohutuse- ja keskkonnakaitse nõudeid.</p>	eristav	<ol style="list-style-type: none"> 1. Detailide ettevalmistustööd keevitustööde teostamiseks: <ul style="list-style-type: none"> • keevitatava pinna seisukorra hindamine • keevitatava pinna omadusi mõjutavad tegurid 2. Pinnakatete puhastamise tehnoloogiad ja materjalid: <ul style="list-style-type: none"> • tööriistad, seadmed, andmebaasid 3. Tööprotsessi planeerimine, tööohutus, töetervishoid, tuleohutus 4. Jäätmekäitus
<p>ÕV 3. tunneb erinevate materjalide tuleohtlikkust ning erinevate keevitusgaaside omadusi ja kasutusotstarbeid, järgides tööde teostamisel kõiki kutset läbivate kompetentside tegevusnäitajaid</p>	<p>HK 3.1. selgitab erinevate materjalide tuleohtlikkust HK 3.2. selgitab keevitusgaaside omadusi ja kasutusotstarvet</p>	<p>Teadmiste kontroll: nimetab tuleohtlikke materjale, teab keevitusgaaside liike, omadusi ja nende kasutusotstarvet</p>	eristav	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tuleohtlikud materjalid 2. Keevitusgaaside liigid, nende omadused ja kasutusotstarbed <ul style="list-style-type: none"> • aktiivgaasid • inertgaasid 3. Gaaside käitlemise nõuded

<p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 10 praktiline töö: 16 iseseisev töö: 6 kokku: 32</p>				
<p>ÕV 4. valib antud tööks sobiva keevitusviisi, häälestab kasutatavad seadmed ning sooritab keevitustööd korrektselt, järgides ohutusnõudeid ning tööde teostamisel kõiki kutset läbivate kompetentside tegevusnäitajaid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 4 praktiline töö: 16 iseseisev töö: 6 kokku: 26</p>	<p>HK 4.1. kontrollib keevitatavate detailide ülekatte või servade vahemiku vastavust remondijuhendi juhistele HK 4.2. valib õige keevitusviisi vastavalt remondijuhisele HK 4.3. häälestab ja kasutab MIG/MAG- ja punktkeevitust, spotter'it, plasmalõikurit ja induktsoonkuumutit ning jälgib keevitusseadmete korrasolekut ja hooldab keevitusseadmeid igapäevaselt vastavalt seadme hooldusjuhendile HK 4.4. keevitab ja joodab MIG/MAG seadmega, teeb punktkeevitustöid vastavalt remondijuhisele, hindab keevisõmbluste kvaliteeti vastavalt keevisõmblusele kehtestatud kvaliteedinõuetele ning parandab avastatud vead HK 4.5. häälestab ja kasutab plasmalõikurit, järgides ohutuid töövõtteid, jälgib plasmalõikuri korrasolekut ja hooldab seda vastavalt seadme hooldusjuhendile HK 4.6. häälestab ja kasutab induktsoonkuumutit järgides ohutuid töövõtteid HK 4.7. jälgib induktsoonkuumuti korrasolekut ja hooldab seda vastavalt seadme hooldusjuhendile HK 4.8. selgitab nii eesti kui inglisekeelsetes infokandjates esitatud teksti sisu</p>	<p>Praktiline töö: õpilane sooritab vastavalt tööjuhendile erinevate keevituse agregaatidega keevitustöid, järgides ohutusnõudeid.</p>	<p>eristav</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Remondijuhised – lugemine, mõistmine, järgimine 2. Seadmete häälestamine, hooldamine: <ul style="list-style-type: none"> • MIG/MAG keevitus • MIG jootmine • punktkeevitus • spotter • plasmalõikurid • induktsoonkuumutid 3. Keevitustööd: <ul style="list-style-type: none"> • keevitusviisi valimine • keevituse kvaliteedi tagamine, kvaliteedi hindamine • vigade parandamine 4. Tuleohutus, tööohutus, tervishoid 5. Jäätmekäitlus, keskkonnahoid

	<p>HK 4.9. kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi</p> <p>HK 4.10. annab hinnangu oma tegevustele õppeprotsessis</p> <p>HK 4.11. kasutab tööriistu, seadmeid ja infotehnoloogilisi vahendeid tööülesannete täitmisel otstarbekalt ja ohutult</p>			
<p>ÕV 5. hindab keevise kvaliteeti ja järeltöötamise vajadust ning järeltöötleb keevisõmblused, järgides tööde teostamisel kõiki kutset läbivate kompetentside tegevusnäitajaid</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 8 praktiline töö: 16 iseseisev töö: 6 kokku: 30</p>	<p>HK 5.1. hindab keevise järeltöötamise vajadust sõltuvalt keevituskoha edasisest viimistlusvajadusest ja keevise liigist</p> <p>HK 5.2. järeltöötleb keevisõmbluse, valides meetodi ja tööriistad vastavalt viimistletava pinna suurusele ja töödeldavale materjalile, säilitades keevisõmbluse nõutava tugevuse ja vajaliku pinnakvaliteedi järgnevas tööetapiks</p> <p>HK 5.3. kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi</p> <p>HK 5.4. annab hinnangu oma tegevustele õppeprotsessis</p> <p>HK 5.5. kasutab tööriistu, seadmeid ja infotehnoloogilisi vahendeid tööülesannete täitmisel otstarbekalt ja ohutult</p>	<p>Praktiline töö: õpilane sooritab keevise järeltöötamise, järgides tööohutuse- ja keskkonnakaitse nõudeid.</p>	eristav	<ol style="list-style-type: none"> 1. Keevise järeltöötamise viisid, vajaduse hindamine 2. Meetodid ja tööriistad 3. Keevisõmbluse järeltöötamise teostamine
Õppemeetodid	Loeng, praktiline töö, töötamine andmebaasidega, töötamine dokumentidega (leidmine, lugemine, mõistmine, koostamine vastavalt vajadusele), õppevideod, arutelud.			
Iseseisev töö	ÕV 1. – ÕV 5. Õpetaja poolt antud töölehtede täitmine.			
Mooduli kokkuvõtva hindamine	Moodulit hinnatakse eristavalt . Õpiväljundite hindamise eelduseks on iseseisvate tööde, praktiliste tööde ja testide sooritus. Mooduli hinne kujuneb iseseisvate tööde, praktiliste tööde ja testide keskmise hinde alusel.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	<p>ÕV 1. “3”, lävend</p> <p>Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda</p>	<p>“4”, lävendit ületav</p> <p>Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 2 lisaküsimust; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning</p>	<p>“5”, lävendit ületav</p> <p>Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 5 lisaküsimust; õppija on aktiivselt osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel</p>	

	<p>panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust; võib esineda üksikuid õpetaja poolt märgatud puudusi, õppija kõrvaldab need iseseisvalt.</p>	<p>kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõiki õpiväljundeid lävendid ületaval tasemel, mida iseloomustab iseseisvus, algatusvõime ja süsteemne tegutsemine; praktilistel töödel võib esineda üksikuid puudusi, õppija märkab ja kõrvaldab need iseseisvalt.</p>	<p>ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktiliste tööde sooritamisel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust, tööd on teostatud kvaliteetselt; õppija on algatanud asjakohaseid arutlusi ja püstitanud meeskonnas lahendamiseks probleemülesandeid, juhendab vajadusel teisi õppijaid.</p>
	<p>ÕV 2. "3", lävend Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust; võib esineda üksikuid õpetaja poolt märgatud puudusi, õppija kõrvaldab need iseseisvalt.</p>	<p>"4", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 2 lisaküsimust; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõiki õpiväljundeid lävendid ületaval tasemel, mida iseloomustab iseseisvus, algatusvõime ja süsteemne tegutsemine; praktilistel töödel võib esineda üksikuid puudusi, õppija märkab ja kõrvaldab need iseseisvalt.</p>	<p>"5", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 5 lisaküsimust; õppija on aktiivselt osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktiliste tööde sooritamisel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust, tööd on teostatud kvaliteetselt; õppija on algatanud asjakohaseid arutlusi ja püstitanud meeskonnas lahendamiseks probleemülesandeid, juhendab vajadusel teisi õppijaid.</p>
	<p>ÕV 3. "3", lävend Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust; võib esineda üksikuid õpetaja poolt märgatud puudusi, õppija kõrvaldab need iseseisvalt.</p>	<p>"4", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 2 lisaküsimust; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõiki õpiväljundeid lävendid ületaval tasemel, mida iseloomustab iseseisvus, algatusvõime ja süsteemne tegutsemine; praktilistel töödel võib esineda üksikuid puudusi, õppija märkab ja kõrvaldab need iseseisvalt.</p>	<p>"5", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 5 lisaküsimust; õppija on aktiivselt osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktiliste tööde sooritamisel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust, tööd on teostatud kvaliteetselt; õppija on algatanud asjakohaseid arutlusi ja püstitanud meeskonnas lahendamiseks probleemülesandeid, juhendab vajadusel teisi õppijaid.</p>
	<p>ÕV 4. "3", lävend Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda</p>	<p>"4", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 2 lisaküsimust; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning</p>	<p>"5", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 5 lisaküsimust; õppija on aktiivselt osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel</p>

	panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust; võib esineda üksikuid õpetaja poolt märgatud puudusi, õppija kõrvaldab need iseseisvalt.	kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõiki õpiväljundeid lävendid ületaval tasemel, mida iseloomustab iseseisvus, algatusvõime ja süsteemne tegutsemine; praktilistel töödel võib esineda üksikuid puudusi, õppija märkab ja kõrvaldab need iseseisvalt.	ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktiliste tööde sooritamisel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust, tööd on teostatud kvaliteetselt; õppija on algatanud asjakohaseid arutlusi ja püstitanud meeskonnas lahendamiseks probleemülesandeid, juhendab vajadusel teisi õppijaid.
	ÕV 5. "3", lävend Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust; võib esineda üksikuid õpetaja poolt märgatud puudusi, õppija kõrvaldab need iseseisvalt.	"4", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 2 lisaküsimust; õppija on osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktilistel töödel on õppija esitlenud kõiki õpiväljundeid lävendid ületaval tasemel, mida iseloomustab iseseisvus, algatusvõime ja süsteemne tegutsemine; praktilistel töödel võib esineda üksikuid puudusi, õppija märkab ja kõrvaldab need iseseisvalt.	"5", lävendit ületav Teoreetiliste teadmiste kontrollis on vastatud õigesti kõik lävendi tasemel küsimused ja 5 lisaküsimust; õppija on aktiivselt osalenud arutlustes, intervjuudel ja praktilistel töödel ning kirjeldanud enda panust tegevustes; praktiliste tööde sooritamisel on õppija esitlenud kõigi õpiväljundite saavutatust, tööd on teostatud kvaliteetselt; õppija on algatanud asjakohaseid arutlusi ja püstitanud meeskonnas lahendamiseks probleemülesandeid, juhendab vajadusel teisi õppijaid.
Õppematerjalid	Õpetaja koostatud loengumaterjalid Laansoo, A. (2010). <i>Keevitamine. MIG-MAG keevitus</i> . Tallinn: Argo Laansoo, A. (2011). <i>Keevitustehnoloogia</i> . Tallinn: TTÜ Kirjastus Raud, M., Sarevet, P. N., Luts, T. (2014). <i>Autoplekksepa õpik ametikoolidele</i> . http://www.mazdaklubi.com/foorum/topic22729.html		

17. Mootorielektroonika

17	Mootorielektroonika			2 EKAP / 52 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi			III kursus	2 EKAP / T – 20 + P – 20 + I – 12
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane vahetab ja seadistab sõiduki elektriseadiseid, mugavus- ja ohutussüsteeme kasutades energiat ja keskkonda säästvaid ning ohutuid töövõtteid.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodul "Autoerialade alusõpingud"			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad

<p>ÕV 1. vahetab akumulaatoreid, hooldab, defekteerib ja vahetab elektriseadiseid, ohutus- ja mugavussüsteeme ning nende komponente</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 8 praktiline töö: 8 Iseseisev töö: 6 kokku: 22</p>	<p>HK 1.1. vahetab akumulaatoreid, madalpingeosasid ja süütesüsteemi kõrgepingeosasid vastavalt tööülesandele ja remondijuhisele, järgides tööohutuse nõudeid ja selgitades oma tegevusi</p> <p>HK 1.2. paigaldab sõidukitele lisaseadmeid paigaldusjuhise kohaselt, selgitades oma tegevust</p> <p>HK 1.3. loeb ja salvestab diagnostikaseadmega rikkekoode ning selgitab nende tähendust</p> <p>HK 1.4. kasutab infotehnoloogilisi vahendeid ja erialast sõnavara eesti ja võõrkeeles</p>	<p>Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p> <p>Praktiline töö: vahetab akumulaatoreid, madalpingeosasid ja süütesüsteemi kõrgepingeosasid vastavalt tööülesandele ja remondijuhisele, paigaldab sõidukitele lisaseadmeid paigaldusjuhise kohaselt, loeb ja salvestab diagnostikaseadmega rikkekoode</p>	<p>mitteeristav</p>	<p>Akumulaatorid ja elektriseadised</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Koormamata aku pinge kontrollimine, aku pinge käivitamisel, aku pinge töötaval mootoril, aku koormustest 2. Laternad ja signaallambid: põhitulede reguleerimine 3. Valgusdioodi kontrollimine 4. Juhtmed, kaitsmed ja releed: juhtmete valik vastavalt läbivale voolule, ühendamine erinevate liidetega, juhtmete, kaitsmete ja releede korrasoleku diagnoosimine 5. Käivitussüsteem: pinge ja vool pidurduskatsel, käivitusvoolu mõõtmine, käivitussüsteemi pingelang, käiviti elektrimootori kontrollimine, tõmberelee kontrollimine 6. Akulaadimissüsteem: laadimissüsteemi üldine kontrollimine, laadimispinge, -voolu ja -võimsuse mõõtmine; laadimissüsteemi pingelangu mõõtmine 7. Generaatori kontrollimine, generaatori osade kontrollimine 8. Pingeregulaatori kontrollimine
<p>ÕV 2. loeb ja salvestab diagnostikaseadmega rikkekoode elektriseadiste ja nende komponentide ning selgitab nende tähendust remondijuhise alusel</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 6 praktiline töö: 6 Iseseisev töö: 3 kokku: 15</p>	<p>HK 2.1. loeb ja salvestab diagnostikaseadmega rikkekoode ning selgitab nende tähendust, kasutades infotehnoloogilisi vahendeid ja erialast sõnavara eesti ja võõrkeeles</p>	<p>Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p> <p>Praktiline töö: loeb ja salvestab diagnostikaseadmega rikkekoode ning selgitab nende tähendust.</p>	<p>mitteeristav</p>	<p>Mootorielektronika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Süütesüsteemid 2. Ostsillogrammide lugemine 3. Küttesegu ja heitgaasid 4. Otto- ja diiselmootorite toitesüsteemid 5. Andurid ja täiturseadised <p>Omadiagnoosisüsteem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veakoodide lugemine, salvestamine ja kustutamine 2. Andurid ja täiturseadised, andurite ja täiturite elektriliste parameetrite mõõtmine 3. Täiturite aktiveerimine

<p>ÕV 3. mõõdab elektriseadiste ja nende komponentide tööparameetreid ning võrdleb saadud tulemusi tootja andmetega, selgitab võrdlustulemusi</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 6 praktiline töö: 6 Iseseisev töö: 3 kokku: 15</p>	<p>HK 3.1. suudab kontrollida elektriseadised HK 3.2. suudab vahetada elektrisüsteemi komponente ohutult HK 3.3. aktiveerib iseseisvalt andureid ja täitureid ning suudab nende näitude põhjal vead tuvastada</p>	<p>Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.</p> <p>Praktiline töö: mõõdab elektriseadiste ja nende komponentide tööparameetreid ning võrdleb saadud tulemusi tootja andmetega.</p>	mitteeristav	<p>Mootorielektronika</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Süütesüsteemid 2. Ostsillogrammide lugemine 3. Küttesegu ja heitgaasid 4. Otto- ja diiselmootorite toitesüsteemid 5. Andurid ja täiturseadised <p>Omadiagnoosisüsteem</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Veakoodide lugemine, salvestamine ja kustutamine 2. Andurid ja täiturseadised, andurite ja täiturite elektriliste parameetrite mõõtmine 3. Täiturite aktiveerimine
Õppemeetodid	Loeng, praktiline töö, õppevideod, arutelud.			
Iseseisev töö	ÕV 1.-ÕV 3. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: õpilane oskab nimetada ja kirjeldada enamuse mootorsõidukites kasutatavaid elektriseadiseid; saab aru mootorsõidukite energiasüsteemist (aku, generaator); tunneb ära ning oskab defekteerida erinevaid andureid ning suudab kirjeldada ka nende tööpõhimõtet.			
	ÕV 2, lävend: õpilane suudab kontrollida kõiki elektriseadiseid; suudab vahetada elektrisüsteemi komponente ohutult; aktiveerib iseseisvalt andureid ja täitureid ning suudab nende näitude põhjal vead tuvastada.			
	ÕV 3, lävend: õpilane suudab kontrollida kõiki elektriseadiseid; suudab vahetada elektrisüsteemi komponente ohutult; aktiveerib iseseisvalt andureid ja täitureid ning suudab nende näitude põhjal vead tuvastada.			
Õppematerjalid	<p>Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i>. Tallinn: Menu Kirjastus</p> <p>Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid</p> <p>Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i>. Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool</p> <p>Tamm, H. (2004). <i>Mootori algõpe</i>. Tln: Ilo</p> <p>Tiitsu, V., Vatanen, M. (2004). <i>Autoelektronika</i>. Tln: Ilo</p> <p>Urve, M. (2000). <i>Ottomootori süütesüsteemid</i>. Tln: Avita</p> <p>Tamm, H. (1994). <i>Bensiinimootorite sissepritse</i>. Tln: Teadus</p> <p>Tamm, H. (2007). <i>Jõuülekanadeseadmete algõpe</i>. Tln: Ilo</p> <p>HMV Prodiags e-õppe keskkond</p> <p>Hitsa Moodle õpp ekeskkond</p>			

18. Rasketehnika

18	Rasketehnika			4 EKAP / 104 tundi
Õpetajad: Margus Kivi, Toomas Kivi			III kursus	4 EKAP / T – 30 + P – 50 + I – 24
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane omab ülevaadet rasketehnika erinevatest süsteemidest, viib läbi hooldus- ja remonttöid ennast ja keskkonda säästvalt.				
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. suudab liigitada rasketehnikat, teab nende ehitust ning nende esitatud tehnilisi nõudeid, tunneb rasketehnika hoolduse, diagnoosimise ja remondi tehnoloogiaid	HK 1.1. omab ülevaadet rasketehnika erinevatest süsteemidest HK 1.2. mõistab erineva rasketehnika hoolduse vajalikkust ja põhimõtteid HK 1.3. on kursis rasketehnika hoolduse ja remondi juures vajalike tööohutuse ja keskkonnaohutuse nõuetega	Õpetaja poolt jaotatud töölehed.	mitteeristav	1. Sõiduki liigid 2. Rasketehnika eripära 3. Õhkpidurid
ÕV 2. hooldab ja remondib rasketehnikat Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 praktiline töö: 50 iseseisev töö: 24 Kokku: 104	HK 2.1. hindab erinevate rasketehnika seisukorda ja määrab hooldusvajaduse HK 2.2. avastab erinevaid rikkeid ja pakub välja lahendusi nende eemaldamiseks HK 2.3. on võimeline opereerima erinevate rasketehnikatega HK 2.4. viib läbi hooldus- ja remonttöid ennast ja keskkonda säästvalt	Praktiline töö: hooldab ja remondib rasketehnikat.	mkitteeristav	4. Rasketehnika hooldus- ja remonditööd
Õppemeetodid	Loeng, praktiline töö, õppevideod, arutelud.			
Iseseisev töö	ÕV 1. Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Mooduli hinde saamiseks peavad olema saavutatud kõik õpiväljundid. Sooritatud peavad olema kõik iseseisvad tööd.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	"A", lävend: õpilane oskab liigitada rasketehnikat, teab rasketehnika süsteemide eripära, hooldab ja remondib rasketehnikat.			
Õppematerjalid	https://www.rasketehnika.ee/ HMV Prodiags e-õppe keskkond			

19. Erialane huviring I

19	Erialane huviring I			3 EKAP / 78 tundi
Õpetajad: Toomas Kivi			II kursus	3 EKAP / P – 60 + I – 18
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane arendab erialaseid praktilisi oskusi võistlusauto (M1) tehnilise seisukorra nõuetele vastavuse hindamiseks, hoolduseks ja remondiks.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid “Autoerialade alusõpingud”, “Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont”, “Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont”			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. omab ülevaadet rahvaralli ja rahvasprindi sõidukite tehnilisest kirjeldusest	HK 1.1. selgitab võistlusauto (M1) hooldamise ja remondi võimalusi HK 1.2. selgitab võistlusauto (M1) hooldusele esitatavaid nõudeid HK 1.3. hindab võistlusauto (M1) võimalikke rikkeid ja puudusi	Töö nr 1: selgitab võistlusautode hooldusele esitatavaid nõudeid. Töö nr 2: Õpimapi koostamine.	mitteeristav	Erialane huviring I, praktiline töö 1. Projektiõppeks olemasolevate võistlusautode tutvustus 2. Sooritatavate tööde tutvustus 3. Praktiliste ülesannete sooritamine (sõidukite remontimine, taastamine, viimistlemine)
ÕV 2. oskab võistlussõiduki (M1) viia vastavusse tehnilises kirjelduses nõutud normidele Jaotus tundides: praktiline töö: 60 iseseisev töö 18	HK 2.1. järgib rahvaralli ja -sprindi sõidukite tehnilisi juhendeid HK 2.2. kontrollib võistlusauto (M1) tehnoseisundit ja rehve ning nende vastavust tehnilistele tingimustele HK 2.3. viib läbi vajalikud hooldus ja remonditööd võistlusauto (M1) kehtivatele tehnonõuetele vastavuse tagamiseks	Praktiline töö: kontrollib võistlusauto detailide kulumist ja vahetab need vastavalt vajadusele välja.	mitteeristav	4. Rahvaralli ja -sprindi sõidukite tehnilised juhendid
Õppemeetodid	Juhendamine, praktilised ülesanded, grupitööd, probleemülesannete lahendamine, arutelu.			
Iseseisev töö	Töö nr 1: analüüs enda sooritatud töödest huvialaringis. Töö nr 2: Õpimapi koostamine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Õpiväljundi hindamise eelduseks on juhendis esitatud nõuetele vastav õpimapi esitamine ja praktiliste tööde ja testide sooritus ning tööohutuse täielik jälgimine. Mooduli hindamisel arvestatakse õpilase aktiivset osavõttu tundidest.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: õpilane sooritab nõuetekohaselt erialase praktilise töö projektiõppeks olemasolevate võistlusautode juures; töötab nii rühmas kui iseseisvalt järgides tööohutust ja kasutades ergonoomilisi töövõtteid ning analüüsib enda tegevusi; õpilane esitab nõuetekohase õpimapi ja annab ülevaate selles sisalduvatest töödest.			
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool			

	<p>Tamm, H. (2004). <i>Mootori algõpe</i>. Tln: Ilo</p> <p>Tiitsu, V., Vatanen, M. (2004). <i>Autoelektronika</i>. Tln: Ilo</p> <p>Urve, M. (2000). <i>Ottomootori süütesüsteemid</i>. Tln: Avita</p> <p>Tamm, H. (1994). <i>Bensiinimootorite sissepritse</i>. Tln: Teadus</p> <p>Tamm, H. (2007). <i>Jõuülekandeseadmete algõpe</i>. Tln: Ilo</p> <p>HMV Prodiags e-õppe keskkond</p> <p>Hitsa Moodle õppe keskkond</p>
--	---

20. Erialane huviring II

20	Erialane huviring II			3 EKAP / 78 tundi
Õpetajad: Toomas Kivi			III kursus	3 EKAP / P – 60 + I – 18)
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane arendab erialaseid praktilisi oskusi ralliauto tehnilise seisukorra nõuetele vastavuse hindamiseks, hoolduseks ja remondiks ning esindab kooli autospordiga seotud üritustel.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbitud moodulid "Autoerialade alusõpingud", "Mootorsõiduki kere ja sisustuse hooldus ja remont", "Mootorsõiduki jõuülekandesüsteemide hooldus ja remont"			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. omab ülevaadet autoralli sõidukite tehnilisest kirjeldusest	HK 1.1. selgitab ralliauto hooldamise ja remondi võimalusi HK 1.2. selgitab ralliauto hooldusele esitatavaid nõudeid HK 1.3. hindab ralliauto võimalikke rikkeid ja puudusi	Töö nr 1: selgitab ralliauto hooldusele esitatavaid nõudeid. Töö nr 2: koostab õpimapi.	mitteeristav	Erialane huviring II, praktiline töö 1. Projektiõppeks olemasolevate autode tutvustus 2. Sooritatavate tööde tutvustus 3. Praktiliste ülesannete sooritamine (sõidukite remontimine, taastamine, viimistlemine)
ÕV 2. oskab autoralli võistlussõiduki viia vastavusse tehnilises kirjelduses nõutud normidele Jaotus tundides: praktiline töö: 60 iseseisev töö 18	HK 2.1. järgib ralliautodele kehtestatud tehnilisi juhendeid HK 2.2. kontrollib ralliauto tehnoseisundit ja vastavust tehnilistele tingimustele HK 2.3. viib läbi vajalikud hooldus ja remonditööd ralliauto kehtivatele tehnonõuetele vastavuse tagamiseks	Praktiline töö: kontrollib ralliauto tehnoseisundit, vahetab kulunud detailid välja ja viib sõiduki tehnilise seisukorra vastavusse nõutud tingimustega.	mitteeristav	4. Ralliautode tehnilised juhendid
Õppemeetodid	Juhendamine, praktilised ülesanded, grupitööd, probleemülesannete lahendamine, arutelu.			
Iseseisev töö	Töö nr 1: analüüs enda sooritatud töödest huvialaringis. Töö nr 2: Õpimapi koostamine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Õpiväljundi hindamise eelduseks on juhendis esitatud nõuetele vastav õpimapi esitamine ja praktiliste tööde ja testide sooritus ning tööohutuse täielik jälgimine. Mooduli hindamisel arvestatakse õpilase aktiivset osavõttu tundidest.			

Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: õpilane sooritab nõuetekohaselt erialase praktilise töö projektiõppeks olemasolevate ralliautode juures; töötab nii rühmas kui iseseisvalt järgides tööohutust ja kasutades ergonoomilisi töövõtteid ning analüüsib enda tegevusi; õpilane esitab nõuetekohase õpimapi ja annab ülevaate selles sisalduvatest töödest.
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Kullerkupp, H. (2005). <i>Sõiduauto õppematerjal</i> . Tln: Tallinna Tehnikakõrgkool Tamm, H. (2004). <i>Mootori algõpe</i> . –Tln: Ilo Tiitsu, V., Vatanen, M. (2004). <i>Autoelektronika</i> . Tln: Ilo Urve, M. (2000). <i>Ottomootori süütesüsteemid</i> . Tln: Avita Tamm, H. (1994). <i>Bensiinimootorite sissepritse</i> . Tln: Teadus Tamm, H. (2007). <i>Jõuülekanalad ja seadmete algõpe</i> . Tln: Ilo HMV Prodiags e-õppe keskkond Hitsa Moodle õppe keskkond

21. Elektri- ja hübriidautod

21	Elektri- ja hübriidautod			3 EKAP / 78 tundi
Õpetajad: Margus Kivi			III kursus	3 EKAP / T – 30 + P – 30 + I – 18
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õppija hooldab, diagnoosib ja remondib elektri- ja hübriidautosid kasutades ohutuid töövõtteid.				
Nõuded mooduli alustamiseks	Läbimisel moodul “Mootorsõiduki elektriseadiste ja mugavussüsteemide hooldus ja remont”			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. tunneb elektri- ja hübriidautode ehitust ja tööpõhimõtet, teab elektri ja hübriidautode hooldamisel ja remondil kasutatavaid ohutusnõudeid, mõõdab ja salvestab elektrisignaale, hooldab ja vahetab elektri- või hübriidauto komponente	HK 1.1. selgitab elektri- ja hübriidautode ehitust ja tööpõhimõtet ning nende hoolduse ja remondiga kaasnevaid ohtusid HK 1.2. ohustab elektri või hübriidauto kõrgepinge osa enne hooldust või remonti ja kontrollib seda HK 1.3. teostab sõiduki juures vajalikud hooldus- ja remonttööd HK 1.4. annab hinnangu oma tegevusele õppeprotsessis HK 1.5. valib ja kasutab tööülesannete täitmisel kaitsekatteid, tööriistu, seadmeid ja infotehnoloogilisi vahendeid otstarbekalt ja ohutult	Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine. Teoreetiliste teadmiste kontroll: selgitab elektri- ja hübriidautode erinevusi, ehitust, töö põhimõtteid. Kompleksülesanne: mõõdab ja salvestab elektrisignaale, hooldab ja vahetab elektri- või hübriidauto komponente.	mitteeristav	<ol style="list-style-type: none"> Elektri- ja hübriidautode ajalugu Elektri- ja hübriidautode elektriohud Elektri- ja hübriidautode osad ja abisüsteemid <ul style="list-style-type: none"> Hübriiditüübid Kõrgepingesüsteem Madalpingesüsteem soojendus- ja jahutusseadmed pidurid ohutus Elektri- ja hübriidautode andurite parameetrite kontroll ja Veakoodide lugemine

Jaotus tundides: teoreetiline töö: 30 praktiline töö: 30 iseseisev töö 18 kokku: 78	HK 1.6. hoiab töötamisel korda, töö lõppedes korrastab oma töökoha ning paigutab töövahendid ettenähtud kohale HK 1.7. suhtleb korrektselt, lahendab lahkkelisid rahulikult ja lahendusvõimalusi pakkudes HK 1.8. täidab töö- ja tuleohutuse, töökeskkonna ning jäätmekäitluse nõudeid			
Õppemeetodid	Juhendamine, praktilised ülesanded, grupitööd, probleemülesannete lahendamine, arutelu.			
Iseseisev töö	Õppeprogrammis Prodiags testide lahendamine.			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Õpiväljundi hindamise eelduseks on praktikumis praktiliste tööde sooritamise, ohutusnõuete täielik jälgimine ja iseseisva töö nõuetekohane esitamine. Teoreetilisi teadmisi hinnatakse kokkuvõtva kontrolltöoga. Hindamisel arvestatakse õpilase aktiivset osavõttu tundides.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	ÕV 1, lävend: õpilane tunneb elektri- ja hübriidautode ehitust ning oskab sõiduki ohutuks teha enne tööle asumist.			
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Erialased andmebaasid HMV Prodiags e-õppe keskkond Hitsa Moodle õppe keskkond			

22. Autode maalritööde alused

22	Autode maalritööde alused			3 EKAP / 78 tundi
Õpetajad: Toomas Kivi			III kursus	3 EKAP / T – 20 + P – 40 + I – 18
Eesmärk: õpetusega taotletakse, et õpilane teeb ettevalmistustöid värvimiseks, järgides töö- ja keskkonnaohutuse nõudeid ning kasutab ergonoomilisi töövõtteid.				
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. hindab autokere värvkatte vigastuste iseloomu ja suurust ning selgitab välja remondivajaduse, tehnoloogia ja mahu,	HK 1.1. hindab autokere värvkatte vigastuste iseloomu ja suurust HK 1.2. selgitab välja remondivajaduse ja mahu, lähtudes tehnoloogiast HK 1.3. selgitab pindade ettevalmistamisel värvimiseks kasutatavate materjalide füüsikalisi ja	Praktiline töö: selgitab välja sõiduki keretööde remondivajaduse, valmistab ette pinnad värvimiseks arvestades erinevate materjalide omavahelist koosmõju.	mitteeristav	1. Maalririistad ja seadmed 2. Ettevalmistustööd värvimiseks 3. Materjaliõpetus

<p>tunneb pindade värvimiseks ettevalmistamisel kasutatavate materjalide füüsikalisi ja keemilisi omadusi ning tehnoloogiapõhist kasutusjärjekorda</p> <p>Jaotus tundides: teoreetiline töö: 20 praktiline töö: 40 iseseisev töö: 18 kokku: 78</p>	<p>keemilisi omadusi, kasutusvõimalusi ning erinevate materjalide omavahelist koosmõju</p>	<p>IT: õpetaja poolt antud töölehtede täitmine.</p>		
<p>ÕV 2. valmistab ette töökoha järgnevateks tööetappideks, puhastab autokere remonditavad pinnad säästlikult ning lisakahjustusi tegemata, kasutades selleks vastavat tehnoloogiat, teeb ettevalmistustööd värvimiseks vastavalt valitud tehnoloogiale, kasutades nõuetekohaselt isikukaitsevahendeid, kasutab tööriistu ja seadmeid vastavalt kasutusjuhenditele, kontrollib nende korrasolekut enne töö alustamist ja puhastab tööriistad vahetult peale tööetapi</p>	<p>HK 2.1. valmistab remonditavad pinnad ette järgnevateks tööetappideks: kontrollib pahteldamise, kruntimise ja lihvimise tööriistu ja seadmeid enne töö alustamist ja kasutab neid vastavalt kasutusjuhenditele, hooldab tööriistu ja seadmeid kasutusjuhendis ettenähtud hooldusvahenditega ja vastavalt hooldusvälpadele HK 2.2. eemaldab värvkatte kahjustused mehaaniliselt või keemiliselt, pidades silmas aluspinna seisukorda, materjalide omadusi ja töödeldava pinna suurust ning kuju, järeltöötleb puhastatud või keemiliselt muundatud pinnad, kasutades selleks sobivat tehnoloogiat HK 2.3. puhastab autokere remonditavad pinnad säästlikult ning lisakahjustusi tegemata, kasutades selleks õiget tehnoloogiat ja värvitootja etteantud juhiseid</p>	<p>Praktiline kompleksülesanne: eemaldab sõiduki kerelt värvkatte kahjustused, järeltöötleb puhastatud pinnad, puhastab remonditavad pinnad, pahteldab vigastatud pinnad, tasandab ja ühtlustab pahteldatud alad, puhastab lihvitud pinnad värvimiseks vastavalt värvitootja etteantud juhisele.</p> <p>Iseseisev töö: koostab elektroonilise õpimapi, milles annab hinnangu oma tegevustele õppeprotsessis, kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi, loetleb isikukaitsevahendeid, tööriistu ja seadmeid, mida kasutatakse tööülesannete täitmisel.</p>	<p>mitteeristav</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Maaliriistad ja seadmed 2. Ettevalmistustööd värvimiseks 3. Värvimistööd 4. Materjaliõpetus

<p>lõpetamist, on valmis füüsilist pingutust nõudvaks tööks</p>	<p>HK 2.4. valib pindade katmiseks kasutatavad seadmed, tööriistad ja materjalid sõltuvalt kaitstavate pindade kujust ja järgnevates tööetappides kasutatavatest materjalidest</p> <p>HK 2.5. kaitseb autokere pinnad, mida ei remondita ega töödelda sobivate kaitsevahenditega (kaitsetekk, paber, kile, teip)</p> <p>HK 2.6. pahteldab vigastused ja defektid erinevatel aluspindadel vastavalt tehnoloogiale, valides sobivad tööriistad sõltuvalt aluspinna pindalast ja kujust</p> <p>HK 2.7. puhastab pahteldamistööriistad ja -vahendid vahetult peale tööetapi lõpetamist, kasutades selleks sobivaid puhastusseadmeid ja puhastusvahendeid</p> <p>HK 2.8. valib sobiva seadme ja/või tööriista ning abrasiivi kareduse olenevalt töö iseloomust, pidades silmas aluspinna seisukorda, lihvitavate materjalide omadusi ja töödeldava pinna suurust ning kuju</p> <p>HK 2.9. tasandab ja ühtlustab pahteldatud alad vastavalt tehnoloogiale ümbritsevate pindadega lihvimise teel, kasutades ergonoomilisi töövõtteid</p> <p>HK 2.10. puhastab lihvitud pinnad, kasutades selleks sobivaid materjale ja meetodeid</p> <p>HK 2.11. valib kruntimiseks sobiva tehnoloogia sõltuvalt aluspinna materjalist, pindalast ja kujust ning kasutatavatest kruntmaterjalidest ja ümbritsevast keskkonnast</p>			
--	---	--	--	--

	<p>HK 2.12. krundib erinevad ettevalmistatud aluspinnad vastavalt tehnoloogiale</p> <p>HK 2.13. tasandab ja karestab krunditud alad lihvimise teel, kasutades selleks vastavat tehnoloogiat, puhastab lihvitud pinnad värvimiseks vastavalt värvitootja etteantud juhistele, töötleb keredetailide liiteid hermeetilisuse, korrosioonikindluse ja originaalilähedase välimuse saavutamiseks lähtudes remondijuhisest</p> <p>HK 2.14. puhastab tööriistad ja -koha vahetult peale tööetapi lõpetamist sobivate seadmete ja puhastusvahenditega</p> <p>HK 2.15. annab hinnangu oma tegevustele õppeprotsessis</p> <p>HK 2.16. kirjeldab arusaadavalt töö käiku ja annab selle kohta asjatundlikke selgitusi, kasutab isikukaitsevahendeid, tööriistu, seadmeid ja infotehnoloogilisi vahendeid tööülesannete täitmisel otstarbekalt ja ohutult</p> <p>HK 2.17. kasutab tööd tehes ergonoomilisi töövõtteid, sooritab oma eriala kutsetöö spetsiifikast lähtuvaid sobilikke rühi-, koordineerimise ja võimlemisharjutusi</p>			
Õppemeetodid	Juhendamine, praktilised ülesanded, gruppitööd, probleemülesannete lahendamine, arutelu.			
Iseseisev töö	<p>ÕV 1. Õpetaja poolt antud töölehtede täitmine.</p> <p>ÕV 2. Elektroonilise õpimapi koostamine.</p>			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt . Õpiväljundite hindamise eelduseks on praktikumis praktiliste tööde sooritamise, ohutusnõuete täielik jälgimine ja iseseisva töö nõuetekohane esitamine. Hindamisel arvestatakse õpilase aktiivset osavõttu tundides.			
Mooduli kokkuvõtva hinde kriteeriumid	<p>ÕV 1, lävend: õpilane sooritab praktilise töö vastavalt ette antud juhendile.</p> <p>ÕV 2, lävend: õpilane teostab pinna viimistlus-, pahteldus-, kruntimis- ja värvimistöid vastavalt kehtestatud standardile.</p>			
Õppematerjalid	Tõlkinud Heinmets, H. jt (2014). <i>Autonduse käsiraamat</i> . Tallinn: Menu Kirjastus			

Õpetaja poolt koostatud õppematerjalid Erialased andmebaasid Hitsa Moodle õppe keskkond Raud, M., Sarevet, P. N., Luts, T. (2014). <i>Autolukksepa õpik ametikoolidele</i> . http://www.mazdaklubi.com/foorum/topic22729.html Sarevet, P. N., Tammist, T., Raud, M. (2014). <i>Automaalri õpik ametikoolidele</i> . https://www.digar.ee/arhiiv/et/raamatud/18661
--

23. Innovatsiooniprojekt

24	Innovatsiooniprojekt			2 EKAP / 52 tundi
Õpetajad: Margus Kivi				I kursus
Eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane omandab oskused, teadmised ja hoiakud innovatsiooniprojekti teostamiseks.				
Nõuded mooduli alustamiseks	puuduvad			
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV 1. mõistab innovatsiooni tähendust seoses valitud valdkonnaga	HK 1.1. selgitab ülesande alusel innovatsiooni tähendust ja toob näiteid valitud valdkonnas HK 1.2. põhjendab valdkonna valikut lähtudes enda õpieesmärkidest	HÜ: praktilised ja iseseisvad tööd, projektid mooduli teemadel	mitteeristav	<ul style="list-style-type: none"> • Loovus ja innovatsioon • Innovatsiooni tähtsus • Väärtusloome + valdkonnaspetsiifilised teemad • Allikakriitika + valdkonnaspetsiifilised teemad
ÕV 2. mõistab probleeme ja väljakutseid valitud valdkonnas	HK 2.1. püstitab probleemi ja analüüsib seda juhendi alusel meeskonnatöona HK 2.2. loob innovatsiooniprojekti idee ja põhjendab selle vajalikkust kasutades asjakohaseid allikaid HK 2.3. kavandab innovatsiooniprojekti käigu juhendamisel meeskonnatöona		mitteeristav	<ul style="list-style-type: none"> • Probleemianalüüs • Probleemilahendus • Eesmärgid ja plaanid • Projektiplaan
ÕV 3. teostab innovatsiooniprojekti ja loob prototüübi	HK 3.1. osaleb innovatsiooniprojekti teostamisel vastavalt kokkulepitud rollile meeskonnas HK 3.2. valib idee teostamiseks vajalikud ja sobivad infoallikad juhendamisel	Kompleksülesanne meeskonnatöona: prototüübi valmistamine lähtuvalt ülesandest.	mitteeristav	<ul style="list-style-type: none"> • Projektitöö • Meeskonnatöö • Projektijuhtimine • Prototüüpimine + valdkonnaspetsiifilised teemad

	HK 3.3. valib idee teostamiseks sobivad materjalid, vahendid ja tehnoloogilised võtted HK 3.4. valmistab ülesandest lähtuva prototüübi			
ÕV 4. hindab ja esitleb innovatsiooniprojekti protsessi ja tulemust	HK 4.1. annab juhendamisel hinnangu innovatsiooniprojekti protsessile, tulemusele ja meeskonnatööle HK 4.2. koostab ülesande alusel innovatsiooniprojekti tutvustuse ja esitleb selle	Esitlus meeskonnatööna: projekti tutvustus ja hinnangu andmine projekti protsessile ning tulemusele.	mitteeristav	<ul style="list-style-type: none"> Analüüs Tagasiside Refleksioon Enesehindamine
Õppemeetodid	Aktiivne loeng, praktiline töö, iseseisev töö, rühmatöö, arutelu, esitlus			
Mooduli kokkuvõttev hindamine	Moodulit hinnatakse mitteeristavalt (A/MA). Mooduli läbimise tingimuseks on osalemine auditoorses praktilises töös. Mooduli kokkuvõttev hinne kujuneb sooritatud töödest, millega on hinnatud õpiväljundeid 1.–4. Mooduli õpiväljundite saavutamise toetamiseks kasutatakse õppeprotsessi käigus kujundavat hindamist.			
Õppematerjalid	D'Agustino, M., Butt-Bošnik, J., Butt-Bošnik, M. jt (2006). <i>Projektinõustamise käsiraamat</i> . https://www.salto-youth.net/downloads/4-17-1703/Estonian%20Coaching%20Guide.pdf (14.04.2022) Klimenkova, N. (2018). <i>Käsiraamat õpetajatele: rahvusvaheline projektijuhtimine</i> . https://noored.ee/wp-content/uploads/2018/06/Kasiraamat_rahvusvaheline-projektijuhtimine_final.pdf (14.04.2022) Perens, A. (2019/2020). <i>Praktiline projektijuhtimine</i> . Tallinn: OÜ HBP Koolitus			

25. Õpilafirma

25	Õpilafirma			2 EKAP / 52 tundi
Mooduli vastutaja: rühmajuhataja			II kursus	2 EKAP / T - 20 + P - 20 + I - 6
Õpetajad: erialaõpetajad, rühmajuhataja				
Eesmärk: Õpetusega taotletakse, et õpilane arendab teadmisi, oskusi ja hoiakuid, mis on vajalikud õpilafirma tootmisprotsessi planeerimisel ja rakendamisel				
Õpiväljundid	Hindamiskriteeriumid	Hindamisülesanded	Kokkuvõttev hindamine	Teemad
ÕV1. osaleb meeskonnaliikmena teenuse/toote idee arendusprotsessis ÕV2. osaleb meeskonnaliikmena õpilafirma toote/teenuse tootmisprotsessis	HK 1.1. kirjeldab enda võimalusi tegutsemiseks ettevõtjana või ettevõtliku töötajana, lähtudes õpitava eriala ettevõtluskeskkonnast HK 1.2. selgitab juhendi alusel ettevõtte toimimist olemasolevas ettevõtluskeskkonnas HK 2.1. arutleb meeskonnas kavandatud äriidee teostatavuse üle	<ul style="list-style-type: none"> Oma tootele FB (vms) kodulehe koostamine, toote esitlemine, reklaamimine, müük Toote valmistamisprotsessis osalemine Õpilafirma töös osalemine Õpilafirmadele suunatud laatadel osalemine 	mitteeristav A/MA	Päevikud Tahvlis: ELP õpilafirma Teemad:

<p>ÕV3. osaleb õpilasfirma turundustegevuses</p> <p>ÕV4. osaleb õpilasfirma majandusarvestuse aruande koostamise ja esitamise protsessis</p>	<p>HK 2.2. kirjeldab meeskonnatööna sihtrühmi ja turgu lähtuvalt tootest</p> <p>HK 3.1. kirjeldab meeskonnatööna valitud turundustegevusi lähtuvalt sihtrühmast, turust ja tootest</p> <p>HK 4.1. hindab meeskonnatööna juhendamisel ettevõtte tasuvust lähtuvalt ärimudelist</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Õpilasfirmade lõpuüritusel/esitusel osalemine • Õpilasfirmaga seotud aruandluse koostamine ja esitamine 		
<p>Õppemeetodid</p>	<p>Aktiivne loeng, grupitööd, eneseanalüüs, esitlused, aruanne, praktilised tööd, iseseisev töö, laadal osalemine</p>			
<p>Mooduli kokkuvõttev hindamine</p>	<p>Moodulit hinnatakse mitteeristavalt (A). Mooduli hinne kujuneb kõikide hindamisülesannete täitmisel (arvestatud) tasemel. Mooduli õpiväljundite saavutamise toetamiseks kasutatakse õppeprotsessi käigus kujundavat hindamist.</p>			
<p>Õppematerjalid</p>	<p>http://www.ja.ee/of/materjalid.html</p> <p>Õpilasfirma tööjuhend</p> <p>Õpilasfirma õppevideod</p>			